Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

Digitized by Google

Digitized by Google

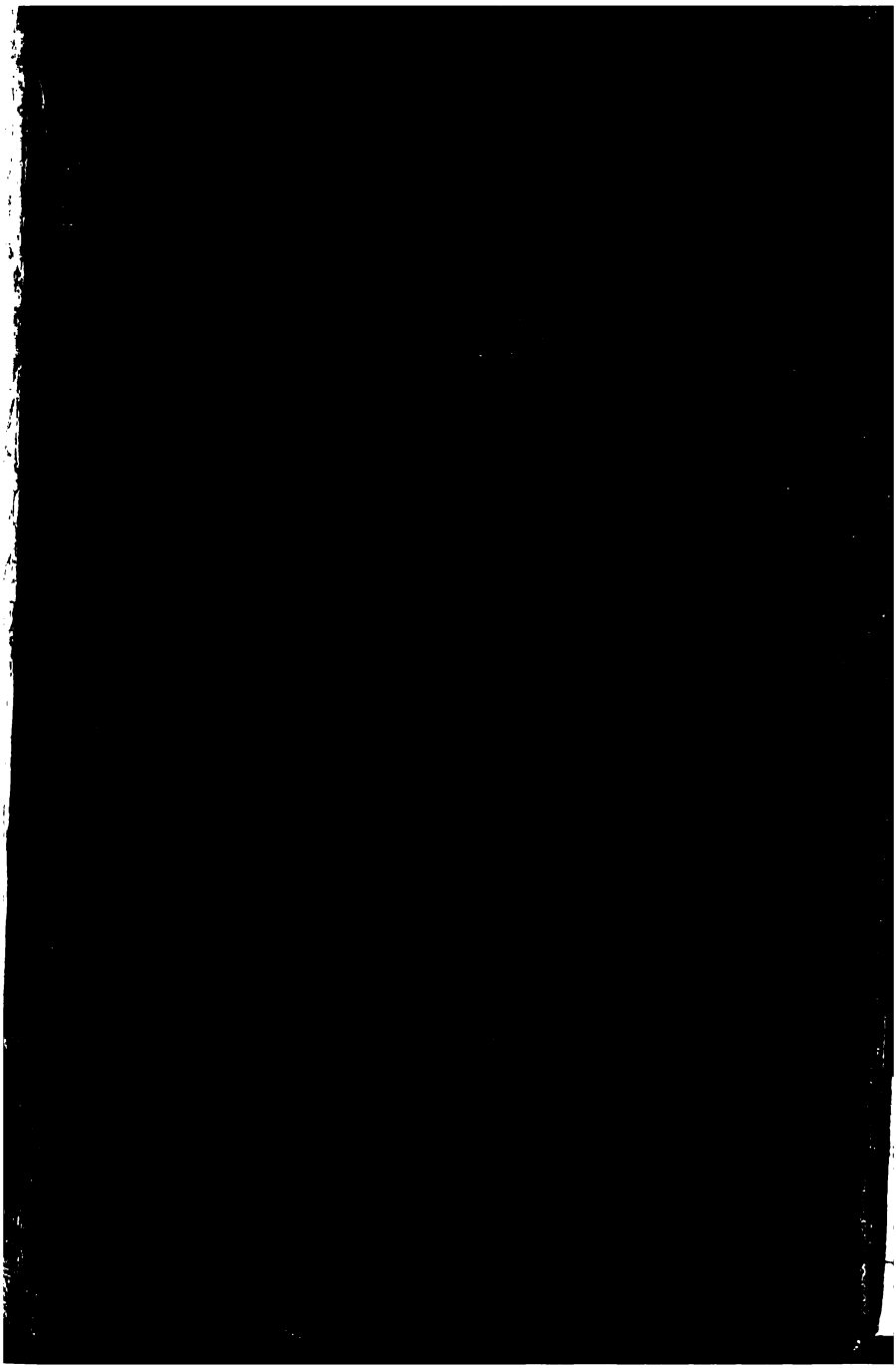

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

15·10/5804

Digitized by Google

DE CHRISTELYKE GELOOFSBELYDENIS,

EN

HET GEBED

DES

HEEREN,

IN RYM UITGEBREID,

DOOR

PIETER DE LA RUE.

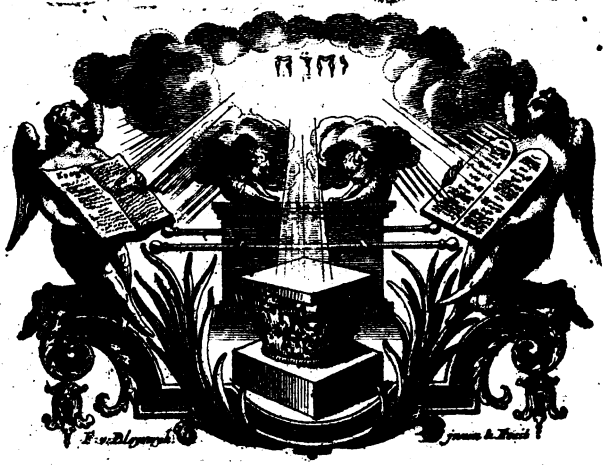

TE MIDDELBURG,

Gedrukt by MICHIEL SCHRYVER, Boekverkooper aan de Beurs in Cicero, MDCCXXIX.

Digitized by Google

OPDRAGT

AAN DEN WELEDELEN GESTRENGEN EN AGTBAAREN HEERE

Mr. CORNELIS ASCANIUS VAN SYPESTEYN,

RAAD IN DE VROEDSCHAP EN REGEEREND SCHEPEN TE HAARLEM, enz. enz.

MIDSGADERS

AAN DEN EERWAARDEN, GELEERDEN HEERE

TIBERIUS ARNOLDI,

LEERAAR VAN CHRISTUS GEMEENTE IN DE ZELFDE STAD.

DE vriendſchap, in de vroege jeugd gebouwd
Op eigenbaat nog andre ſlinxe vonden,
Maar enkel door een' vrye keur verbonden,
Zooeene is 't, die den beſten ſtand behoud.

Digitized by Google

OPDRAGT.

Zooeene was 't, die my, hoogwaarde Heeren,
Met U te ſaam' verknogtte, ſint dien tyd,
Dat wy, aan 't werk der Hogeſchool' gewyd,
Luſt ſchepten met elkandren te verkeeren.
Na dien tyd, toen het der Voorzienigheid
Behaagde ons van elkanderen te ſcheiden,
En elk tot een' beſtemden poſt te leiden,
Bleef d'eerſte zugt nogtans in 't hart verſpreid
Tot heden toe: vergunt dies dat ik heden,
Ten blyk' daar van, U dit gedeelte wy'
Van myne Stigtelyke Poëzy',
Op Fabels niet gegrond, maar Bybelreden.
Ik vleime, dat by U dit myn beſtaan
Geen' ondank zal behaalen; wyl voorheenen
Uw'

Digitized by Google

OPDRAGT.

Uw' gunſt welmeer myn' digtluſt heeft beſcheenen,
En daar in tot volharding aangeraên:
Ook weete ik, dat de Digtkunſt by U beiden,
Nooit is veragt; maar dat gy of met luſt
Haar' vrugten laaſt, of, zellef toegeruſt
Ter oeffening van haar, uw' geeſt liet weiden,
Tot uitſpanning in haar' bloemryken hof;
Het zyge vlogt voor andren eerekroonen;
Het zyge zongt op blyde of droeve tooneu,
Naar eiſch des tyds, naar eiſch van plaatſe en ſtof. ‡
Ziet daar, ziet daar, myn' veelgeagte Vrinden,
De redenen, dat deeze bladen, met
Eerbiedigheid en een' verheugden tred,
Uit Middelburg, U gaan te Haarlem vinden,

‡ Ik ooge hier mede op ſommige zoo gedrukte als nog ongedrukte Gedigten van den Eerw. Heere T. Arnoldi.

Digitized by Google

OPDRAGT.

Die tweede peerl' aan Hollands wapen-
kroon,
Door Drukkery, door Hout en zilver Spaa-
ren,
Door handenwerk van koſtelyke waaren
Beroemd, en door haar' grootte en çieraad
ſchoon;
Die Stad, daar Gy u, SYPESTEYN, ziet ee-
ren
Als Raadsman, en Wethouder, in den
Raad,
En Vierſchaar; en 's Lands welzyn gade-
ſlaat
By d'edele en grootagtbre Borgerheeren:
Die Stad, daar gy ARNOLDI, ſaamen met
Uw' Vader, door verdienſte en oudte eer-
waardig,
Gods Tempel bouwt, en, naar uw' pligt regt-
aardig,
De boetbazuin blaaſt of de blytrompet,
En

Digitized by Google

OPDRAGT.

En Sion leert haar 's grooten Konings gangen
In 't Heiligdom. Der heeren Heer, de Bron
Der wysheid kroone uw beider werk: de zon
Van zyn' genaê doe U veel heils ontfangen
In beider ſtaat: zyn zegen kroone U bei',
En al het uw'. Een' menigte van jaaren
Will' Hy U, Land en Kerk' tot nut, bewaaren.
Zyn goede Geeſt ſtrekke alszins uw gelei.
Houdt midlerwyl in vriendlyke gedagten
Myn' naam, gelyk ik d'uwen altoos hou
In veel' waardy', met ongekreukte trouw',

Digitized by Google

OPDRAGT.

En wilt deez' Blaên daarvan een tuigſchrift
agten.
Bedekt daar in de feilen door uw' gunſt'.
De prys der ſtoff' vervull' 't gebrek der
kunſt'.

UWER WELED. GESTR. EN EERW.
ganſch bereidwillige Dienaar

P. DE LA RUË.

Digitized by Google

VOORREDEN

AAN DEN

LEEZER.

DAt ik totnogtoe geene of weinige proeven myner Digtlievende Oeffeningen, by elkanderen gedrukt, in het ligt gegeeven hebbe, ſpruit juiſt niet uit eene te groote ſchroomagtigheid om de vrugten van myn' ledigen tyd 't gemeen mede te deelen; nog dat ik my der ſtoffe, die ik ſint eenigen tyd, voornaamelyk tot myn onderwerp gekoozen hebbe, zoude behoeven te ſchaamen; ſchoonze mogelyk by ſommigen, welken geene, dan dartele of winderige Poëzy ſmaakt, op zyn beſt voor fymleryen of uitwerkſels van een' laagen geeſt zullen gehouden worden: geenszins; want ik kan niet zien, dat, onder veele andere nuttige en bevallige weetenſchappen, de oeffening der Digtkunſte met rede by verſtandigen afgekeurd of gewraakt zoude konnen worden, en veelmin zoodaanig eene, die,

Digitized by Google

die, werkzaam niet alleen omtrent luſtige, maar ook zielnuttige zaaken, tot Gods lof, eigen ſtigting en 's naaſten oorbaar aangelegd word: dog eensdeels de overvloed der treffelyke uitgegeevene Digtſtukken veeler keurlyke vernuften van hooger en laager rangſtand, die in de voorledene eeuwe uitgeblonken hebben, en ook in deze nog uitblinken; andersdeels de bewuſtheid der geringheid, en my zelven in veele deelen blykende gebreklykheid myner eigene poogingen, die in deezen kieſchen tyd gemaklyk gemiſt zouden konnen worden, waren de weezendlyke oirzaaken, dat ik tot duslang beſt oordeelde dezelve alleen, ten gebruike van my en gemeenzaame vrienden, te houden; dog al dikwyls, en wel voornaamelyk na 't uitgeeven myner vertaalinge der CHRISTELYKE KLINKDIGTEN van den Heere L. DRELINCOURT (by ſommigen niet ongunſtig ontfangen) door eenige by my zeer geagte perſoonaadjen, wier verzoek op te volgen ik het

my

Digitized by Google

my eer en vermaak rekene, aangezet, om, ware het al niet eene grooter menigte, ten minſten iets uit den voorraad van myn' eigen opſtel met den druk gemeen te maaken, beſloot ik eindelyk, om aan d'eene zyde door te ruime toedeelinge etlyken geen' walg te veroirzaaken, en egter ter andere zyde eenigzins den gemelden eiſch myner geëerde vrienden te voldoen, voor het tegenwoordige, alleen deeze twee Stukjes in het ligt te geeven, hebbende tot hunnen inhoud zulke ſtoffen, die, hoewel zeer bekend, egter altoos even aangenaam en dierbaar by opregte Chriſtenen geſchat zullen worden, als bevattende zoodaanige waarheden, waar in geene loſſe herſſenſchimmen, of, op zyn beſt, loutere giſſingen, maar de weezendlykſte gronden van ons eeuwig heil begreepen zyn, en die derhalven met regt ten allen tyde dikwyls 't onderwerp geſtrekt hebben, daar beroemde Mannen, het zy in rym of onrym, in onze moeder- of andere taalen, hunne ſchriften mede vervulden. Ik zoude daar van verſcheidene konnen optellen, zoo dat thans

Digitized by Google

thans tot myn oogmerk diende: dog voor het tegenwoordige genoege ik my, om, buiten noodzaak, niet langwylig te zyn, met alleen te noemen het bekend en uitmuntend Werk over beide deeze ſtoffen, DE CHRISTELYKE GELOOFSBELYDENIS en 'T GEBED DES HEEREN, in het Latyn opgeſteld door den hooggeleerden, en wydvermaarden Heer HERMANNUS WITSIUS, in zyn leven, Hoogleeraar der Godgeleerdheid, laatſt te Leiden, welk boek ook naderhand in het duitſch vertaald is uitgegeeven. Gelyk dat in proos is uitgebreid, zoo hebbe ik (hoewel vry verre blyvende beneden de keurige ſchikking en nette verhandelwyze diens grooten Mans, welke men ook waarlyk met veel meer regt van zoo een' bedreven Godsgeleerden, dan van my, ten zynen opzigte ſlegts een' geringen leerling in zoodaanige zaaken, te verwagten had) dezelfde onderwerpen voor onze Lands- en taalgenooten getragt hier in rym uit te breiden; hebbende my, ten opzigte des inhouds, veel-

Digitized by Google

veelszins van de gedagten zyer Hoogeerw. dog ook wel, daar het my goed dagt, van die ſommiger anderer Godsgeleerden bediend; eene vryheid van keure, die ik op goede gronden meine, dat, gelykze aan allen, zoo ook aan my vryſtaat: en in allen gevalle hebbe ik allerliefſt gehad Bybeltaal te ſpreeken, met myne uitbreidingen, zooveel de digtſtyl, zonder te veel naar proos te zweemen, gehengen konde, geheel te vlyen, naar de daar onder aangehaalde bewysplaatſen, uit de H. Schrift ontleend, om alleen weezendlyk daaruit het gezegde te bekragtigen: want in Godlyke zaaken en Chriſtelyke pligten voor te ſtellen geld by my niets, hoe ſchrander het ook van menſchen uitgedagt ſcheene of bevallig en aanneemelyk voorquame, dan alleen 't geen God zelf ons dienaangaande klaar en vatbaar in zyn H. Woord voorſchryft. Moet een Regtsgeleerde zig, naar den bekenden regel, ſchaamen zonder wet te ſpreeken; zeker ruim zoo zeer moet zig yder, die gewyde zaaken met mond of penne ver-

Digitized by Google

verhandelen wil, wagten van daar omtrent iets buiten Gods eigen Woord op te geeven, en, als waarheid, te beveſtigen.

Eindlyk, om den leesluſt min verdrietig te vallen, hebbe ik beſt geoordeeld, dewyl verandering in veele zaaken altoos plag te behaagen, yder Geloofslid en Bede op eene verſcheidene digtmaat te berymen, waar van eenige op den toon ſommiger Pſalmen geſchikt zyn.

Zie daar, beſcheiden en digtlievende Leezer, al wat ik kortlyk noodig ſchatte U, by d'uitgaaf van dit Digtbondeltje, vooraf te berigten: gebruik het, vind gy 't zulx waardig, ten uwen nutte; en laat de verhevene heerlykheid des onderwerps de laage gebreklykheid der uitvoeringe by U vergoeden.

Digitized by Google

AAN DEN

WELEDELEN, GESTRENGEN HEERE,

Mr. PIETER DE LA RUË

REKENMEESTER IN DE GRAAFLYKHEIDS REKENKAMER VAN ZEELAND, WEGENS DE STAD MIDDELBURG.

Uitgeevende zyne Stichtelyke Bedenkingen over de

CHRISTELYKE

GELOOFSBELYDENIS,

EN HET

GEBED

DES

HEEREN,

HEt is my lief, myn Heer, dat Gy uw Poëzye
Tot eer van Godt gebruikt, en niet tot minnerye,
Noch tot het vieren van geboort', of bruiloftsfeest,
Noch, om met hoogen toon, ten blyk' van schrandren geest,

De

Digitized by Google

De Grooten deezer aard', en Helden te bekroonen;
Of laage zaaken hoog aan and'ren te vertoonen:
Wanneer het U behaagt, Gy zyt daar toe bequaam:
Maar zulk een ſtuk als dit, is my meer aangenaam.
Gy laat hier uwen geeſt zich in veel hooger zaaken
Verluſten, en, te recht, met 't weezentlyk' vermaaken,
Wyl Gy met voordacht kieſt een heerelyke ſtof,
Die kan tot 's naaſtens heil verſtrekken, en tot lof
Van God, ik meen 't *Geloof*; dat Gy in alle leden
Hebt keurig uitgehaald, en met veel klem van reden
Door Bybeltaal vertoond wat tot 't *Geloof* behoort;
Op dat een Waereldling werd tot 't Geloof bekoort.
Doch wyl Gy weet, hoe traag men is tot goede pligten,
Hebt Gy 't *Gebed* geſteld uitvoerig in gedichten.
Het *bidden* in 't gemeen, hebt Gy niet ſlechts gemeld:
Maar wat'er in 't *volmaakt Gebed* word voorgeſteld.
Gy hebt het uitgevoerd volledig, niet gebogen:
Maar zinryk, en naar 't Woord gebragt voor ieders oogen.
Gy weet, dat God 't *Geloof* wil geeven op 't *Gebed*:
Dat geen Geloovige (ſchoon hy zich daar toe zett')
't Ge-

Digitized by Google

't *Geloof* kan oeffenen: maar dat hy af moet wachten,
Dat God hem invloed geef des Geests, en daar toe krachten:
Ja dat hy bidden moet, dat Godt hem zulks verleen';
Dies hebt Gy 't *bidden*, en 't *Geloof* gevoegd by een,
En leerzaam voorgesteld. Het schynt uit deeze zaaken,
Dat Gy van herten wenscht te stichten en vermaaken.
Verkiest Gy het *Gebed*, en 't *waar Geloof*, als 't stuk,
Om ongeloovigen te leiden tot geluk?
Wel aan! ik prys uw' keur. God wil met 's Geestes straalen,
In 't diepste van uw hart, gevoelig nederdaalen.
Hy laat' U 't *waar Geloof*, dat zaligmaakend is,
Met vreugde oeffenen; Hy stell' uw deel gewis,
En maak' U steets geneigd, om 's naastens hert te winnen;
Op datze door uw Dicht geleerd, hun hert en zinnen
Opofferen aan Godt, en alle waerelds lust
Verlaaten, om in Godt te zoeken waare rust.
Hy doe U door 't *Gebed* Hem zoeken, en ontfangen
Het geen uw ziel begeert; Hy geef U te erlangen,
Dat Gy steets stichten, zoo met woorden, als met pen,
Ja met uw ganfch gedrag, en dus met vollen ren
Naar Sion loopen moogt. In al uw doen zy zegen.
Hy kroon' dit heilzaam werk, en maak' uw hert genegen,

Om

Digitized by Google

Om verder tot zyn eer, en 's naaſtens nut te zyn.
Hy laat' U in *Geloof* ſteets leeven, en den wyn
Des Geeſtes, op 't *Gebed*, U proeven hier beneden;
En namaals, voor Godts troon, de volle zaligheden
Beërven eeuwiglyk, die Chriſtus heeft verdiend.
God ſchenk' U deezen wenſch, myn zeer geëerde Vriend.

W. SWANKE.

Digitized by Google

AAN DEN

WELEDELEN, GESTRENGEN

HERE,

Mr. PIETER DE LA RUË

REKENMEESTER IN DE GRAAFLYKHEIDS REKENKAMER VAN ZEELAND, WEGENS DE STAD MIDDELBURG,

enz. enz.

Uitgevende zyne Uitbreidingen over de

CHRISTELYKE

GELOOFSBELYDENIS,

EN HET

GEBED

DES

HEREN,

ZO gunt Gy dan aan Nederland
Een nieu geſchenk van uwe hand,
O Rekenmeeſter, die uw uren
Recht overrekent, en uw tyd
Niet werk- en nutteloos verſlyt,
Maar werk en nut doet eeuwig duren.

Noch

Digitized by Google

Noch onlangs wierden wy geſticht
Door 't overdeftig Klinkgedicht
Van DRELINCOURT, op Duitſche klanken
Zo ſierelyk door U geſteld,
Dat elk, die billyk vonnis velt,
En Hem en U gelyk moet danken.

Hem nochtans bleef de vindings eer,
Dies riep ik U toen toe: myn Heer,
Schenk ons uw eige kunſtjuwelen.
Strekte een vertaling U tot lof,
Uw dicht, zo ſchoon door kunſt als ſtof,
Zal 't keurig oor niet minder ſtrelen.

Nu volgtge in 't eind myn wenſch en raad,
En toont aan yder met de daad,
Hoe veel vertaalde kunſt moet wyken
Voor eigen werk. De poëzy,
Praalt ſchoonſt, alsze onbedwongen, vry
Haar kracht in eige keur laat blyken.

Inzonderheid, wen zy zich hecht
Aan zulk een ſtoffe, die, te recht
Der dichtkunſt waardig en haar ſchoonheid,
Geen lerares der ydelheên
Strekt, maar elks hert trekt van beneên
Omhoog, als zy de deugd ten toon ſpreid.

Of

Digitized by Google

Of als zy 't Godsgezind gemoed
Met reine zielenſpyze voed
Door heilige beſpiegelingen,
't Geloof in voorwerp, kracht en aart
Ontdekt, of biddende opwaarts vaart
En tot in 't heiligdom durft dringen.

Uw dichtkunſt is van zulk een ſoort:
Lang heeft die my ook 't hert bekoord,
My dien 't met weinigen mogt beuren
Veel van dien dierbren ſchat te zien,
Waar vange een kleine proef komt biên,
Het licht wel dubbel waard te keuren.

't Verheven voorwerp van uw toon
Is 't geen van Vader en van Zoon
En Heil'gen Geeſt ſtaat te geloven
Aan elk, die langs het levenspad
Wil ſpoeijen naar de Hemelſtad,
Het nieu Jeruſalem hier boven.

't Hoogſtnuttig voorwerp van uw dicht
Is, hoe 't gebed dient ingericht,
Naar 's Groten Bidders les en voorbeeld.
Wat dichter koor oit nutter ſtof?
Wat keur mogt immer groter lof,
Als deze, waardig zyn geoordeeld?

Digitized by Google

't Aanminnig kleed der poëzy
Zet aan de waarheid luister by,
En prentze diep in 's menschen zinnen.
Ja door een heimelyk geweld
Wint waarheid door de dichtkunst veld,
En doet zich, eer men 't merkt, beminnen.

Wil Moses, door Godts Geest gespoord,
Aan Israël het Godlyk woord
Inscherpen, om 't altoos t'onthou'en,
Hy neemt de poëzy te baat,
*En dicht een lied * voor Jakobs zaad,* * Deut. 32.
Om hen hun nakend lot t'ontvouwen.

Zo deed de Vorst uit Judaas stam,
Die Sauls verbeurde kroon bequam,
Daar in gevolgd van zynen zone,
Groot door zyn uitgebreid gebied,
Maar groter veel door 't Godlyk Lied † † 't Hoogl.
Als door zyn magt of Israëls krone.

Gy drukt met mannelyke schreên
Het heilig spoor, by hen betreên,
En, schoon hun zangen nimmer dwalen,
Als hoogst-volmaakt in kunst en stof,
Noch echter mag uw poging lof
By 't Godsgezinde volk behalen.

Schoon

Digitized by Google

Schoon geen onfeilbaarheid uw dicht
Bezielt, het blyft nachtans gericht,
Om tot hoogachting op te wekken
Het hert van yder, die het leeft,
Voor 't heilig woord, en onzen geeft
Van ydelheden af te trekken.

Gewis geen ſchoner bezigheid,
Als die de zielen opwaarts leid
Of toont de dierbaarheid dier dingen
Daar 't Chriſtelyk geloof op bout,
En yder veilig op betrout,
Schoon hel en dwaling die beſpringen.

De waarheid, die haar grondſlag heeft
In 't woord, voor hel noch dwaling beeft,
Noch zal oit hare kracht verliezen,
Noch 't heerlyk licht, dat van haar ſtraalt.
Met recht word hen dan lof betaald,
Die waarheid tot hun zangſtof kiezen.

Ook zal die nimmer U ontſtaan
LA RUË, zo lang deze blaên
In Neêrland zullen zyn gelezen:
Zo langm' in Neêrland ſtichting mint
En bidders in Gods Kerke vind,
Zal 't werk uw naam tot ere wezen.

Digitized by Google

Ga voort, myn Heer, op zulk een toon
Tot lof van God en Godes Zoon
En onze ſtichting op te zingen,
En ſchenk ons uit den ryken ſchat,
Dien 't eenzaam kabinet bevat,
Keur van dichtkundige oeffeningen.

Toon aan het hedendaagſch geſlacht,
Dat door zyn dartle taal verkracht
De kuiſche maagd, de Poëzye,
Dat die noit meer haar glans verſpreid,
Dan, wenze in heilge zangſtof weid,
Een ſtof van Godlyke waardye.

Toon aan 't geſlacht, dat komen moet,
Dat Zeeland Dichters heeft gevoed,
Die Zeeland zich niet hoeft te ſchamen;
Wyl vaſt met onuitwisbren int
Uw Naam voor altoos ſtaat geprint
By Neêrlands edle Dichters Namen.

P. BODDAERT, Corn. Zoon.

Digitized by Google

AAN DEN

WELEDELEN, GESTRENGEN HEERE,

Mr. PIETER DE LA RUË

WEGENS

DE STAD MIDDELBURG REKENMEESTER IN DE GRAAFLYHEIDS REKENKAMER

VAN

ZEELAND.

Als zyn Ed. de XII. GELOOFSSTUKKEN en't GEBED DES HEEREN, in konſtig gedigt kragtig verklaard en uitbreid, door den druk gemeen maakte.

LAat and'ren tyd en konſt beſteeden in 't verkonden.
Van Krygstrofeên, behaaldt op menſchenvleeſch en bloed,
Met pyl en boog en zwaard, of door een helſchen gloed,
Uit buld'rend oorlogstuig, gebraakt met volle monden :
't *Geloof* en het *Gebed* is op het ryk der zonden
Van

Digitized by Google

Van meer en beter kragt. 't Verzoent en wint eerſt GODT,

En, door HEM, al 't geweld des Duivels. Het beſpot,

In beter vreugd, 't geneugt der waereld ongebonden.

Roemt men zoo eenen, die dat vleeſchlyk wapentuig

Leert voeren; wel, Myn Heer! met wat een bly gejuigh

Moet CHRISTUS krygs-ſchaar U bedanken, voor 't verklaaren,

Hoe men *Geloovend* wint, en *biddende* verkrygt

Een eeuwigheid, waar naar een *Chriſten* ſtrydend hygt,

Het welk geen waerelds goed op ver kan evenaaren.

JOHANNES PLEVIER.

Digitized by Google

AAN DEN

WELEDELEN, GESTRENGEN HEERE,

Mr. PIETER DE LA RUË,

REKENMEESTER, WEGENS MIDDELBURG, IN DE GRAAFLYKHEIDS REKENKAMER VAN ZEELAND;

Ter gelegenheid van het in 't licht geeven zyner STICHTELYKE BEDENKINGEN over de CHRISTELYKE GELOOFSBELY. DENISSE, mitsgaders EENE RUIT-BREIDINGE van het GEBED DES HEEREN.

Alles in çierlyke Dichtmaat, overnet, en kundig door zyne Weled. Geſtr. ter nedergeſtelt.

BEgunſtigt gy ons wêer, en zullen wy erlangen,

Doorwyze DE LA RUË, *een Heilſtof zoo volmaakt?*

Den grond waar op men bouwt, om niet aan 't aardſch te hangen,

Maar aan het waar Geloof, dat naar den Hemel haakt?

Wel!

Digitized by Google

Wel! dit is regt een net om zielen in te vangen!

Gy toont een yder klaar; wat hem het hoogſte raakt;

Wat hy belyden moet; en hoe hy zyne gangen

Moet richten naar 't Geloof, indien Gods Geeſt hem blaakt:

Want die 't Geloof verwerpt, kan nimmer God behaagen.

Wat dat men bidden moet; hoe zig daar in te draagen

Naar 's Heilands wet en wil; hebt gy ook uitgebreid.

't Is zinryk al by een. Wil dan deez' weg betreeden

Gy, die, na't ſterven, hoopt een zalige eeuwigheid.

Hier leert gy uw Geloof, en Gods volmaakte beden.

Digitized by Google

NOCH
AAN DEN ZELVEN
HEERE.

WYl d'ongodiſten trots, in deez' verdorven' tyden,
Met vuilen ſtank en ſmook, het allerzaligſt licht,
Gods Woord, zyn' Geeſt, 't Geloof, beneevlen en beſtryden,
Helaas! tot hun verderf; is 't yder Chriſtens plicht

De hand aan 't werk te ſlaan, om zielen te bevryden.
Men leeraar', dan met vlyt, terwyl men Chriſtlyk ſticht.
Zoo doet LA RUË, die dat ondier niet kan lyden,
Maar vliegt het, door Geloof, en Beden, in 't gezicht.

't Is yder niet gegunt, van zulk een' Geeſt gedreeven,

Door

Digitized by Google

Door alle nevels heen, zoo hoog in 't licht te zweeven,
Als die van God daar toe eerst afgezonderd werd.

Geen Landsbestier mag ooit uw Geestlyk vuur verhindren:
God gaf zich heel aan U; gy gaaft hem ziel hert.
Wel windan, met uw schrift, uw' God weêr veele kindren.

B. G. HOMOET.

Digitized by Google

STIGTELYKE BEDENKINGEN

OVER DE

CHRISTELYKE

GELOOFSBELYDENIS,

IN RYM UITGEBREID.

Digitized by Google

Digitized by Google

STIGTELYKE BEDENKINGEN

OVER DE

CHRISTELYKE GELOOFSBELYDENIS.

EERSTE LID.

IK GELOOVE IN GOD DEN VADER, DEN ALMAGTIGEN SCHEPPER DES HEMELS EN DER AARDE.

Op vaſt getuigenis van 't zaligmaakend Woord,
Onfeilbaar eerſt beſchreven,
En ons tot leer gegeeven,
Geloove ik in één' God; die kragtigſt door geboort'
Zyn 's Eéngebooren Zoons verdient den Vadernaam,
Op onbevatbre wyze;
Maar dien ik mede pryze
Als gunſtryk Vader van de Chriſtenen all'ſaam',
Zooveel', door weêrgeboort uitdrukkende zyn beeld,
In woorden en bedryven,
Zig billyk toe zien ſchryven
Het regt aan d'erfnis, die hen 's Vaders wil uitdeelt.
'k Geloove ook in dien God, als Schepper, welke uit niet,
Alleen door zyn gebieden,
Den oirſprong deed geſchieden

Digitized by Google

Van dit groot heerlyk Al, zoo als men het nog ziet
Met all'zyn' wonderheên; dat proefſtuk van zyn' kragt
En onbepaald vermogen;
Dien ſpiegel voor ons oogen,
Waar in de Godheid zig vertoont met zoo veel pragt.
De Hoogſte ſprak alleen, en aanſtonds was de zaak; *a*
De Hemelen en d'Aarde,
De Zeên met al hun' waarde,
En 't geen daar in verſtrekt tot noodruft en vermaak.
De Hemel en zyn heir vertelt Gods majeſteit.
Geſtarnt, verhevelingen,
Te ſaam' met d'Englen, zingen
Geſtadig dag en nagt des Maakers heerlykheid. *b*
Het Aardryk, met zyn' ſchat van mineraal, metaal,
Van boomen, heeſters, kruiden,
Van dieren en van luiden
Bromt 's Vormers Almagt uit, door zyn' verſcheiden' praal.
De viſſchen in de zee, de ſchulpen aan de ſtrand,
De perlen en juweelen,
Die onze zinnen ſtreelen,
Vertellen te gelyk de wondren van Gods hand. *c*
Van 't laagſte grasje tot den hoogſten cedertop,
Van d'allerkleinſte diertjes,
Onzigtbaar haaſt als ziertjes,

Tot

a Gen. 1. Pſ. 33. v. 9. *b* Pſ. 19. 148. *c* Pſ. 104.

Digitized by Google

Tot aan der dieren vorst, 't zingt al Gods grootheid op.
Van 't jongste kindtje, dat aan 's voedsters boezem ligt,
Tot aan volwasschen' menschen;
Van armen, die verslenssen,
Tot d'aardsche Goden toe, die zitten in 't gerigt,
Word van des Scheppers kragt en kunst' getuigenis
Elk oogenblik gegeeven;
Dewyl hun zyn en leven,
Door zyn' vrymagtigheid alleen, veroirzaakt is.
Ja zelfs de Duivelen, hoe nydig op hun' Heer,
Zyn egter vaak gedwongen,
Om met hun' helsche tongen,
Den Koning van 't Heelal te bieden schuldige eer. *d*
Maar 't kon den Maaker van de Hemelen en d'Aard'
Alleen niet vergenoegen
Die stukken saam' te voegen.
Door zyn' voorzienigheid word alles net bewaard.
Het minste feilt'er niet. Geslagt van yder soort,
Dien 't zweef- of dierlyk leven
Of 't menschlyk zy gegeeven,
Bragt altoos, tot nu toe, elk zyns gelyken voort.
Die groote Zegenspraak *e* in 't vrugtbaar Paradys
Houd stand door zooveele eeuwen,
En zal Gods magt uitschreeuwen,

d Luc. 4. v. 34. *e* Gen. 1. v. 28.

Digitized by Google

Zoolang elk ſchepſel zig teelt voort op' zyne wys.
Gods hand regeert nog ſtaag een yder jaerſaizoen.
De Lente baart genugten,
De Zomer queekt zyn' vrugten,
De Herfſt vergaêrt haar, en de Winter dooft het groen.
Behaagt het d'Opperheer'; dan draagt het land veel goeds
Van oly, moſt en koren; *f*
Maar rookt zyn gramme toren,
Dan rooft de duure tyd den hoorn des overvloeds. *g*
't Heelal behoort Hem toe; *h* dies maakt Hy nu eens ryk,
Dan neemt Hy weêr zyn' ſchatten,
Om ons te doen bevatten,
Daar door, van zyne magt en vryen wil een' blyk. *i*
D'Almagtige beperkt van yder de geboort', *k*
Hy ſtuurt onz' vordre jaaren:
Het paaren of niet paaren
Der menſchen koomt alleen uit zynen Raad hervoort.
Hy neigt der zulken zin, en brengt hen zeldzaam ſaam',
Langs wonderlyke wegen,
Of werkt ook wel ganſch tegen,
Wanneer een huwelyk Hem is onaangenaam. *m*
Hy ſluit de moeder toe. *n* Hy zegent het geſlagt
Ook wel met vrugtbre looten, *o*

Die

f Hoſ. 2. v. 20, 21. *g* Amos 4. v. 7. Lev. 26. v. 19. *h* Spr. 16. v. 4. *i* Pſ. 75. v. 8. 1 Sam. 3. v. 18. Dan. 4. v. 37. *k* Gen. 18. Rigt. 14. *l* Gen. 41. v. 45. Ruth. 3, 4. *m* Gen. 38. v. 6-10. *n* Gen. 29, v. 17, 18, 30. v. 1, 2. *o* Gen. 33. v. 5-7.

Digitized by Google

Die hunnen Stam vergrooten;
En ſtrekken dien te ſaam' tot çieraad en tot kragt. *p*
Daar is geen quaad van ſtraf, *q* geen quaad van ongeluk,
Dat God niet eerſt doet koomen;
En niemand red uit ſchroomen,
Dan God alleen, wanneer men raadloos zit in druk.
Ja zelf het zondequaad geſchied niet by geval.
God ſtuurt het tot zyn ende,
Den boozen tot elende,
Zyn' Naam tot eer, en heil van zyner kindren tal. *ſ*
Hy kan alleen met ziekte en ſmarte 't menſchdom ſlaan,
Alleen kan Hy weêr heelen.
Den welſtand mededeelen,
En de gezondheid tot den hooghſten trap doen gaan. *t*
Uit naare duiſternis ſchept Hy wel 't glanzigſt ligt. *v*
Hy ſtuurt het al ten goede
Wanneer zyn' gunſt of roede
In 't ondermaanſche rond werkt zaaken van gewigt.
Hy ſnyd der Vorſten geeſt als rype druiven af. *w*
En ſchupt hen van hun' troonen. *x*
Ook geeft Hy herderszoonen,
Wanneer't Hem ſlegts behaagt, ſtrax regt tot kroon en ſtaf. *y*
Ryk, Staat of Stad kan voor zyn' gramſchap niet beſtaan,

p Pſ. 127, 128. *q* Amos 3: v. 6. *r* Exod. 21. v. 13. *ſ* Gen. 50. v. 20. *t* Ieſ. 38. *v* Zie de geſchiedenis van Joſeph, Job, Moſes, David, Paulus, Maria Magdalena, alle voorbeelden van groot geluk, na doorſtaanen ſtryd of kruis. *w* Pſ. 76. v. 13. *x* 1 Sam. 15. v. 23, 26, 27, 28. *y* 1 Sam. 16. vs. 2, 13.

Digitized by Google

Als Hy die wil verderven; *a*
Dog bloei en groei verwerven
Zy, als Hy hen, nog zwak, van kragt tot kragt doet gaan.
Geen muschje valt'er neêr, geen hair ook van ons hoofd, *b*
(Zoo stuurt God 't hooge en laage)
't En zy het Hem behaage.
O! hoe trooft dit een' ziel, die dus in Hem gelooft!
Veel zaliger is wis de Hoop van zoo een' menfch,
Als van hen, die God fluiten,
In zynen Hemel, buiten
Het aardryk, onbewuft van onzen nood en wenfch. *c*
Heillooze meining, die den menfch van hoop' verfteekt,
Aan aller fchepflen Heere
Ontzegt de fchuldige eere,
En het gefchikt beftuur der faamenleving' breekt!
Almoogende! bewaar een' yder voor dien waan,
Dat hy U niet zou' agten,
En, op zyne eigen' kragten,
Zig zelf verbeelden zou genoegzaam vaft te ftaan.
Neen. werk Gy, door uw' Geeft, veel liever in ons hart'
Een twyffelloos vertrouwen,

Om

a Dit bleek aan de Ryken van Affyrie, Perfie, Meden, Griekenland en Roome. *b* Dit heeft oud Ifraël en ook ons Land ondervonden. *b* Matth: 10. v. 29, 30. *c* Dusdaanig voert de Hoofddigter der Latynen, Virgilius, *Dido* fprekende in *Æneid. l. 4. v. 79. 80.*

Scilicet is fuperis labor eft, ea cura quietos
Sollicitat. d. i.
Quanfuis al het beftel van 't aardfche raakt de Goden,
Die zorg verftoort hun' ruft.

Zie ook Zeph. 1. v. 12. en Job 12. v. 13, 14.

Digitized by Google

Om vaſtelyk te bouwen
Op uwe hulp alleen, in voorſpoed of in ſmart'.
Terwylwe, aan d'eene zy, U, Schepper van 't Heelal
Erkennen, ſchenk 't gelooven
Aan ons ook daarenboven;
Dat Gy 't nog onderhoud, en ſtuurt in elk geval,
Dat niets in ons perſoon, huis, ampt of goed en bloed,
In winnen of in derven,
In leeven of in ſterven,
Ons, door het blinde Lot, by avontuur ontmoet;
Maar dat van eeuwigheid by U beſlooten is,
Al wat ons, in ons leven,
Te proeven word gegeeven,
Van onze ontfangkniſſe af, tot onz' begraafenis. *d*
Zoo zullen wy gehart door deeze Wysgeert' zyn,
En vlyen onzen wille,
Naar uwe vrymagt, ſtille,
Wanneer Gy alſem ſchenkt, zoowel als zoeten wyn;
Verzekerd dat Gy, wys en goed op 't hoogſt volmaakt,
Niets doet, dan dat U heilig,
Ons oorbaar is en veilig,
Al word het ſomwyl van ons dartel vleeſch gewraakt.
O! ſchenk aan ons gemoed die allerzoetſte ruſt,
Dat het ten allen tyden

d Job 10. v. 10, 11, 12 en 14. v. 5.

Digitized by Google

Heldhaftig kan belyden:
Het ga hoe 't ga, 't Beſtuur des Scheppers is myn luſt.
Strek dus onz' Vader, Heer, onz' Ryxvorſt hier op aard',
In alle wiſſelingen
Van 's werelds dwarrelkringen,
Totdat wy, in 't Geloof door uwen Geeſt bewaard,
Het onvaſt ondermaanſch voor 't diamante heil
Eens zullen wiſſlen moogen,
En zien, met Hemelſche oogen,
Uw' wysheid en uw' magt, die paalen kent nog peil,
Die Gy dan toonen zult aan elk, die op U bouwt,
Op datmen, daar ten hove,
In eeuwigheid U loove,
O Schepper, om uw Werk en duurzaam onderhoud.

TWEE-

Digitized by Google

TWEEDE LID.

EN IN JESUS CHRISTUS, ZYNEN EENGEBOOREN ZOONE, ONZEN HEERE.

'K Geloof niet enkel in den Vader,
Als God, maar ook in zynen Zoon,
Van wezen ééns, dog in perſoon
Verſcheiden *a*, met Hem naauw te gader
Vereenigd, die een Eeuwig Heden *b*
Erkent voor zyn' geboorteſtond:
Eerdat het aardryk was gegrond,
Eerdat de ſtarren in geleden
Geſchikt zyn, voor de waterſtroomen
Der groote zeên, voor 't zilverrein
Verquiklyk bronvogt der fontein,
Is deeze Heilbron voortgekomen.
Eer nog de hemelzon heur' ſtraalen,
Langs 't lugtazuur verſpreiden kon,
Kon deeze Heer van maan en zon
Met goddelyke glanſſen praalen. *c*
Toen ſloot Hy eerſt den Raad van Vrede,
Saam' met den Vader en den Geeſt,
Die namaals is volbragt geweeſt

Door

a Joh. 1. v. 1. Pſal. 110. v. 1. *b* Pſ. 2. v. 7. *c* Spreuk 8. v. 22 tot 30.

Digitized by Google

Door zyn' verdienſte in onze ſtede.
Dien God en Heer alleen belyde
Ik voor myn' Heiland, myn' Profeet,
Myn' Prieſter, Vorſt, die al myn leed
Op zig nam en my daar van vrydde,
En nog behoed en zal beſchermen
(Indien ik anders tot de ſchaar
Behoor' van deezen Middelaar)
Myn leven lang, met eeuwige armen,
En, na het einden van dit leven,
My zyn' verdiende hemelkroon
Om niet, tot een genadeloon,
Zal in zyn 's Vaders ryxhof geeven.
Deez' deez' alleen, geene andre heeren,
Kenne ik een' Godlyke eere waard,
Omhoog geen ſchepſel, nog op aard',
Paſtme ooit met zulk een' hulde t'eeren.
'k Verheug' my wel in het aanſchouwen
Der goude Zon, der zilvre Maan,
Der ſtarren, *d* die of ſtaan of gaan *e*
Rondom 't gewelf der lugtgebouwen.
Ik kan eerbiedig *f* my verwonderen
In 't zien van regen, hagel, ſnee,
Van daauw, van ryp, of als in twee

De

d d'Eerſte afgodery had het heir des Hemels tot haar voorwerp. *e* De vaſte ſtarren en planeeten of zweefſtarren. *f* Te weeten voor den Schepper.

De wolkdrang ſplyt, door vuur en donderen. *g*
Het lachgend Aardryk, met al 't ſchoone
Wat in het Aardryk is bevat, *h*
Voert voor myn oog wel eenen ſchat
Van Godes gunſt en magt ten toone.
Ik wil de ſterke Godes Helden,
Die boden van het Hemelhof,
Graag geeven hun' verdienden lof,
En hunne groote daaden melden. *i*
Ik agte hoog die Perſoonaadjen
Van 't vrouw- zoowel als 't mangeſlagt,
Welke yder tyd heeft voortgebragt,
Als zooveele edle pronkçieraadjen,
Die Jeſus Kerkbruid meer verçieren
Dan 't fynſte goud en diamant
Een' Bruid verfraait, die, hand aan hand,
Heur feeſt gaat, met haar' Bruſgom, vieren. *k*
Ja 'k wil hun' braave levensdaaden
Wel ſtellen tot een vraagbaak, daar
Ik my, in voorſpoed of gevaar,
Godvrugtiglyk meê mag beraaden.
Hier toe is 't doen van zulke Vroomen
Geboekſtaafd door Gods eigen Geeſt,
Op datwe, ſchoeijende op hun' leeſt,

Ook

g Men heeft ook volkeren gevonden die deeze verhevelingen aanbaden. *h* Dieren en vrugten afgodeerden d'Egyptenaars *i* Pſal. 103. v. 20. 10. v. 4. *k* Pſal. 45. v. 10, 16.

Digitized by Google

Ook mogten tot hun heillot koomen. *l*
Maar verre, verre moet het weezen
Van my en allen (die alleen
De waare Godheid, anders geen',
Waard agten goddelyk gepreezen)
Datwe ook haar ſchepſels, hoe vol glanſſen;
Hoe ſchoon, hoe magtig, hoe vol goed,
Met even Goddelyken groet
Ontmoeten zouden; en bekranſſen
Het hoofd met zulke glorykroonen,
Als Hem, die, Heer en Schepper van
Die allen, ook hen allen kan
Zyn' Goddelyke magt vertoonen.
Van Hem alleen toch quam hun wezen!
Hy onderhoud hen nog te ſaam'.
Hen moet Hy maaken eerſt bequaam.
Niets kan zig roeren zonder deezen. *m*
Het ſtarrenheir volgt zyn' geboden. *n*
Het loopt zyn' baan, of houd zig ſtil, *o*
Alleen naar zynen vryen wil,
Maar heeft geene eigenſchap van Goden.
Het aardryk, met al zyne ſchatten,
Roept wel met menigvouwd geluid,

Het

l Hebr. 11. Jacob. 2. v. 42. en 3, 5. v. 11, 17. 1 Petr. 3. v. 6. 20. 2 Petr. 2. v. 5, 7. *m* Pſ. 105. v. 24. 29, 30. *n* Gen. 1. v. 14. 15. 16, 17, 18. Pſ. 48. v. 3, 6. *o* Pſal. 19. v. 5, 6, 7. Joſ. 10. v. 12, 13, 14. Pſ. 104, 148.

Digitized by Google

Het wezen eener Godheid uit, *p*
Maar kan in zig, geen' Godheid vatten.
't *Is* 't werk alleen van Gods vermogen, *q*
(Geene andere oirzaak) die ons geeft,
Waar door de ziel of 't lichaam leeft,
't Geen ſtraft, of zeg'nen kan ons poogen.
Gods Engelen zyn ook geen' Goden;
Maar ſchepſels, wel van meer waardy
Als wy, dog die zoowel, als wy,
Ook volgen moeten Gods geboden, *r*
Ja, op zyn' wenk, ten dienſte ſtrekken
Van 't uitverkoorene getal,
Om hen, by allerlei geval,
Te bieden hulp, in alle plekken. *ſ*
De Heiligen, ſchoon zy ons leeren
De beſte zedekunde, zyn
Nogtans geen' helpers onzer pyn',
Nog ſchenkers van ons hartsbegeeren:
Want enkel door dien Opperkoning,
Dien ik alleen eer' voor myn' God,
Verkreegen zy dat heilryk lot,
't Geenze eeuwig ſmaaken in zyn' wooning;
Voor 't ovrige zyn onze nooden
Hen onbekend. *t* Gy, gy alleen,

O

p Rom. 1. v. 19. 20. *q* pſ. 104. v. 5. *r* Pſ. 103. v. 20. *ſ* Hebr. 1. v. 7. 14. *t* Jeſ. 63. v. 16.

Digitized by Google

O Zoon met uwen Vader één,
Wel twee perſoonen, geen' twee Goden,
Zyt onze Alleenheer, en zult blyven
D'Alleenheer, daar zig ziel en lyf
Op veſten zal, in hun bedryf,
Als dien, die hen alleen kan ſtyven;
In nood en dood en zwaarigheden,
Met zyn' kragtdaadige Genaê,
En geeven onze wenſchen dra,
Als 't Hem ſlegts luſt, op onze beden.
O zalig, zalig zulke zielen,
Die nooit voor Baâl of Aſtaroth
Of andre ſchepſlen, buiten God,
Den Zoon van God, ter nedervielen,
Maar daar alleen hun' hoop en wenſchen
Op veilig grondden! Gy alleen
Zyt onze Heiland, anders geen: *v*
Want Gy hoed alles, vee en menſchen. *w*
Vermoogenwe iets, 't is uw' Genade,
En geen verdienſtlyk werk, om loon. *x*
Ja zelfs, al hieldenwe uw' geboôn
Volmaakt, nooit wykende af ten quaade,
Wy bleeven nog onnutte knegten,
Die niets verdienen, als hun pligt

Slegt

v 1 Tim. 1. v. 15. *w* Pſ. 36. v. 7. *x* Rom. 4. v. 4. 5.

Slegts naar behooren is verrigt. *y*
Hoe zouden wy dan met U regten? *z*
Zou ook een man God voordeel geeven?
Lyd God daar winſt of nadeel by,
Of 't menſchenkind een booswigt zy,
Dan of 't godvrugtig poog' te leeven? *a*
O Neen. uw' glory leeft onſterflyk.
Gy, Heer, zyt toch de zelfde God.
Uw eeuwig zalig Hemellot
Duurt altoos even onverderflyk.
Geen' menſch hebt gy, maar hy van noodeń
Uw' hulp en byſtand. zonder dien
Moet hy voor uwen Vader vliên,
Als ongehoorzaam zyn' geboden:
Derhalven blyvenwe U aanhangen,
O God, en Gods gezalfde Zoon,
Wy voeren uwen Naam ten toon,
Op 't voorhoofd, in den Doop, ontfangen;
Toen wy der Chriſtelyke Kerke
Zyn ingewyd, met zegenwenſch
Dat uwe Geeſt den Nieuwen Menſch,
Tot uwe hulde, in ons bewerke.
Het Avondmaal, in laater' jaaren,

y Luc. 17. v. 10. *z* Job 25. v. 4. *a* Job 35. v. 6. 7.

Digitized by Google

Heeft veelen van ons, met een' band
Nog kragtiger, aan U verpand,
Om, 't zy in voorſpoed of gevaaren,
In blydſchap of in angſtig lyden,
Te blyven Chriſtenen, in naam
En ook in waare daad te ſaam',
Op alle plaatſen, t'allen tyden,
Ons toonende uwe broeders, zoonen
En dogters van den Opperheer',
In wie, door uw Genadeleer,
De merken van Gods kindren woonen; *b*
Erkennende geen' heerſchappye,
Zoozeer verbindende ons gemoed,
Dan d'uwe, die Gy, door uw bloed,
(Dat ons van 's Duivels dwinglandye
Heeft vrygekoft) U hebt verworven
Op ons, voor wiege hebt volſtreên,
Voor wiege hebt de ſtraf geleên,
En tot wier heil Gy zyt geſtorven, *c*
En weêr ten troon van eer' geſtegen, *d*
Om, van omhoog, op het gebed
Des Volks, gehoorzaam aan uw' wet,

Dat

b Joh. 1. v. 12. 13. Rom. 8. v. 14. 15. *c* Hebr. 2. v. 9. 14. 15. *d* Hand. 1. v. 11.

Digitized by Google

Dat ſteeds te ſtuuren in uw' wegen: *e*
Leer, biddenwe U dies, onze pligten,
Gy der profeeten Hoofdprofeet. *f*
Aertsprieſter, laatenwe, in het kleed
Des heiligdoms, den dienſt verrigten,
Den dienſt der willige offerhande
Aan U, naar pligt van dankbaarheid. *g*
't Ontzag voor uwe Majeſteit
Maak' dat ons hart in moed ontbrande,
Om, als bëeedigde ſoldaaten,
Aan uwen dienſt, met goed en bloed,
Verknogt (terwyl al d'afgrond woed
En loert op uws Ryx onderzaaten)
In volle ruſting', van den hoofde
Ten voete toe, te wederſtaan,
Ja zelf den hofdraak af te ſlaan,
Die 't menſchdom eerſt van heil beroofde; *h*
Totdat het U eens zal behaagen,
Ten eeuwigen genadeloon
Van deezen ſtryd, de zegekroon
Ons, in uw' Hof, te laaten draagen,
En ſtellen ons aan uwe zyde,

e Epheſ. 4. v. 8. *f* Deut. 18. v. 15. Hand. 7. v. 37. *g* Exod. 19. v. 6. 1 Petr. 2. v. 9. Rom. 12. v. 1, 2. *h* Rom. 6. v. 12, 13. Epheſ. 6. v. 11, tot 19. Iacob. 4. v. 7.

Digitized by Google

Als medeheerſchers over al
Der ſchepſlen menigvouwd getal, *i*
Daar nimmer droevig zyn, maar blyde
Geſtâag te weezen 't Eeuwig Leven
Van hen zal ſtrekken, dien uw Raad
Beſlooten heeft dien hemelſtaat,
Uit enkle vrye gunſt', te geeven.

i Matth. 25. v. 34. Luc. 22. v. 29. 30.

Digitized by Google

DERDE LID.

DIE ONTFANGEN IS VAN DEN H. GEEST, GEBOREN UIT DE MAAGD MARIA.

BEſchouwde ik daar den Middelaar, als God;
Ik moet' Hem ook, als Menſch aanmerken
En hoe Hy proefde een 's menſchen levenslot,
Om 's menſchen Heilſtaat uit te werken.
De menſch toch had die groote ſchuld begaan,
En 't eeuwige Verbond der Vrede
Ging d'Englen niet, maar enkel 't Menſchdom aan:
Weshalven Hy ook, die, in ſtede
Van 't Menſchdom, moeſt voldoen aan Godes regt,
Saam' een waaragtig Menſch moeſt weezen.
Dus heeft Gods Zoon geſtaltnis van een' knegt,
Als Midd'laar, voor zig uitgeleezen. *a*
Een wondere geboortenis genoot
De waare God, in 't vleeſch, op aarde; *b*
Wanneer een onbeſmette maagdeſchoot
Den grooten Hemelkoning baarde.
Een troongezant, uit Gods palais, verkieſt,
Op Gods bevel en keur, Marye,

a Philipp. 2. v. 7. *b* Ioh. 1. v. 14. 1 Tim. 3. v. 16.

Digitized by Google

Die zig in het beſpiegelen verlieſt
Van zulk een' groote heerlykye. *c*

„ Wees zeer gegroet (dus ſpreekt Gods boô heur aan)
„ Gezegendſte van alle vrouwen.
„ Zyt niet met vrees, maar blydſchap, aangedaan,
„ 'k Hebbe u een zalig Nieuws 't ontvouwen.
„ Genade vond gy in Gods oog. Uw ſchoot
„ Zal haaſt een' Zoon, den JESUS, baaren,
„ Die heeten zal Gods Zoon. Ook zal Hy groot
„ En heerlyk zig alszins verklaaren.
„ De Heer zal Hem ten Koning zetten op
„ Den troon van David, zynen Vader,
„ Hy, Iſrêls Vorſt, zal klimmen doen ten top
„ Van glory Jacobs Ryk. Eene ader
„ Van eeuwig heil zal eindeloos zyn doen
„ Beſproeijen, en, als wettig koning,
„ Zal Hy in eeuwigheid Gods gunſt bevroên,
„ Ter ſtaaving van zyn' Koningskrooning'. *d*
„ Hoe zal dit (vraagt de koninglyke Spruit
Hierop) „ geſchieden? rein van zeden
„ Ben ik, een' maagd, eene ondertrouwde Bruid,
„ Van geenen man bekend tot heden. *e*

Strax antwoord haar de wakkre Gabriël:

„ O

c Luc. 1. v. 29. *d* Luc. 1. v. 28. enz. *e* v 34.

„ O zuivre Jongkvrouw, wil niet ſchroomen.
„ Ik zegge u, 't zal geſchiên, naar Gods bevel.
„ De Heil'ge Geeſt zal tot u koomen.
„ Des Hoogſten kragt zal maaken, datge zult
„ In ſtaat zyn, om een' vrugt te baaren;
„ Een' vrugt, met zonde of ſmette niet vervuld,
„ Maar die van Hemelſche Engleſchaaren
„ En vroomen zig zal hooren Godes Zoon
„ Benoemen. Ja, om dit te ſterken,
„ Zoo zie uw' nigt Elizabeth (gewoon
„ Geen zwangerheid nog ooit te merken)
„ Nu ook bevrugt, alreeds de zesde maand,
„ Van eenen zoon. Daar zyn geen' zaaken
„ Zoo duiſter, daar is niets zoo ongebaand,
„ Of God kan 't ligt en effen maaken. *f*
Strax ſchuift de zon van het Geloof den miſt
Weg van de voorge twyffelingen,
En d'edle Maagd, nu door God vergewiſt,
Gelooft onwrikbaar al deez' dingen. *g*
In 't eind de tyd, de vaſtbeſtemde tyd
Genaakt van Jeſus heilgeboorte,
Te Bethlehem. *h* O zaal'ge ſtond! daar ryd
Geregtheids Zon uit d'Ooſterpoorte,

f Luc. 1. v. 35-37. *g* v. 38. *h* Luc. 2. v. 6, 7.

Digitized by Google

Gewellekoomd van Engelen omhoog,
Van vroome Herdren hier beneden, *i*
Van Wyzen, die, met een eerbiedig oog,
Ter hulde van deez' Koning treeden,
Hem offrend' goud, met wierook, ſpecery,
Ten vorſtelyken heergewaade. *k*
Herodes dreigt Hem wel, door tyranny,
Den dood; maar Hy, door Gods genade,
Ontvlugt dien, met de zuivre Moedermaagd
En Joſeph, totdat God Hem weder
Te rugg' riep uit Egypte *l* en onbelaagd
Hem groeijen deed als Libans ceder;
Om daaglyx vaſt en nimmer wankelbaar,
Door bitter lyden en door ſtryden,
Naar 's Vaders raad en wil, als Middelaar,
Zyn erfdeel eeuwig te verblyden.
Zoo quam d'onſterfelyke God dan neêr,
In 't ſterflyk lichaam van Marye,
Zoo word een' vrugt der Jongkvrouw' 's menſchen Heer,
Naar Jeſaias profecye.
Een' maagd toch moeſt, uit haaren zwangren ſchoot,
Een' Mannelyke Spruite baaren,
IMMANUEL, *God met ons*, *m* eeuwig groot,

Die

i Luc. 2. v. 8, 9, 10 enz. 3. *k* Matth. 2 v. 1-11. *l* Matth. 2. v. 13, 14, 19. *m* Iſ. 7. v. 14. Ierem. 31. v. 22.

Digitized by Google

Die zielhoop aller vroome ſchaaren,
D'Uitwerker der verwagte Zaligheid,
Daar Abraham en zyne Zoonen
Op hoopten *n*, door een' Moſes reeds voorzeid *o*,
Verwagt van Job, *p* op harpetoonen
Van David vaak voorſpeld, *q* door Salomo
(Zooverr' hy was een Vorſt van Vrede)
Verbeeld en in het Lied der liedren zoo
Beſchreeven ook met kragt van rede; *r*
De kern en ziel der oude Profecy,
Van koninglyken Ieſaias,
Vervolgens door al der Voorzegg'ren ry,
Tot aan den laatſten Malachias;
Het lichaam van de Joodſche ſchaduwwet,
Die Moſes, op Gods welbehaagen,
Aan Iſraël heeft plegtig voorgezet,
Ten onderpand van beter' dagen.
Zoo reeſtge, o Heer, dan op den juiſten tyd,
Gelyk een teder ryſje ontſprooten
Uit Ieſſes tronk, dat eerlang wyd en zyd
Vrugt draagen moeſt aan zyne looten;
Zoo ruſtte op U des HEEREN Geeſt, de Geeſt

Van

n Rom. 4. v. 3, Ioh. 8. v. 56, Gen. 49. v. 18 Hebr. 11. v. 8, 20, 21. *o* Deuter. 32, en 18. v. 15, 18. *p* Iob. 19. v. 25, 26, 27. *q* Door de geheele rol der pſalmen meeſt heen. *r* Hoogl. 3. v. 11.

Digitized by Google

Van wysheid en vernuftigheden;
De Geeſt des raads, waardoormen deinſt nog vreeſt,
Deed U in 's HEEREN vreeze treeden.
Al 't aardryk juichte op uw' geboortedag,
Een voorſpel van die gulde tyden,
Waarin uw' Kerk, door tweedragt, geenen ſlag
Of ſcheuring immermeer zal lyden;
Maar wild en tam elkander zal verſtaan,
Het lam voortaan geen' wolf meer ſchuwen,
De koe met de beerinne weiden gaan,
Het zoogkind voor geen' adder gruwen. *f*
Zong eens Virgyl den zoon' van Pollio,
Op zyn' geboorte, gulde dagen; *t*
Met vry meer regt betaamt het, datmen zoo
Roeme uw' Geboorte, o Welbehaagen
Van God en Eng'len in het Hemelhof,
Van vroome menſchen hier op aarde,
Van zaligen, wier lichaam ruſt in 't ſtof.
Nu, leer my meer en meer de waarde
Van uwe koomſt' ter wereld, als een menſch.
Heb, als een menſch, dies medelyden
Met menſchen *v*, wier opregte hartewenſch

Het

f Iſ. 11. v. 1-9. Iſ. 53. v. 2. *t* In zyn' vierden Herderskout, daar hy zooverhevene ſpreekwyzen gebruikt dat ſommigen zelfs meenen, dat die alleen op Chriſtus konnen geduid worden. *v* Hebr. 4 v. 15.

Digitized by Google

Het is, dat Gy hen koomt bevryden
Van zonde en vloek, en hen, van Adams zaad,
Herſchept, tot 's Allerhoogſten zoonen,
Die, door de kragt der Godlyke genaad',
Zig van een' Hemelſche afkoomſt' toonen. *u*
Herbaar hen dus, door d'een' en zelfden Geeſt,
Die U deed van een' Jongkvrouw' baaren.
Dat Wonder is uitmuntende geweeſt.
Dit Wonder zal dat evenaaren.
Zoo zal uw Beeld vernieuwd zyn in ons hart:
Dat zal U dan zoo gaarne draagen,
Als Gy ooit van de Maagd gedragen werd,
In 't eerſt' der Euangeliedagen.
Wy zullen dan ook rein en zuiver zyn,
Als maagden leevende op deeze aarde, *w*
En, dronken nooit van 's werrelds zwymelwyn,
Den Hemel ſchatten, hoogſt van waarde.
Gy zult vereend met ons zyn, wy met U,
De dood en 't Graf zal ons niet ſcheiden, *x*
En, ſchoon de Draak een' zee van laſter ſpuw',
Zal hy ons nooit van U verleiden. *y*
O! Wanneer koomt de dag, die laatſte dag,

Dat

u 2 Cor. 6. v. 18. *w* Openb. 14. v. 4. 5. *x* Hoogl. 8. v. 6. 7. *y* Matth. 24. v. 24.

Digitized by Google

Dat ik eens zien zal d'eêlſte ſchoonheid,
Wier wedergaê nooit menſchlyk ooge zag,
Die op Mariaas Zoon ten toon leit!
Wanneer zal ik dat heilryk Maagdezaad
Van aan- tot aangezigt begroeten,
En, dankbaar voor zyn' vrye keurgenaad',
Hem nedrig vallen voor de voeten!
Wanneer zal ik die Moeder van haar' God z
(Schoon egter 't ſchepſel van haar' Heere) a
Verheven in haar hoogſtgezegend lot,
Op 't kruinpunt haarer hemeleere
Gezetelt zien! Weg, werreld, met al 't geen
Gy ſchoon agt, en 't welk onze zinnen
Betoovert vaak door nietige ydelheên,
Niet waard van wyzen te beminnen.
Uw beſte is niets by al dit hemelſchoon.
Myn geeſt vliegt reeds in hoop' naar boven.
Ontfang hem, vol ontfarming', Menſchenzoon,
En laat eens geeſt en lyf U looven,
Daar d'Englenrei, die aan de Herderwagt
IMMANUELS geboort' liet hooren,
U lof toejuicht, geſtadig dag en nagt,
Als Gods, uw 's Vaders, Eengeboren.

z Luc. I. v. 43. a v. 46, 47, 48.

VIER-

Digitized by Google

VIERDE LID.

GELEDEN HEEFT ONDER PONTIUS PILATUS, IS GEKRUIST, GESTORVEN, EN BEGRAVEN, NEDERGEDAALD TER HELLE.

't WAs niet, om op den troon van David te regeeren;
Of Judaas vorſtenlyn te volgen in 't bewind:
(Zoo als het Joodendom, te jammerlyk verblind,
Beſloot uit 't geene God voorheen liet profeteeren)
Het was geen' werreldpraal, geen ſtaf, geen' kroon en troon,
Die d'opperſten Monarch des Hemels neêr deed daalen:
Hy quam niet, om triomf in 't oorlog te behaalen,
Of 't veld te vullen met een' menigte van doôn:
Hy quam niet, om op nieuws Jeruſalem te çieren
Met koſtelyken bouw van Tempel en van Hof.
O Neen. Zyn Ryk moeſt Hy niet gronden in het ſtof
Der aarde: hooger is 't, dan 't heir der ſtarrevieren.
Daar heerſcht, van eeuwigheid tot in alle eeuwigheid,
De groote Davids zoon, op zynen Hemelzetel,
Den vroomen tot hun heil, tot ſtraf van die vermetel
Weêrſtaan het ryksgebied dier Oppermajeſteit:
Maar dat IMMANUEL quam neder by de menſchen,

En

Digitized by Google

En zynen broederen gelyk wierd in al 't geen
Beſtaan kan zonder ſchuld, dat had vry andre reên;
Dat was om te voldoen aan aller vroomen wenſchen;
Dat was, ter uitvoer van dat wigtig Loſſerswerk,
Waarop d'Aertsvaders reeds hun' vaſte hoope ſtelden,
En, ſteunende op die hoop', ten Hemel binnen ſnelden; *a*
Dat was om eeuwig vaſt te gronden zyne kerk,
In 't koſtelyk tieras van ziels en lichaams lyden,
't Geen Judaas forſſe Leeuw en ſaam' onnoozel Lam
Moeſt uitſtaan al den tyd zyns levens, toen Hy quam
Ter werreld, om ons door dat lyden te bevryden.
't Luſtme, in beſpiegeling', Gods Veldheer in zyn' ſtryd •
Te volgen, van dien ſtond, dat 's werrelds Albehoeder
Ontſproot, in Bethlêms ſtal, uit eene Maagdemoeder,
Tot daar Hy, in triomf, verryſt, de hel ten ſpyt.
Nog niet gebooren moeſt Hy onderworpen weezen
Aan 't kaizerlyk gebod, en reiſt naar Davids ſtad,
Nog in den zwangren ſchoot van Joſephs Bruid bevat,
Die met haar' Bruidegom ter roll' zig op liet leezen.
Hier toevende bevalt Maria van een' vrugt,
Van eene wondervrugt, haar' eerſtgebooren Zoone. *b*
Dus baart zy, als haar kind, Hem, die de hoogſte kroone
Van

a Geneſ. 49. v. 18. Ioh. 8. v. 56. Hebr. 11. Hand. 7. v. 32. *b* Luc. 2. v. 1. tot 9.

Digitized by Google

Van alle kroonen draagt, voor wien al 't ſchepſel
dugt.
Dog met wat pragt en praal quam Davids Zoon en Ko-
ning
Hervoort in Davids ſtad? was 't met een' vorſtentooi?
O Neen. geen Tyrus doek, geen zyde offelp; maar hooi
Is hier zyn wiegbed, en een ſtal verſtrekt zyn wooning.
Geen hoofſch ſtaatjofferſchaap beſchanſt de kraam-
vrouws koets,
In eene gulde zaal, dienſtvaardig op haar wenken.
Neen toch. Marie, op dat geen' leên zig mogten krenken
Van 't kleintje, zwagtelt het, en doet het alles goeds.
Agt dagen ouder ſlegts moeſt Hy het ſnymes ly'en
Aan het gevoeligſt deel des lichaams, *d* kort daarna
Zig bergen met de vlugt, in Faroos ryk, zoodra
God laſt gaf om het kind uit 's Dwinglands hand te
vryen.
Weêrkeerende uit Egypte, en groeijende aan in kragt
Schuwt Hy geen' dienſtbaarheid, maar houd zig in de
banden
Van onderdaanigheid en werkt met eigen' handen: *g*
Dies wierd Hy ſlegts de zoon een 's timmermans ge-
agt; *h*

Hy

c Luc. 2. v. 7. *d* Luc. 2. v. 21. *e* Herodes. *f* Matth. 2. v. 13, 14. 15. *g* Matth. 2. v. 51. *h* Matth. 13. v. 55.

Hy, die, op zynen wenk, van duizend Hemelboden
Op 't nedrigſt word gediend, wanneer Hem dat behaagt;
Hy, die in zyne hand der menſchen adem draagt,
En die vernedert, óf verhoogt alle aardſche goden,
Met onbegrenſde magt. Nog naauwlyx ingewyd
In zynen Heildienſt, vaſt Hy eenzaam, veertig dagen,
In naare woeſteny. de Duivel koomt Hem plaagen,
Dien Hy zoo vaak weêrſtaat, als die Hem fel beſtryd. *i*
Maar 't was geen Hellevorſt, geen Prins der duiſterniſſe
Alleen, die 't op den Vorſt des Levens had gelaên,
En die den Vader van de Ligten hier ranſte aan;
Zyne onderzaaten ook, verwoeſtend' hun gewiſſe,
Betoonden, in 't vervolg, hun' doodelyken haat,
Dien zy in 't helſche hart den Zoon' van God toedroegen;
En, in de plaatſe van zig aan zyn' zy' te voegen,
Verwierpen zy, in Hem, Gods grooten Vrederaad. *k*
Deez' noemt veragtelyk des Hoogſten Zoon, den zoone
Slegts van een' timmerman. *l* die ſcheld Hem voor mutyn. *m*
Een ander voor een' vraat, onmaatig ook in wyn. *n*
Een vierde zegt, dat Hy dingt naar der Jooden kroone,
En

i Matth. 4. *k* Luc. 7. v. 30. *l* Matth. 13. v. 55. *m* Luc. 23. v. 5. *n* Matth. 11. v. 19. Luc. 7. v. 34.

Digitized by Google

En Arons Tempelpraal geheel verſtooren wil.
Ginſch hoort Hy zig voor een' bezeten duivelsſlaave
Uitſchelden, en, voor 't werk des duivels, Godes gave. *p*
Men houd, nog dag nog nagt, met Hem te quellen ſtil.
't Blyft by geen vloeken ſlegts. men dreigt Hem ook te pletten
Met ſteenen. *q* men verdraait zyn' woorden. *r* 't Prieſterrot,
De Fariſeeuwſche gryns, wiens hart met Godsdienſt ſpot,
Spant, om te dooden, Hem vaſt overal veel' netten.
En waarom? waarom toch word dit onnoozel Lam
Van doggen, heet opmoord, belaagd? *ſ* is 't om den zegen
Van Jeſus, menigwerf in hunne ſtad verkreegen,
Daar menig keerde friſch, die deerlyk tot hem quam?
Is 't omdat kreupelen en lammen lugtig gingen? *t*
Dat Hy de duivels deed vertrekken, op zyn woord? *v*
Dat Hy de dooden zelfs in 't leven bragt hervoort? *u*
Dat Hy de ſtommen deed Gods lof luidgalmend' zingen? *w*
Of was 't omdat Hy, als een' hen haar' kiekens doet, *x*

p Luc. 11. v. 15. Joh. 8. v 48 *q* Joh. 10. v. 31, 32, 33. *r* Marc. 14. v. 58. verg. met Joh. 2. v. 19, 20. *ſ* Pſal. 22. v. 17. *t* Matth. 11. v. 5. Luc. 7. v. 21. *v* Marc. 1. v. 34. 39. Luc. 11. v. 14. *u* Joh. 11. Matth. 9. v. 18. tot 27. *w* Marc. 5. v. 1-20. Luc. 8. v. 14. *x* Matth. 23. v. 37. Luc. 13. v. 34.

Digitized by Google

Zoo dikwerf heeft gezogt vol liefde te vergaêren
Tot zig Jeruſalems en Iſrêls Borgerſchaaren,
Om 't quaad t'ontwyken en t'ontfangen alle goed?
Vervloekte moordluſt, die bloeddorſtig dingt naar 't leven
Van Een', die nooit iets deed, dan 't geen tot dankbaarheid
Verpligt, wat helſche geeſt heeft u zoo ſnood verleid,
Dat gy de Goedheid zelf den doodſteek tragt te geven?
Maar woel vry zoo gy wilt, geen hair zal van zyn hoofd
Afvallen voor den tyd, waarop de hel, ontbonden,
Hem binden zal aan 't kruis, tot zoen der menſchen zonden,
En opdat Godes wraak voor eeuwig zy gedoofd. *y*
In deezen tyd vooral hebt Gy, o Heer der heeren,
Geleden voor uw' Kerk', by uitſtek. Och ik grouw',
Daar ik zoo vuil Gods Zoon mishandelen beſchouw',
En, door het Roomſch Gezag, tot in het ſtof verneêren.
Maar 't moeſt zoo zyn, o ja. Wanneer de Silo quam
Moeſt Juda 't Hoogſt Bewind reeds miſſen, en zig wetten
Van andre Moogendheên, als dienſtbaar, laaten zetten, *a*
Daar

y Zie de 37 Vr. en Antw. der Heidelb. Geloofsb.
z Joh. 18. v. 28, enz. *a* Geneſ. 49. v. 10.

Digitized by Google

Daar God de heerſchappy 't ondankbre Volk ontnam.
Met eene menigte van duizend, duizend rampen,
Ging 's Heilands vangenis en pyn en dood verzeld.
De zon dook in de kim, voor 't naderend geweld.
Flaauw ſcheenen maar alleen, by nagt, de hemellampen.
Wat pen zal 't lyden van den Heiland, in zyn' ziel,
Beſchryven, daar Hy, van een' yder afgeweken,
Met God geworſteld heeft, door traanen en door ſmeeken,
Toen al der Vroomen vloek alleen op Hem neêrviel? *c*
Wanneer Gethſémané die bittre woorden hoorde:
„ Myn Vader, Vader! mogt' het uw behaagen zyn,
„ Dat Gyme ontnaamt den kelk van deezen torenwyn,
„ Dien ik van uwe hand ontfange, vol ten boorde!
„ Maar vind Gy 't anders goed, niet myn, maar uw wil zy
„ Gevolgd. Ik ben bereid. *d* De zieleſmarten groeijen.
Het lyf zygt neder, door 't onlydelyk vermoeijen.
Een Engel ſtaat zyn' Vorſt, hier in zyn' ſmarten, by; *e*
Niet opdat hy ook iets zou' van zyn lyden draagen,
En deelen dus te ſaam' met Hem, 's Verwinners lof;
Waarvan, nadat Hy hebb' vernield al 't Hellehof,

c Uitneemend fraai breid dit de vermaarde A *Moonen* uit, in zyn' *Lyd. Chriſt.* van de 121 tot 129. bladz. *d* Marc. 14. v. 36. *e* Luc. 22. v. 43.

Digitized by Google

Het Hemelryk met d'aard' zal eeuwiglyk gewaagen.
O Neen. Hy trad alleen den wynpersbak, vol gloed,
Bevogt triomf en keerde in Zegepraalers kleêren: *f*
Maar deeze Lyfwagt quam, om zynen Koning t'eeren,
En dien te ſpellen 't heil, dat Hem haaſt kroonen moet. *g*
De hel haar' muil opſpalkt, en braakt Godslaſteringen,
Een grouwlyk zondenneſt, vol aller walglykheid,
Toont zig hier aan het oog der reinſte Majeſteit,
Die dus de ſtraffe draagt voor 't geen' Gods keurelingen,
Van 's werrelds aanbegin, tot aan des werrelds end,
Bedreeven, willends, eer God hen het hart bekeerde,
En namaals, ſtruikkelend'. *h* De ſmart, die Jeſus deerde,
Verloſte dus zyn Volk van al hun' zielselend'.
Zoo ſtrydende dien ſtryd, met traanen en gebeden,
Perſt angſt van binnen 't bloed, met droppels, buitenwaart,
Die, rollend' langs de wang en kleedren, verwen d'aard', *i*
Waar op des Aardryks Heer kruipt, als een worm vertreeden. *k*

Nog

f Iſ. 63. v. 1-3. *g* Zie breeder *Mozes* 157, 158 bladz. *h* Zie den zelfden, 281, en volgende bladz.
i Luc. 22. v. 44. *k* Pſ. 22. v. 7.

Digitized by Google

Nog naauwlyx ſchiep Gods Zoon wat adems, na deez'ſlag,
Of ſtrax ziet Hy zig weêr van vyanden omringen,
Geleid van eenen, die, met zyne Leerelingen,
By Hem, nog onlangs aan de Paſchatafel lag.
Vervloekte Judas, die, veel nutter ongeſchapen,
Gelyk een misdragt, waar' vergaan in duiſterheid,
Door helſche geldzugt tot zoo ſnood een ſtuk verleid,
Verraad zyn' Meeſter, met een' kuſch. De benden raapen,
Als wolven, 't weêrloos Schaap, naar hunne ſlagtbank toe,
Men bind, men knevelt Hem. Men koomt, met zwaard en ſtokken
En den gevangen, weêr als in triomf getrokken.
Dus leid het krygsrot den onnoozelen, ganſch moê,
Naar des Aertshuichlaars huis, den hoofdman der ſchynheiligen,
Die Hem beſchuldigt, als een' Godeslaſteraar,
En dingt naar zyne dood, quanſuis om van gevaar
Daardoor de Kerk en Staat van Iſrêl te beveiligen. *l*
Wat kan de looze gryns van valſchen Godsdienſt al!
Zy doet de blanke Deugd by 't reedloos graauw vervloeken.

l Matth. 26. v. 47-66. Luc. 22. v. 47-71.

Digitized by Google

Zy ſchend de dolheid aan, om 's vroomen ſchaê te zoeken,
En noemt die helſche ſtreek wel een gemoedsgeval.
Geveinſden, denkt eens aan het wee, vaak uitgeroepen,
Door deezen Guldemond, *m* dat wis u treffen moet,
Indien gy, tot aan 't eind, zoo godvergeeten woed,
Het naarſte lot wagt u by d'onderaardſche troepen.
Maar neen: de boosheid kent nu langer perk nog maat.
Men digt Hem logens op. *n* Men ſcheld Hem een' godloozen *o*
De Goedheid ſtaat alleen, in 't midden veeler boozen,
Wier een Hem helſch beſpuwt, en d'ander ſchuldloos ſlaat. *p*
Hier moet dat aangezigt, met roos- en lelyverven *q*
In eeuwigheid verçierd, hier moet het diamant
Van 't ſlonkrend duivenoog, *r* met zooveel hoon en ſchand',
Zig ſmetten zien; om ons een' ſchoonheid te verwerven,
Die paſt aan 's Hemels Bruid, de Vrouwe van Gods Zoon,
Wanneerze eens vry van feil, zal treeden, in haar' broozen,
En, na het doornepad, langs eenen beemd van roozen
En

m Matth. 23. v. 13-29. *n* Marc. 24. v. 57, 58. *o* Matth: 16. v. 63, 64. *p* Matth. 26. v. 67, 68. *q* Hoogl. 5. v. 10. *r* v. 12.

Digitized by Google

En lelyen, zal gaan tot voor haar' Bruîgoms troon.
Terwyl de Meester dus gekneld staat als gevangen
Vlugt al zyn Leerlingdom, *ſ* dat niet een uurtje met
Hun' zoo goeddoenden Heer' kon waaken in 't gebed. *t*
Eén Peter, uit hen all', volgt egter 's Meesters gangen;
Maar och! ter quaader uur? wel was zyn' liefde goed;
Dog het vermogen, van zyn' kragten, af te meeten,
Betoonde, dat hy had des menschen aardt vergeeten,
En Gods kragt ligt geschat, door eigen overmoed.
De Geest van Jesus zelf moest deez' zyn' trouwe werken,
Zou hy gestand doen aan 't geen hy had toegezeid.
Nu word die sterke Rots vermorzeld door een' meid,
En 't schandlyk onwaar durft hy, laas! met eeden sterken. *v*
't Zy verr' van ons, dat wy met des Bekeerden *u* val
De tanden stooken, of d'Apostel smaaden zouden.
Ganſch niet. Zyn' liefde in 't hart moet steeds haar' lof behouden;
Schoon steun op eigen' kragt nooit vroome pryzen zal.
Het dolle Priesterrot en 't hef des volks, vol toren,
Scheurt, slaat, en sleurt, en rukt den Heiland voor Pilaat, *w*

ſ Matth. 26. v. 56. *t* Matth. 26. v. 40. *v* 53. *u* Matth. 26. v. 69-74. *w* v. 75. *w* Luc. 23. v. 1.

Digitized by Google

Pilaat, die, ſchoon vervreemd van Godes wet, geen quaad
In Hem ontdekken kan, hoezeer betigt te vooren: *x*
Ja zelf Herodes tuigt van zyne onnoozelheid, *y*
Al dorſt hy, met zyn volk, Gods Zoon dus ſnood onteeren,
Door 't hoonend ommedoen van ſpottelyke kleêren,
Waarmeê Hy weder wierd naar Pontius geleid. *z*
Wat waar', 't een' glory voor den Landvoogd der Romainen
Geweeſt; had hy volduurt in 't afflaan van de ſtraf,
En ſtipt gevolgd den raad, dien hem zyn' huisvrouw gaf,
Dat hy geene oirzaak gaaf tot ſtraffe van dien Reinen: *a*
Maar meer, dan deeze raad, woeg Joodſche gunſt by hem; *b*
Bewuſt van d'onſchuld des Gevangen, in gemoede,
Durft hy desniettemin Hem doemen tot de roede,
En laat Hem kruiſſen voorts, op 's volks vervloekte ſtem. *c*
Daar gaat het Slagtlam heen; nadat het met de kroone
Van doornen was gepynd op het eerwaardig hoofd,
Nadat, zyn eigen kleed Hem voor een wyl ontroofd,
Hem

x Luc. 23. v. 2-4. *y* v. 15. *z* v. 8-11. *a* Matth. 27. v. 19. *b* Marc. 15. v. 15. *c* Marc. 15. v. 10, 14, 15.

Digitized by Google

Hem aangedaan wierd een gewaad, ten hoogſten hoone
Van zyne Heiligheid en hoogen Koningsſtaat.
Hy, die den blixem ſchiet en rolt de donderklooten,
Word hier een guichelſpel van 's Duivels vloekgenooten
En ſtrekt het onderwerp van hunnen gruwelpraat. *d*
Daar gaat het Slagtlam, reeds aan aêr en pees geſchonden
Door geeſſelzweepen, *e* och! daar gaat het Slagtlam heen
Naar 't zoenend kruisaltaar, daar eindelyk volleên,
Daar ganſch volſtreên zal zyn, voor der Verkoornen zonden.
Maar ai my! wat al ſmaart moet eerſt zyn doorgeſtaan!
De rok kleeft aan het vleeſch, door 't drabbig bloed. 't gevaarte
Van 't kruis drukt Hem, ganſch flaauw, in 't ſtof, door zyne zwaarte.
Dies Simon 't Hem, door dwang, moeſt torſſen agteraan.
Verzeld met eenen drom van volk en tedre vrouwen,
Hem volgend', week van hart', met nokken en geſchrei,
Betreed Hy Golgotha met dit bedrukt gelei, *f*
Om daar, naar 's Vaders wil, te lyden 't laatſt benouwen.

Daar

d Matth. 27. v. 26, 27-31. *e* Naar de Roomſche geeſſelwyze, zie breeder *Moonen* 406-409. bladz. *f* Luc. 23. v. 26, 27.

Digitized by Google

Daar dryft de hamerſlag, door het gezegend lyf
Des Heilands, 't yzer heen, in 't midden van twee fielen,
Om ſchenniſſen gekruiſt, van welker ſnoode zielen
Hy een', voor God, pleit vry van 't gruwlyk moord-
bedryf. *g*
Deez' laatſte puikdaad van des Heilands menſchenliefde
Maar pas verrigt, roept Hy, uit een' doodange borſt;
(Hy, die al 't Schepſel laaft met zegendaauw) *my*
dorſt! h
O Klagt, wie weet, hoe gy 't hart van Gods Moeder
griefde,
En al 't Godvrugtige gezelſchap hier ter ſteê! *i*
Een dolle krygsknegt durft wrang' edik zulken lippen,
Die mirrhe vloeijen doen van haare lelytippen, *k*
Toeduwen, als een' hond; na dat het bangſte wee *l*
Geleên was, dat geen' pen van menſchen kan beſchryven;
Een wee, dat nimmer menſch leed of ooit lyden kan;
Een wee, daar Godes Zoon, als menſch, verlaaten van
De hulp zyn's Vaders, moeſt in zee van naarheid dryven.
Van buiten voelt het lyf ondraagelyke pyn.
Van binnen huiſt een' hel van ſmartlyke gedagten.
Hy word van alle zy' beſtreên door Satans kragten.
Omringd van menſchen, die Hem doodvyandig zyn,
Slaat

g Luc. 23. v. 32, 39, 40- 43. *h* Joh. 19. v. 28. *i* v. 25. *k* Hoogl. 5. v. 13. *l* Marc. 15. v. 36.

Digitized by Google

Slaat Hy 't gezigt omhoog, met ſmartelyke trekken;
Maar ſchynt beneden Hem het aardryk hard als ſtaal,
Niet minder heden dunkt de hemel Hem metaal.
Waar Hy zig wend of keert, niets kan Hem trooſt verſtrekken.
Het lieflyk aangezigt zyn 's Vaders dekt een' wolk
Van zyn' regtvaardigheid en welverdienden toren,
Die 't lot geweeſt, zou zyn van yder uitverkooren,
Had Jeſus dit ook niet gedragen voor zyn Volk.
Wat wonder dan, dat hier Gods Zoon, van God verlaaten,
Zoo naar ter keele uitwringt: *Waarom verlaatge my, MynGod! myn God!* [m] Dus proeft de helſche dwinglandy
Haar' laatſte kragt op Hem: dog ook kan dit niet baaten.
Hy lyd, maar wanhoopt niet. In 't eind', nadat Hy al
Geleden had, wat Hem van eeuwigheid te vooren
Tot zoen van 't Keurlingdom te lyden was beſchooren,
Verſpreid Hy, als een held, een zeegryk juichgeſchal.
De dood wint Hem niet: maar Hy heeft den dood verwonnen,
En roept niet ſnikkend ſlegts, maar met een' volle kragt,
Als Godmenſch uit, tot ſlot, deez' woorden: *'t is volbragt!* [n]

Wat

[m] Matth. 27. v. 46. Pſ. 22. v. 1. [n] Joh. 19. v. 30.

Digitized by Google

Wat is 'er toch volbragt? al dat geen' menſchen konnen.
Dus blaaſt zyn buigend hoofd vrywillig 't leven uit, *o*
Terwyl de zon in rouw' gekleed is, en de Tempel
Op zynen grondſteen dreunt. 't Gordyn tot aan den drempel
Van boven ſcheurt, daar dat het Heiligdom affluit.
De zarken barſten op. Terwyl de Vorſt van 't Leven
Zyn leven aflegt en verwiſſelt met de dood,
Herleeft een groot getal van Heilgen uit den ſchoot
Des aardryks, wonderlyk weêr het verderf ontheven.
De Hoofdman, die het kruis bewaarde, hier naby,
Verzet op dit gezigt, kent Jeſus voor Gods Zoone; *p*
Schoon ſtrax een krygsknegt, als ten allerlaatſten hoone,
't Geſchifte bloed tapt, met zyn' ſpeer', uit 's Heilands zy. *q*
Dus is de ſtryd volſtreên. Daar treed op heldenſtappen
De ziel ten Hemel in: daar is de zege zyn':
Daar ſchuimt de hel van ſpyt. 't Menſchmoordend ſlangſenyn,
Ziet zig door Michaël dus ganſch en gaêr vertrappen.
Dus velt, met éénen ſlag, die gtoote Nazireêr,
Die Simſon *r* van omhoog zyne en zyn 's Volks vyanden;

Dat

o Joh. 19. v. 30. *p* Matth. 27. v. 51-54. *q* Joh. 19. v. 34. *r* Regt. 13. v. 7. en 16. v. 28-30.

Digitized by Google

Dat laatende de vrugt, in allen tyde en landen,
Behoudende voor zig alleen 's Verloſſers eer.
Drie dagen egter, eer dit Heilwerk zy volkomen,
(Dit is de Godsſpraak: *s* dit ſpelt Jonas zinnebeeld, *t*
Dat keurig op het graf van 's Werrelds Heiland ſpeelt)
Drie dagen moeſt Hy de verderving wel niet ſchroomen; *v*
Drie dagen evenwel daar ruſten van zyn werk,
Zyn werk der Schepping' van de Zaligheid, te vooren
Na d'eerſte Schepping van de werreld kort verlooren,
Dus van gehoorzaamheid voleindend' 't laatſte merk.
Maar wie toch is'er uit den hoop van al de Jooden,
Die zig ontfermt, om Hem, getild van 't kruishout af,
Te brengen eerlyk en in orde naar het graf?
Wie heeft dien laatſten dienſt zyn' Koning aangeboden?
Gelyk één eenig man opregt in Sodom was, *u*
Zoo waren 'er hier twee. Een Raadsheer, ryk van ſchatten,
Met eenen Leeraar van 't oud Iſraël aanvatten
Dit ſtuk. Pilatus gunt hen hun verzoek van pas. *w*
Zy gaan naar Golgotha, en torſſen, vol ontfarmen,
Dat kille lichaam, als albaſt met 't ſchoonſte rood
Gemarmerd, zonder breuk gebleeven na de dood.

Van

s Ieſ. 53. v. 9. *t* Ion. 1. v. 17. en 2. v. 10. Matth. 12. v. 48. *v* Pſ. 16. v. 10. *u* Geneſ. 18. 19. *w* Luc. 23. v. 50-53. Ioh. 19. v. 38-42.

Digitized by Google

Van het vervloekte kruis, in hun' liefddraagende armen: *x*

Al hoefde 't heilig vleesch, uit ander zaad geteeld,
Dan 't geen gezaaid word in verderflykheid, geen' kruiden
Van 't vrugtbre Palestyn' of 't balsemteelend Zuiden, *y*
Het is nogtans een werk, daar tedre zugt in speelt
Tot hunnen liefsten Heer, toen zy Hem, als een' Koning, *z*
Met reukwerk zalfden, en, omzwagteld met fyn wit,
In eene rotse, die geen lichaam nog, als dit,
Bevat had, plaatsten, digt by 's Raadsheers buitenwooning. *a*
Daar is de loop ten eind', voldaan aan Godes regt.
Daar maakt d'Aertsveldheer van Gods Legermagt de graven
Voor zyn' Verkoorenen, na al hun pynlyk slaaven,
Tot bedden van gemak, waarin hun lyf zig legt,
Om, met d'Aertsvadren, met de Vorsten en Vorstinnen,
Profeeten, Priesteren van oud' en jonger stond,
Te wagten vrolyk, totdat des Aertsengels mond
Hun

x Matth. 27. v. 57-59. Ioh. 19. v. 38.

y Zeer wel zegt iet diergelyx, ten deezen opzigte, de braave Digter I: *de Dekker* in zyn' *gouden Vrydag.*

Syn lichaam heeft geen' kruyen,
Geplukt in 't werme zuyen:
Het heeft al ander kruyd, al beter balsem-sout,
't welk syn verheerlykt vleesch in eeuwig wesen houd.

z 2 Chron 16. v. 14. *a* Ioh. 19. v. 39-42.

Digitized by Google

Hun' Blyde noodiging ten Hemel zal beginnen.
Daar is 't nu al volleên, dat Jeſus lyden moeſt.
Helangſten, *b* die Hem korts nog zoo de ziel beneepen,
En dikwyls ſcheenen als in wanhoop weg te ſleepen,
Zyn weg voor eeuwig thans. Zoo koomt, na arbeid, d'oêſt.
Dus volgde ik, tot hier toe, myn' Heiland in het draagen
Van 't pak der nedrigheid, 't geen, naar den Vrede-raad,
Hy zeker torſſen moeſt, eerdat Hy tot den ſtaat
Van glory ryzen kon, in de beſtemde dagen.
Strax zal 't my luſten ook (ſtuur, Heil'ge Geeſt myn' pen,
Opdat ik die voorts, naar uw' Waarheid, mooge leiden)
's Aertsheilands zegepraal, na 't lyden, te verbreiden;
Opdat ik, tot myn' trooſt, Hem in zyn' hoogheid kenn',
En in zyne Almagt zie; opdat ik, in zyn lyden,
Myn' vrede zoek' met God en menſch, aan d'eenen kant,
En,

b Wydloopige uitbreiding van de woorden *nedergedaald ter helle* hebbe ik, met voordagt, hier niet gegeeven, dewyl het zeker is, dat in ſommige geloofsbelydeniſſen maar ſtaat alleen *begraven*; in andere alleen *nedergedaald ter helle*, en dat wel (gelyk ſommige Godsgeleerden aanmerken) omdat die twee verſcheidene uitdrukkingen eene en dezelfde zaak betekenen, wilmen egter; door *nedergedaald ter helle* iets anders verſtaan, men neeme dan 't *zielslyden van Chriſtus* daar voor, waar van reeds boven gemeld is, en gevolglyk onnoodig daar van hier weder eene wydloopige omſchryving te maaken. Zie voorts H: *Witſius* over deeze woorden, en W. v. *Brakels Redel. Godsd.* 1 *d.* 478, 479. bladz.

Digitized by Google

En, aan den andren, zy verzekerd, dat zyn' hand,
Met majeſteit bekleed, alszins my kan bevryden
Van zonde en ſtraffen, en regeeren tot zyne eer,
Tot nut des Algemeens, tot welzyn van myzelven,
Terwyl Hy my beſtuur', uit Hemelſche gewelven,
Op aard', door 't middel van zyn Woord en 's Geeſtes leer.
Inmiddels paſt het my, niet blootlyk te beſchouwen
Dit lyden van myn' Heer', myn 's Heilands kruisdood met
Zyn' daaling in het graf, maar 't word my voorgezet,
Om, naar dien regel, ook myn 's levens loop te hou'en. *c*
Wil ik met Jeſus eens verheerlykt zyn omhoog;
Ik moet' de nedrigheid ook hier van Jeſus toonen,
Vaak lyden ſmart, als Hy, *d* en 's werrelds bitter hoonen. *e*
Ik moete afhouwen voet, ik moete uitrukken oog. *f*
Ik moete, als Jeſus deed, het goed voor quaad vergelden. *g*
'k Moet' willig lyden, alwat God my lyden doet. *h*
Ja, ſchoon Hy my riep tot verlies van goed en bloed
En eere, ik moet' zyn' Naam nogtans met lof vermelden;

Niet

c 43. *Vr. en Andw. der Heidelb. Geloofsbel.* en Rom. 8, v. 17. *d* Zyn ganſche leven door, doch vooral in Gethſémané en aan 't kruis. *e* Matth. 11. v. 19. Luc. 7. v. 34. Joh. 10. v. 23. enz. *f* Matth. 18. v. 8, 9. *g* Luc. 22. v. 50, 51, en 23. v. 34. *h* Luc. 22. v. 42. Joh. 18. v. 11.

Digitized by Google

Niet om daar ietwes meê in 't minſt of in het meeſt
Te winnen, als verdiend: (och neen. Des Heilands lyden
Moet my alleen van de bedreigde ſtraf bevryden)
Maar opdat blyke, dat in my woont Jeſus geeſt.
Ik moet' myn' ouden menſch, met Hem, aan 't kruis doen ſterven
En delven in het graf, en, met een' waaren wenſch
Naar regte heiligheid, aan Hem myn' nieuwen menſch
Opoffren; *g* dog daartoe eerſt kragt van Hem verwerven.
Zoo zal ik veilig zyn, door zyne zorg' behoed.
Hy, die de helleweên heeft in zyn' ziel geleden,
Zal my wel redden dan uit alle zwaarigheden,
Waarmeê de duivel of de werreld immer woed. *h*
Maar wie, wie is bequaam tot zulke groote zaaken?
Wie kan dus Jeſus ſpoor navolgen, zoo 't behoort?
Zooeen, dien Jeſus zelf dat leert door Geeſt en Woord.
Wil, Opperleeraar, dan my daar bequaam toe maaken!
Zoo zal uw lydenspyn, uw kruis en helſche ſmart,
Uw graf zyn van regt nut voor myn' beſpiegelingen,
En, door uw' kragt geſterkt in 's werrelds wiſſelkringen,
Zal ik, in uwen Naam, tot alles zyn gehart.

g 43. *Vr. en Andw. der Heidelb. Geloofsb.*
h 44. *Vr. en Andw. der zelve.*

Digitized by Google

VYFDE LID.

TEN DERDEN DAGE WEDEROM OPGESTAAN VAN DEN DOODEN.

JA, goude zon! tree moedig, als een held,
Uit uwe tent, en zegen zee en veld,
Terwyl de Zon der Heerlykheid ook ſnelt
Uit haare kimmen:
Streef vrolyk, als een bruîgom uit zyn' zaal,
Nu 's Hemels Bruidegom, na 't eerſt gedaal
In 't graf, zig vind gereed om, vol van praal,
Daaruit te klimmen. *a*
Gy kleedde u regt eergiſtren, Hem ter eer',
In 't rouwgewaad: *b* ontmoet thans uwen Heer,
In kleederen van blydſchap. 't Is niet meer
Een tyd van treuren.
Neen. 't Is een tyd van 't hoogſte Zegefeeſt,
Dat, zoolang als de werreld is geweeſt,
De beſte ſtof ſchaft, om in vreugd' den geeſt
Vry op te beuren.
God zelf, God zelf heeft deez' gewenſchten dag
Gemaakt, waarop al 't ſchepſel met een' lach
Van vrolykheid volmondig juichen mag. *c*
Op! ſprei uw' ſtraalen

Dan

a Pſ. 19. v. 5, 6. *b* Matth. 27. v. 45. Marc. 15. v. 33. Luc. 23. v. 44, 45. *c* Pſ. 118. v. 24.

Digitized by Google

Dan ſchooner, als te vooren ooit, langs 't vak
Des lugtazuurs, het heldre ſtarredak.
Laat uwen glans, ganſch nevelloos, op 't vlak
Des aardryx daalen.
Maar eer gy pas, geſchaapen' zon, verſpreid
Wat flikkering, door nagtſche duiſterheid,
Ryſt d'ongeſchaapen' Zon, vol majeſteit
En kragt, omhooge. *d*
Al 't aardryk, als in bangen baarensnood,
Wringt zig en ſchud, op 't vreeſlyxt; eer zyn ſchoot
Zyn' eigen Heer en Schepper uit den dood,
Brengt voor elks ooge.
Een Engel daalt, gereed op het gebod
En tot den dienſt van zynen Heere en God.
De ſchrik verwt al het waakend krygersrot,
Met kleur van dooden.
Het aangezigt van Godes troongezant,
Dat, ſchittrend als een blixem t'allen kant,
Op het onzaglyxt hen in d'oogen brand,
Maaktze al tot blooden: *e*
Maar zagter en met aangenaamer toon
Ontmoet hy haar, die, ook haaſt heengevloôn,
Moed ſcheppen, op des Jongelings geboôn,

d Matth. 28. v. 1, *e* v. 2-4.

Digitized by Google

Die met deez' reden,
Haar onderrigt: „ O Vrouwen, 'k weet wien gy
„ Dus eeren koomt, met keur' van ſpecery.
„ 't Is Jeſus wis, dien gy hier zoekt; maar hy
„ Is reeds getreden
„ Ter grafcel uit. Hy heeft het u gezegd
„ (Zyn zeggen was altoos onfeilbaar hegt)
„ Ziet hier de plaats, daar Hy wierd neêrgelegd,
„ Van 't Kruis genomen.
„ Toeft langer niet. Hy is naar Galileên,
„ Gelyk Hy u voorſpeld heeft, reeds al heen.
„ Nu, zegt zyn' leerlingen, wat u verſcheen.
„ Ylt, zonder ſchroomen. *f*
Zy, zeer bevreesd, dog ook nietmin vol vreugd,
Terwyl haar nu des Heeren woord geheugt, *g*
Gaan heen. Het hart zuigt eene nieuwe jeugd,
Uit deeze maare.
Liefddraagende Magd'leen, Johanna, met
Marie en nog meer vrouwen, onbeſmet
Van logentaal, verhaalen, alles net
D'Apoſtelſchaare. *h*
Zy maaken hen dit groote Nieuws bekend,
Daar zy te ſaam' reikhalzende het end

Af-

f Matth 28. v. 5- 7. *g* Luc. 24. v. 7, 8. *h* Matth. 28. v. 1, 8. Luc. 24. v. 10.

Digitized by Google

Afwagtten van hun langgelede elend'
En hartepyne.
Maar 't ongeloof en laauwe onagtzaamheid
Van 't geen hun Heer hen vaſt had toegezeid
Maakt, dat de taal, die 't vrouwental verſpreid,
Hen dwaasheid ſchyne: *i*
Dog Peter, na zyn hartelyk berouw,
Zyn' meeſter meêr, dan ooit te vooren, trouw, *k*
Gaat grafwaarts, en bevind dat elke vrouw
Had waargeſproken. *l*
Heen was de Heer, van niemand nageſpoord.
Deez' Jonas was uit 's aardryks buik hervoort
Gekomen, en deez' Simſon had de poort
Des grafs gebroken. *m*
Aan Magdaleen verſcheen Hy eerſt; *n* daarna
Aan 't wandlend paar naat Emmaus; *o* 's avonds ſpaê
Elf Leerlingen, die hunnen Heer zoodra
Nog niet verwagtten. *p*
Geen' Judas mogt dit lief gezigt geſchiên,
Maar Peter, zonder hier beſchaamd te vliên
Uit Jeſus oog, kon vrolyk Jeſus zien,
Na d'eerſte klagten.

i Luc. 24. v. 9, 11, *k* Joh. 21. v. 15-19. Ook gaf 't uitſtaan van een' wreeden marteldood, daar een uitſteekend blyk van.
l Luc. 24. v. 12. *m* Zie *Brakels Red. Godsd.* 1. *d.* 520. *bladz.* *n* Joh. 20. v. 11-17.
o Luc. 24. v. 13-35. *p* v. 33-36.

Digitized by Google

Zooveel verſcheelt verraad van waare trouw'
(Al is ze zwak) de wanhoop van berouw,
De toevlugt tot de traanen, of de touw,
Om zig te dooden.
Verraadery krygt wanhoop tot haar' loon,
De wanhoop, als 't gevolg, een' dood vol hoon;
Maar waar berouw, dat alle vuil maakt ſchoon,
Word trooſt geboden. *q*

Wat tyds hierna ontmoet Hy Thomas, daar
Weêr was verzaamd zyn' trouwe volgersſchaar,
En toont, dat zyn' verryzenis was waar,
Niet uitgevonden;
Ten blyk' waarvan Hy aan hem ſtrax gelaſt:
(Opdat hy die geloove onfeilbaar vaſt)
„ Koom herwaarts vry, bezie naauw, ja betaſt
„ 't Merk myner wonden.
Strax buigt deez' leerling voor zyn' Meeſter neêr,
Het ongeloof vlugt heen. Van harten teêr
En vol van min roept hy: „ myn God! myn Heer!
„ U zien myne oogen. *r*

Vervolgens is de Heiland menigmaal
Verſcheenen. Zyn' gedaante, houding, taal
Quam, na dien tyd, in etlyk vriendonthaal
Zig

q Jeſ. 1. v. 16-19. Jerem. 3. v. 1. *r* Joh. 20. v. 24-29.

Digitized by Google

Zig klaar betoogen. *s*
Hy rees uit 't graf, *t* Hy wandelde, *v* Hy zat, *u*
Hy ſprak *w* Hy is van menſchen aangevat, *x*
Zyn lichaam heeft een' plaats vervuld, *y* Hy at *z*
En veertig dagen
Heeft Hy verkeerd op aard'. *a* Hy heeft gegaan
Van d'eene plaats naar d'andre; voorts geraên
Ten goede, en van wat quaad is af te ſtaan,
Al die Hem zagen.
Dat vry de Jood met deeze Waarheid ſpott',
En ſchimp' dus: „ een bedrieger is uw God.
„ Hy ſtond niet op; maar is, uit zyne grott',
„ By nagt, geſtolen
„ Van zulken, die navolgden zyne leer.
Wy zeggen: neen. Verrezen is de Heer
En leeft, als God, omglanſt met eeuwige eer'.
Verlaat uw doolen.
Het is alleen het geld van uwen Raad,
't Geen, door het rot der wagtren deezen ſmaad,
Op 't Godlyk werk des Heilands, werpen laat:
't Is enkel logen. *b*

Een

s Marc. 16, v. 14 enz. Joh. 21. *t* Matth. 28, v. 1-6. *v* Luc. 24. v. 15, 28. *u* v. 30. *w* v. 17-27. *x* Joh. 20. v. 27, 28. *y* Luc. 24. v. 30. v. 36. *z* v. 41, 42, 43. *a* Hand. 1. v. 3. *b* Matth. 28. v. 11-15.

Digitized by Google

Een proef daarvan zy, dat'er menigeen
Dien zelfden God, voor zyn' God, heeft beleên,
Lang na den tyd, dat wagters, met hun' reên,
Al 't volk bedroogen. *c*
Of blyftge nog hardnekkig daarop ſtaan,
Dat Chriſtus zy geſtolen, niet gegaan,
Door eigen' kragt, ten grave uit? zeg, welaan!
Waarom in regten
Zyn' leerlingen dan niet betrokken, voor
Wethouderen? waarom niet door en door
Den wagtren afgevraagd, om, langs dit ſpoor,
't Pleit te beſlegten?
Zoo deed daarna Herodes aan de wagt,
Toen Peter, door de groote wonderkragt
Een 's Engels, weêr in vryheid was gebragt,
Op 's volks gebeden. *d*
Dat waar' de pligt ook van uwe Overheid
Geweeſt; die nu ſlegts een gerugt verſpreid,
En wat verdigt, het geen zig zelf weêrleit,
Door ſtrydigheden. *e*
Zoodatmen dies geen' grond tot twyffel heeft,
Of Chriſtus wel is opgeſtaan en leeft;

Waar-

c Hand. 2, v. 36-41, en 4. v. 4. *d* Hand. 12. v. 5-19. *e* Als hy voorbeeld te zeggen: *zyne Diſcipelen zyn des nagts gekomen, en hebben hem geſtolen, als wy ſliepen.* Hoe toch kan iemand een geloofwaardig getuigenis geven van iets, dat geſchiedde, terwyl hy ſliep?

Digitized by Google

Waarvan zoomenig blyk getuignis geeft
In heilge Schriften.
Laat 't ongeloof zig ſtellen tegen God
En 't Godlyk Woord: dat d'ongodiſt vry ſpott'
Met Jeſus ſterven en opſtandings lot:
Dit heilloos ziften
Verdwynt als rook, voor de getuigenis
Een 's groot getals, dat meer vertrouwbaar is,
Dan die, ſteeds blyvend' hangen in 't onwis,
Nooit iets gelooven:
Maar alles, 't geen hun eigen oog niet ziet,
Hunne eigen'rede niet begrypt, ook niet
Waar ſchatten, en 't ligt, dat nog overſchiet
In hen, verdooven,
Door twyffeling aan 't geen' geen' twyffel lyd,
Dus nutteloos verquiſtende den tyd,
En raakende ook allengs de vaſtheid quyt
Van alle zaaken. *f*
My luſt het, my veelliever op Gods Woord
Te veſtigen, geleezen of gehoord,
En in myn 's Heilands tweede heilgeboort'
My te vermaaken.

'k Ver-

f Jacob. 1. v. 6.

Digitized by Google

'k Vertrouw, 'k erken de Waarheid, zooals die
Geboekt is, zoo ik haar beſchreven zie,
Door 't Euangelieviertal, 't welk ik biê
Geloovige ooren.
Dus is dan nu de laatſte hand geleid
Aan 't grootſte Werk, het Werk der Zaligheid,
't Geen, in den Raad des Vredes, was bereid,
Voor d'Uitverkooren'.
Zoo derft de dood zyn' prikkel en geweld.
De hel, met al heur' nafleep ligt geveld,
Voor eeuwig, door de zege van deez' Held. *g*
De profecyen
Zien zig aldus vervuld in haare kragt. *h*
Deez' Joſef koomt uit 's kerkers duiſtren nagt.
Deez' Daniel kan door zyne eigen' magt
Zig dus bevryen,
En ryzen uit den kuil, het aklig graf.
Zyn' ſmart en dood, ontlaſtten ons van ſtraf,
En Hy verrees, opdat Hy aan ons gaf
De vrugt te ſmaaken;
De vrugt zyn's doods en der begraafenis,
Waardoor de menſch voor God regtvaardig is,
En

g 1. Cor. 15. v. 55-57. *h* Pſ. 16. v. 10. Iſ. 53. v. 8-12.

Digitized by Google

En Godes Volk van alle ſchuld gewis
Zig vry ziet maaken.
Zoo groot een heil verpligt dan wel te regt
Elk een', om, als een trouwe Godes knegt,
Te doen, het geen Gods heilge Wet hem zegt,
Uit enkle liefde,
Uit wedermin' tot God en Gods Zoon,
Die zig, als menſch, liet, voor het menſchdom doôn,
Den kop der ſlang' (om ons des levens kroon
Te winnen) kliefde.
Hoe! zou een' maagd, een' weerelooze maagd,
Die niets heeft, daarze billyk roem op draagt,
Dog egter aan een' Vorſt, als bruid, behaagt
En word zyn' vrouwe,
Na dat hy haar van 't vyandlyk geweld
Verloſt heeft, 't geen haar had te voor' bekneld; *i*
Zou die niet zulkeen' edelaardig held,
Met eeuw'ge trouwe,
Met tedre zugt, onwankelbaar in nood,
Onbluſchbaar door een' allerwreedſten dood,
Ondoofbaar zelfs in 's aardryx zwarten ſchoot,
Opregt beminnen?
Hoe veel te meer paſt het dan Jeſus Bruid,
Die

i Ezech. 16. v. 1-14.

Digitized by Google

Die Hy zig won, door eigen bloed, ten buit,
Haar' Bruidegom, Gods Zoon, Vorſt Davids Spruit',
Heur hart en zinnen
Te wyden, ganſch en zuiver, zonder iet
Te koeſteren, 't geen zynen Geeſt verdriet,
Te doen al 't geen Hy gaarne hoort en ziet,
Heur ganſche leven;
Met vaſte hoop, dat Hy, die 't onderpand
Der Zaligheid haar gaf; in 't vaderland
Des Hemels, in de ſtad van diamant, *k*
Haar eens zal geeven
't Volmaakte Heil, der Hemellingen lot,
Het aangenaam, oneindige genot
Des aangezigts van haaren Heere en God,
Na het ontſlaapen,
Na dat haar lyf gelegd hebb' 't ſterflyk' neêr,
En zagtelyk geruſt zy in den Heer';
Totdatze ryze omhoog, met eeuwige eer,
Op 't ſchoonſt herſchapen.
Gelukkig, die, door het verryzen van
Den Heiland, zulkeen' vrugt genieten kan!
O! dat elkeen zyn' zielekragt inſpann',
Om zulks te ſmeeken

Van

k Openb. 21.

Digitized by Google

Van Gods Genaê; opdatmen enkel niet
Van d'Opſtanding', als iets, dat is geſchied,
Maar daarmen zelf zyn eigen heil in ziet,
Met grond, mag ſpreeken.
Dit 's myn wenſch ook, zeeghafte Vorſt der Vreê,
Dat uw' Geregtigheid (door zooveel wee
Voor 't menſchgeſlagt verdiend) myn' ziel omkleê,
En vry' van zonden:
Dat ik, gelyk Gy opſtond uit het graf,
Zoomede ſta van alle onreinheid af,
En my ganſch onderwerpe uw' Koningsſtaf,
U trouw bevonden:
Opdat aldus, myn nieuwe menſch verryz',
Opdat ik dus regt worde in Gode wys,
Opdat ik dankbaar al uw' handel pryz',
In myn' bedryven.
Doe ik zulx, door de kragt van uwen Geeſt;
Zoo zal ik zyn voor nood nog dood bevreesd:
Want Gy, die 's doods Verwinner zyt geweeſt,
Zult by my blyven.
Schoon 't Lichaam ſterf, de ziel zal hemelwaart
U ſtreeven toe, met eenen arendsvaard,
En laaten voor een' wyl het ſtof aan d'aard',
Tot dat d'Aertsengel

Zyn'

Digitized by Google

Zyn' wekbazuin doe klinken om en om
Al 't aardryk heen, met grof en luid gebrom,
Terwyl uw' magt geheel het menſchendom
Weêr ſaamenſtrengel'
Met ziele en lyf. Dan, dan zal ik het oog
Ook vrolyk beuren naar des Hemels boog,
En mynen God en Heiland daaromhoog
In glans aanſchouwen.
Welaan, o Geeſt, daal vrugtbaar op my neêr!
Koom, wek my ook ten grave uit, met myn' Heer',
En doe my vaſt, op zyn' Verryzings leer,
Myn zielheil bouwen!

ZES-

Digitized by Google

ZESDE LID.

OPGEVAREN TEN HEMEL, ZITTENDE TER REGTER-HAND VAN GOD, DEN ALMAGTIGEN VADER.

Op de wyze van den 68. Pſalm.

NAdat de Heiland, eenen tyd
Van veertig dagen, had verblyd
Zyn' lieve Leerelingen,
En hen den weg der Zaligheid
Nog daaglyx klaarder uitgeleid
Ten opzigt' veeler dingen; a
Nadat Hy, door zoomenig blyk,
Betoogd had, dat Hy weezendlyk
Weêr uit het graf herleefde;
Begon het tyd te worden, dat
Hy, langs 't begonnen glorypad,
Ten derden Hemel ſtreefde.

't Was toch geen werreldſch Vorſtendom,
Geen' koninglyke Bruid, waarom
Hy trof, met zynen ſlinger,
Den helſchen Reus, die, langen tyd,
Gods kerk gehoond had, en met ſtryd
Ge-

a Luc. 24. v. 25-27, 45-49. Hand. 1 v. 3-9.

Digitized by Google

Gefolterd, als een dwinger.
Neen: maar 't was om zyn' Kerkvriendin
Te redden, haar als koningin
Te plaatſen aan, zyn' zyde,
En naar zyn Koningryk omhoog
(Dat blonk alleen Hem in het oog)
Te gaan, ten juiſten tyde.

D'Olyfberg zag vaak zyn geween,
En hoorde dikwyls zyn' gebeên,
Wanneer Hy, neêrgebogen,
Zugtte, in zyn' nederigen ſtaat.
Die zelfde berg ziet, naar Gods raad,
Dien zelfden Heer verhoogen.
D'Olyfberg zag Hem in den ſtryd.
D'Olyfberg ziet Hem nu verblyd.
D'Olyfberg zag Hem drupp'len
Eens zweeten van geklonterd bloed.
D'Olyfberg ziet een' Englenſtoet
Nu vrolyk, om Hem, hupp'len.

Daar ſtaat der Eeren Vorſt bereid,
Om, vol van hemelmajeſteit,

Zyn

Digitized by Google

Zyn Ryxhof in te ryden.
O Poorten, heft uw' hoofden op!
Gy, eeuw'ge deuren, ryſt in top,
By 't algemeen verblyden!
Wat is dit voor een ſtacydag?
Wie of deez' Koning weezen mag?
Wie is die Vorſt der Eeren,
Voor wien zig, 't Hemelhof ontſluit?
Wat held is 't, die beſtuwd van buit,
Zoo braaf koomt triomfeeren?

Het is JEHOVAH, groot van raad,
Almagtig van bedryf en daad,
JEHOVAH der heirſchaaren.
Dies poorten, heft uw' hoofden op!
Gy, eeuw'ge deuren, ryſt in top,
By 's Konings hemelvaaren!
Wie is die Koning, zoovol eer?
Het is der Legermagten HEER.
Die is der Eeren Koning. *b*
Die koomt nu, ryk van zegeblaên.
Daar zie 'k den Hemel opengaan.
Daar ryd Hy, naar zyn' wooning:

b Pſ. 24 v. 7-10.

Digitized by Google

Niet met een vuurig viergeſpan.
Een wolkkaros vervoert Hem van
Zyn' lieve Leerelingen,
Die Hem naoogen, zooverr' 't ligt
Van hun haafteindigend gezigt
Vermogte door te dringen.
Maar ſchoon de wolk wel haaft den glans
Des ligts belette aan 't oog; *c* nogtans.
Verzellen hunne zugten
Dien grooten Leeraar, hen zoo waard,
Tot in den Hemel toe van d'aard',
Om de beloofde vrugten;

De vrugten, die Hy hen toezei,
Wanneer Hy trad in hun gelei,
Om hemelwaarts te vaaren.
„ De Geeſt (dus ſprak zyn guldemond)
„ Zal u voortaan, tot allen ſtond',
„ Myn woord en wil verklaaren.
„ Dus zultge my, met uwe ſtem,
„ Vermelden, te Jeruſalem,
„ Judéa en in landen
„ Des ganſchen aardryx, om en om,
„ Aan 't Jooden- en aan 't Heidendom
„ Tot aan de verſte ſtranden. *d*

Dus

c Hand. 1. v. 9. *d* v. 8.

Digitized by Google

Dus ſprak Hy en rees, voor het oog
Der elve hier byeen, omhoog,
Als Henoch en Elias; *e*
Die vroeg reeds met hun' hemelvaart
Affchetſten, dat dus ook van d'aard'
De zeegryke Meſſias,
De hoogſte Leeraar en Profeet,
Die Godes Raad volkomen weet,
Ten Hemel op zou ſtreeven,
Om daar, tot zyn' verdienden loon,
Te heerſchen op den glorytroon
In het oneindig leven.

Twee Boden, uit het Hemelhof,
Verſchaffen den Apoſt'len ſtof
Tot vreugd, in 't ſchielyk derven
Van hunnen Meeſter, daar hun mond
Aan hen ſtrax, op den zelfden ſtond,
Deez' trooſtreên doet verwerven:
„ Wat zietge, o Galileërs, op?
„ Deez' Jeſus, die ten hoogſten top
„ Der hem'len is gereezen,
„ Zal, op die zelfde wyze, weêr

„ Op

e Geneſ. 5. v. 24. 2 Kon. 2. v. 11.

Digitized by Google

„ Op hemelwolken daalen neêr,
„ Met 't zelfde lyf en weezen. *f*

D'Apoſtels, door der Englen ſtem
Gemoedigd, naar Jeruſalem
Te ſaamen zig begeeven,
En voelen van toen af den Geeſt,
Die aan hen was beloofd geweeſt,
In hun' vergadring' zweeven.
In al hun ſpreeken, al hun doen
Zy Godes byſtand klaar bevroên.
Hun wil is ganſch eendragtig.
Hun' red'nen bouwen Waarheid op.
Aan dwaaling' geeven zy den ſchop.
Hun' leer is zagt en kragtig. *g*

Dus wierd d'Orakelrol vervuld
De Heiland in zyn Ryk gehuld.
Op 't klinken der bazuinen
Vaart hier de Hoogſte op naar omhoog.
God ryſt, met vrolyk juichbetoog,
Verr' boven Sions kruinen. *h*
Op aller Englen lofgegalm
Koomt Gy, o Heer, met zegepalm

Ge-

f Hand. 1. v. 10, 11. *g* Hand. 1. v. 12-23, en 2. v. 14-40. *h* Pſal. 47. v. 6.

Digitized by Google

Gekroond, ten hove binnen;
Opdatge uw' gaaven geeven zoud,
Aan ryk, en arm, en jong, en oud,
Bekeerend' wrev'le zinnen.

Dus voert Gy, alverwinnend Held,
Die uw' vyanden hebt geveld,
Aan uwen ſtacywagen,
De dood, het graf, de hel, den draak. *i*
Zoo triomfeert de goede zaak.
Dat's altoos Gods behaagen.
Dus moeſtge, o Oppermajeſteit,
Eens ingaan in uw' Heerlykheid. *k*
Dit ſpelde uw mond voorzeker.
Na 't drinken van den lydenskop
Heft Gy, vol luiſter, 't hoofd nu op, *l*
En krygt den vreugdebeker. *m*

Aertsprieſter, Gy, in 't ſneeuwwit kleed,
Uw Volk dus ter verzoening treed,
Ten hoogſten Heiligdome;
Opdat het, gaande, door U, tot
Uw' Vader, zynen Heer en God,

 Niet

i Pſ. 68. v. 19. *k* Luc. 24. v. 25, 26. *l* Pſ. 110. v. 7. *m* Pſ. 23. v. 5.

Digitized by Google

Niet voor zyn' regtstroon ſchroome. *n*
Geen vreemd is 't, maar uw eigen bloed,
Waarmeê Gy die verzoening doet, *o*
En maakt, dat 's Heeren zegen,
Op der Verkoorenen getal,
In d'allerruimſte maate, vall',
Gelyk een gulle regen.

O! Wat krygt onze hoop een' kragt,
Wanneerze denkt, dat uwe magt,
Al zytge verr' verheven,
Na het voldiénen van Gods raad,
Ons den beloofden gloryſtaat
Onfeilbaar eens zal geeven!
O Bruidegom van uwe Kerk',
Uw' liefde is onuitdruklyk ſterk!
Gy gingt vooraf maar heenen,
Om plaatſe te bereiden, daar
Gy, in 't gezigt der Englenſchaar',
U met haar zult vereenen. *p*

Opdat zy egter hier omlaag
Zig nog een' wyl geduldig draag',

In

n Hebr. 4. v. 14- 16. *o* Hebr. 9. v. 12. *p* Joh. 14. v. 3.

Digitized by Google

In alle haar' verdrieten,
Zult Gy haar, door uw' goeden Geeſt,
Den voorſmaak van het hoogſte Feeſt
Al dikwerf doen genieten;
Opdatze U geeſtelyk beſchouw'
Als tegenwoordig, en vertrouw'
Aan U haar' ziel en leden,
En niets zoek' dan dat boven is,
Dien ſchat, zoo eeuwig en gewis,
Geen ſchyngoed van beneden.

Hoe blyde was al 't Hemelhof!
Hoe zongen d'Englen Jeſus lof!
Hoe juichten all' hun' reien!
Hoe vrolyk was het zielental
Der uitverkoornen! wat geſchal
Ging al het ruim doorwei'en!
Toen 's Hemels Koning, Godes Zoon
Dus trad op zynen glorytroon,
Naar Davids profecye,
Aan Gods zyn 's Vaders regtehand,
Saam' God met God, gelyk van ſtand,
In magt en in waardye. q

q Pſ. 110. v. 1.

Digitized by Google

Nooit juichte zoo oud Iſraël
Wanneer 't met zang en ſnaarenſpel,
  En trommelende chooren,
De Bondkiſt voerde heerlyk op: r
Nooit klom de blydſchap zoo ten top,
  Toen Salomon verkooren
Tot Ryxmonarch der Jooden werd, ſ
Als toen d'Aertsheiland, na de ſmart
  Tot 's menſchen heil geleden,
Zyn' ryxſtaf plegtig heeft aanvaard,
Die 't Hemelryk omhoog en d'aard'
  De wet ſtelt hier beneden.

De Morgenſtarren zongen wel,
Toen God formeerde 't aardſch geſtel. t
  Der Engelen heirſchaaren
Vereerden, met gezang, den dag,
Wanneermen 's werfelds Goël zag
  Van eene Jongkvrouw' baaren.
By beurtgezang, met keer op keer,
Was het toen, datze lof en eer
  Gode in den Hemel gaven,
Den menſchen juichten bly te moê,

Den

r Pſ. 68. v. 26, 27. ſ 1 Kon. 1. v. 39, 40. t Job 38. v. 7.

Digitized by Google

Den allerbeſten vrede toe,
Dien God alleen kan ſtaaven. *v*

Maar met doorlugter ſtacypraal
Zal hunne ſchaar, in 's Hemels zaal
Eerbiedig neêrgebogen,
Hun' Koning hebben lof gezeid;
Wanneer Hy nu ten troon geleid,
Verſcheen voor aller oogen.
Die Engel, die Hem in den hof
Had onderſteund, *u* zal nu zyn' lof
Hoog hebben opgezongen.
De Hemel heeft toen om en om
Gedreund van ſnaartuig, cyther, bom,
En keur' der eêlſte tongen.

De ſtoet van Iſrêls Jofferſchap
Ontfing, met vrolyk handgeklap,
Den ſchrik der Filiſtynen.
Op rinkeltuig en handtrom rees
Held Davids naam, dien yder prees,
Daar Hy quam fier verſchynen: *w*
Maar met vry grooter zegekroon
Omkranſte Gods Hof Davids Zoon

En

v Luc. 2. v. 14. *u* Luc. 22. v. 43. *w* 2 Sam. 18. v. 6-8.

Digitized by Google

En Godes Zoon met eenen.
Hy was de ſchrik van helle en dood,
Die voor Hem eeuwig heenenvlood,
Wier kragt is ganſch verdweenen.

Nu zie 'k myn' Kruisheld niet met zweet
En bloed beklad, maar ryk gekleed
In heilige çieraadjen.
Geen Judas, Cajaphas, Pilaat,
Herodes nog de Joodſche Raad
Hem baaren meer quellaadjen.
Zyn oog verſpreid een' weêrligtgloed. x
Hy zet nu op Safyr zyn' voet y
Zyn hand werpt blixemſtraalen
En donderklooten, op het rot,
Die haaters zyn van Gods gebod,
En op zyn' kruisdood ſmaalen. z

Maar toont Hy zig dus uit zyn Ryk,
Zyn' vyanden ontzaggelyk;
Niet min is Hy lieftallig
Aan hen, voor wie Hy heeft geleên,
Wier dankzegging en ſmeekgebeên
Hy zig agt welgevallig.

x Openb. 1, v, 14. y Exod, 24, v, 10. z 1 Sam, 2, v, 10.

Dat

Dat volk ziet Hem als Schutsheer aan:
Dat kan vrymoedig tot Hem gaan
Met tedre hartezugten,
Daar Hy, aan 's Vaders regte zy'
Gezeten, van zyn Kruiswaardy'
Hem ſchenkt de dierbre vrugten. a

O wat al heil ſtaat zulk een' ſchaar'
Te wagten van hun' Middelaar,
Waaropze al hun betrouwen,
Als hunnen Koning en hun Hoofd,
Die zyn' beſcherming hen belooft,
Nu allerveiligſt bouwen!
Nu hoeven zy aan gunſte of haat,
Waarmeê de werreld ſtreelt of ſlaat,
In 't minſt zig niet te kreunen,
Maar, als een' vrouw op haaren man,
Die alszins haar beſchermen kan,
Alleen op Hem te ſteunen.

Welaan gy, die voorheenen waart,
Gelyk uw Heer, met druk bezwaard,
Die droefheid hebt geleden,
In het beſchouwen uwer ſchuld,

Die

a Heidelb. Geloofsb. 50. en 51. Vr. en Antw.

Die vaak, met zielenangſt vervuld,
Streedt, en weêr zyt beſtreeden;
Die onlangs ook naar Golgotha
Uw' kruiſen Jeſus kruis droegt na,
Die Hem daar ook zaagt lyden
Tot 's Menſchdoms heil, en hoopte, dat
Die onwaardeerbre lydensſchat
U eeuwig mogt bevryden:

Op, op nu, met een vrolyk oog,
Geheft het hoofd en hart omhoog!
Uw Veldheer is verheven:
Uw Veldheer viert zyn zegefeeſt.
Op, op, viert gy 't ook in den geeſt!
Hy won u 't eeuwig leven.
Hy ging u voor, maar wil ook, dat
De Hemel u eerlang bevatt';
Opdat gy, met uwe oogen,
Zyn' heerlykheid aanſchouwen moogt, *b*
Uw Hoofd, zoo luiſterryk verhoogd,
Zal u, zyn' leên, verhoogen.

Al ziet gy, met een' Steven, niet
Uw' Heer, *c* ſchoon God u nimmer liet

Ten

b Ioh. 17. v. 24. *c* Hand. 7. v. 56.

Digitized by Google

Ten derden Hemel ryzen,
Gelyk een' Paulus, met uw' geeſt; *d*
Gy moogt nogtans ook onbevreesd
Hem in zyn' Eerſtand pryzen.
Verheft uw' denking naar Hem toe,
Beſchouwt, door het Geloofs oog, hoe
Hy boven al het ſterflyk
Verheven is, om u met Hem
Ook eens in 't Nieuw Jeruſalem
Te plaatſen onverderflyk. *e*

Beſchouwt Hem in zyn heerlyk lot.
Beſchouwt Hem, als waaragtig God,
't Regtaardig Beeld zyn 's Vaders,
't Affchynſel zyner heerlykheid. *f*
Spreekt d'eer uit zyner majeſteit, *g*
Ten ſpyte der verſmaaders
Van Jeſus Godheid. Zingt Hem lof,
Als God in 't hoogſte Hemelhof,
Als God ook hier op aarde. *h*
O! Hy verdient dien eerdienſt wel,
Die u zyn geeſtlyk Iſraël,
Zoo Godlyk ſteeds bewaarde.

Be-

d 2 Cor. 12. v. 2, 3, 4. *e* Ioh. 14. v. 3. *f* Hebr. 1, v. 3. *g* Pſ. 45. v. 5. *h* Pſ. 2. v. 18. Pſ. 47. v. 6-9. Matth. 28, v. 18.

Digitized by Google

Beſchouwt Hem als dien Middelman,
Door wien alleen het Schepſel kan
  Voor Godes oogen treeden,
Door wien, en om wiens wil alleen
De Hoogſte hoort de ſmeekgebeên,
  Van Chriſtus waare leden.
Geen volk, geen'tong, geene oudte of ſtaat
Ooit krygen deel aan Gods genaad',
  Dan door deez' een'gen Voorſpraak.
Zoowel als in zyn' nedrigheid
Hy was, blyft Hy, in majeſteit,
  Van yders zielheil d'oorzaak.

Beſpiegelt d'onbepaalde magt
Uw's Konings, ziet zyn' hemelpragt,
  En hoe veel' hemelriddren
Beſtuwen Gods held, Michaël,
Terwyl de duivels in de hel,
  Met al hun' aanhang, ſiddren.
Verbeeldt u eindlyk, hoe zyn Naam
Den uitverkoorenen al t'ſaam'
  Een' rotsſteen van vertrouwen
Hier ſtrekt, die Hem een dankgezang

Toe-

Digitized by Google

Toejuichen zullen eeuwig lang,
Wenz' Hem omhoog aanſchouwen.

O onwaardeerlyk Hemelgoed!
Wat zwemt 't godvrugtige gemoed
Hier in een' zee van weelde;
Zoo dikwerf, in beſpiegeling,
Het Godes Zoons verheerlyking,
Zig, dus tot nut, verbeelde!
Weg, werreld, met al 't uwe, weg!
Wie wys is, maak' regt overleg
Om u ganſch te verlaaten.
Uw keurlykſt ſchoon, uw hoogſte heil
Is, hierby, onrein en vol feil,
In allerhande ſtaaten.

Kruiskampioen, die niet meer lyd,
Maar triomfeerend' van uw' ſtryd,
In zegepraal nu boven
Ten troon zit; o hoe lieflyk is 't
Aan 't hart, van uwe gunſt' verwiſt,
Als 't U, o Held, mag looven!
Wen 't U eerbiedigt als 'zyn' Heer,
Behalven wien, het niemand meer

Ge-

Digitized by Google

Gewyd is! alle dingen
Verdwynen ſlegts in rook en damp;
Wanneer 't by uwes Geeſtes lamp
Smaakt die beſpiegelingen.

Gy ſtreed, Gy overwont alleen
Voor U niet; maar voor menigeen',
Dien op de rol geſchreven
Van 't onherroeplyk Voorbeſluit,
Vrymagtige Genaê riep, uit
Den dood, tot 't eeuwig leven.
Tot zulker heil zit Gy omhoog
Als Schutsheer. Hen bewaakt uw oog.
Gy hoed hen voor de ſtrikken
Van al hun vyandlyk getal.
Op aard' laat Gy de hemelval
Uw's Geeſts hun' ziel verquikken.

Aan 's Vaders regtehand heerſcht Gy,
Als Hoofd van Sions borgery,
Daar zal, ten juiſten tyde,
In 't ſtacykleed der eeuwigheid,
Uw' Bruid U worden toegeleid,
En aan uw' regte zyde

Eens

Digitized by Google

Eens praalen, met haar' ganſchen ſtoet
Van ſtaatjongkvrouwen. i Daar zal 't zoet
Der reinſte hemelminne
Aan 's Hemels feeſtdiſch, vry van ſmart',
Vol aller vreugde, ſtreelen 't hart
Van uwe puikvriendinne.

Vrymagtig Koning gun aan my,
Dat ik van Haar een lid ook zy;
Een lid van uwe Kerke,
Niet die men ſlegts ziet uiterlyk,
Maar in wiens harte uw Vrederyk
Men opgeregt bemerke.
Zoo zal ik wis en zeker zyn,
Dat ik zy d'Uw, en Gy de myn.
Dat ik tot d'onderzaaten
Van U, als mynen Ryxvorſt, hoor',
En dat Gy ſtrekt ten roemſtoff', voor
Myn' ziele, in beide uw' ſtaaten:

Uw' ſtaat eerſt van vernedering,
Uw' ſtaat nu van verhemeling.
O Veiligſt zielvertrouwen
Van elk, die zyne zaligheid

i Pſ. 45. v. 14, 15, 16.

Op zulk een' grond, door U geleid
Onwrikbaar vaſt, kan bouwen!
Dat vry de werreldwysheid zoek'
In allerhande ſchrift en boek,
Om 't waare heil te vinden.
Al 't zoeken, buiten U, is niet,
Het lachgendſt ſchynſchoon, naar verdriet.
De wysſten zyn hier blinden.

Maar Gy, die, toenge heenentoogt
Op 't wolkgezeet, en wierd verhoogd
Aan 's Vaders regtezyde,
Uw Volk uw' Trooſtgeeſt hebt beloofd,
Opdat die hen, van U beroofd,
Verſterk', leere, en verblyde;
Geheng toch, dat ik ſmeeke nu
Voor my ook deezen Geeſt van U,
Die leere my van binnen
U regt te kennen, door 't Geloof,
U, voor al 's werrelds vleijen doof,
Teêr en vernuftig minnen:

Die leere my, grootmoedig, voor
Geen' hel nog werreld ſchuw, op 't ſpoor

Van

Digitized by Google

Van U, o Held der helden,
Te leeven, en daar tyd en ſtond
't Vereiſcht, uit onbeſchroomden mond,
Uw' Naam, met lof, te melden;
Te juichen in U, als dien geen',
Die voor my 't al heeft afgeſtreên;
Dat myn geluk beloerde,
Te roemen in U, als die my
Vrywillig uit de ſlaverny'
Van vleeſch en duivel voerde.

Dus agte ik myn geluk veelmeer,
Dan of ik vrygebiedend heer
Van al de werreld ware,
Dan of op mynen wenk alleen,
Waar ik gegaan quam of gereên,
De ganſche menſchen ſchaare
Eerbiedig knielde, of ſtond bereid,
Om, met de grootſte ootmoedigheid
En vlyt, al myn' geboden
Te doen; want wat toch zou myn' ziel
Dit baaten, als myn lichaam viel
Daarheen, by al de dooden?

Digitized by Google

Weg zou myn' magt zyn, weg myn' hoop,
Myn naam weg, met myn levensloop,
Als waare ik nooit geboren.
Wat zegge ik? zoo myn' ziel leed ſchaê,
En ſcheidde, buiten Gods Genaê,
'K ware eeuwiglyk verlooren.
Niets bleef 'er over, dan alleen
Een' hartewroeging, naar geween,
Tandknarſſen, handenwringen,
Zielpynigend herdenken aan
Den tyd, zoo vrugtloos weggegaan,
En nooit weêrom te dwingen.

In tegendeel, al ware ik arm,
Al vonde ik nergens heul of ſcherm
By nietige aardſche wormen,
Geen nood, Aertsheiland, zoo uw Geeſt
My maakte hemelſch onbevreesd.
'K zou doorſtaan al die ſtormen,
Vertrouwen op uw' Majeſteit,
My trooſten met de Heerlykheid,
Daar boven eens te wagten.
Welaan! zend dan uw' Geeſt, op my,

Opdat

Digitized by Google

Opdat ik hier bequaam dus zy,
Om dit al te betragten:

Tot dat die ſtond, dat oogenblik
(Wel baarend' 't aardſche lichaam ſchrik)
Genaake van te ſterven.
Dan zal ik (heb ik zoo geleefd,
Zoo, door uw' Geeſt, U nageſtreefd)
De kroon ook eens verwerven;
Ten Hemel klimmen, zoo als Gy
Daarheenen voert; de heerſchappy
Ook uit uw' hand ontfangen;
Geplaatſt zyn op een' plaats van eer'
By U. *k* O quaam' die tyd eens, Heer!
Myn hart ſmelt van verlangen!

k Openb. 3. v. 21.

Digitized by Google

ZEVENDE LID.

VAN DAAR HY KOOMEN ZAL, OM TE OORDEELEN DE LEEVENDEN EN DE DOODEN.

GOds Zoon aldus ten top van eer' gereezen
Word noch eens weêr verwagt;
Opdat, in volle kragt,
Zyn' Godheid worde aan yder klaar beweezen.
Hy, die eerſt quam op aard'
Ganſch nederig, moeſt eens in ſtacy koomen,
Als Koning, tot vertroofting aller vroomen,
Ten grooten oordeelsvaart.
Hy, die omlaag geen' heerſchappy vertoonde,
Zal eens in 't openbaar
Vertoonen zonneklaar,
Dat God Hem met de hoogſte magt bekroonde, *a*
En van alle eeuwigheid
(Hoe zeer veragt Hy ſcheen by werreldlingen)
Hem 't Koningryk van 't wezen aller dingen
Geheel had toebereid. *b*
Aldus bekleed met Vorſtelyke glanſen,
Gezeteld op zyn' troon

Zal

a Joh. 5. v. 22. *b* Pſ. 2. v. 6, 8.

Digitized by Google

Zal Jeſus, met de Boôn
Zyn 's Koningryks, verſchynen aan de tranſen
Des Hemels, *c* juiſt als toen;
Hy, van zyn' leerelingen weggenomen,
Door d'Engelen, van dit zyn wederkoomen,
Al vroeg liet kundſchap doen.
Hier zal Hy als die groote Aertsregter praalen,
Voor wien verſchynen zal
Het ganſche menſchéntal,
Dat immer was, van elk geſlagte en taalen:
Van Adam af tot dat,
't Welk leeven zal wanneer Hy koomt op wolken,
Ter vonnisſpraak van allerhande volken,
Die 's werrelds rond bevat. *d*
't Bazuingeklank der Engelen zal ſtrekken
Ooſt, Weſt en Zuid en Noord,
En, uit hun graf hervoort
Al, die voorheen in 't ſtof gelegd zyn, wekken. *e*
Die zullen voor hun' God
En Schepper, nu hun' tweeden Schepper koomen:

c Matth. 25. v. 31. *d* Openb. 20. v. 11-13. Dog op wat plaats juiſt dat oordeel geſchieden zal, meld Gods Woord niet, weshalven het ook geen menſch bepaalen kan.
e Matth. 24 v. 31.

Digitized by Google

Deez' vrolyk om hun' heilſtaat, die vol ſchroomen
Om hun rampzalig lot.
De regtehand des Regters zal een teken
Van juichſtof zyn voor d'een',
Zyn ſlinker van geween
Voor d'andren, haaſt van helſchen angſt bezweeken:
Omtrent zoo als het gaat
Een' ſchuldigen, die, voor het vonnis hooren,
Al trillende, om de ſtraffe hem beſchooren,
In 's werrelds vierſchaar ſtaat.
De Regter zal elks daaden onderzoeken,
En vonniſſen met klem,
Zoo als de waarheid Hem
Zal blyken, uit ontegenſpreekbre boeken.
Die boeken zullen, met
't Geweten van een' yder ſaamverbonden,
Vryſpreeken of beſchuldigen van zonden,
Die, met of zonder wet,
Iets deeden of verzuimden. Yder heiden
Had wetten der natuur',
En kon daar t'aller uur'
Het goede van het quaade uit onderſcheiden.
't Geen kenlyk is van God

Wierd

Wierd hen bekend, door zienelyke dingen:
Zy konden zien, door dier beſpiegelingen,
Dat aller ſchepſlen lot
Beſtuurd word van zyne eeuw'ge Godheids kragten.
Maar dogt het hen niet goed,
Uit een opregt gemoed
Hun' pligt aldus betaamlyk te betragten;
Met regt zal, op deez' ſtond,
Hen 't vonnis dan, ter ſtraffe hunner daaden,
Waarmede zy de hoogſte Godheid ſmaadden,
Toekoomen uit Gods mond. *f*
Maar hen, dien Godes Woord is aangekondigd
In Oud' en Nieuwen dag,
En welker ſnood gedrag
Daar tegen aan zig egter heeft bezondigd,
Zal ruim zoo zwaar een' ſtraf
Genaaken, wen zy voor deez' vierſchaar koomen,
En Chriſtus van zyne uitverkooren' vroomen
Hen ſtrax zal ſcheiden af:
Want zeker, die den wil van zynen Heere
Kende, en niet deed, zal zyn
Geſtrafd met dubble pyn,

Als

f Rom. 1. v. 19. 20. en 2. v. 12.

Digitized by Google

Als die, met opzet, heeft gequetst Gods eere. *g*
Verdraaglyker gewis
Zal 't Sodom en Gomorrhe zyn, dan volken,
Dien zaligheid door Gods getrouwe tolken,
Alom verkondigd is;
En die nogtans dien Vrederaad veragtten,
Om 's werrelds ebbe en vloed
't Bestendig Hemelsch goed
Verlieten, en, voor deugd, het quaad betragtten. *h*
Hier zal elk een zyn doen
En laaten zien naauwkeurig aangeschreeven,
En, in 't gemoed, zyn voorig ganssche leven,
Zooals het was, bevroên:
Want alles zal nu naakt en openbaar zyn.
Het geen weleer op aard'
In 't duister wierd bewaard
Zal nu voor 't oor en oog van yder klaar zyn. *i*
Geveinsden zal de mom
Van 't aangezigt hier worden afgeschoven.
De waare deugd zal zig hier hooren looven
Van al het Englendom.
De huichelaar, die eertyds scheen een heilig,
Zal zig dan zien ontkleên;

Maar

g Luc. 12. v. 47, 48. *h* Matth. 10. v. 15. Luc. 10. v. 12. *i* Mal. 3. v. 16. Ps. 50. v. 21.

Digitized by Google

Maar die d'opregtigheên
Bemind heeft, zal hier weezen vry en veilig.
't Zy vorſt of bedelaar
Elk zal hier zyn regtvaardig vonnis hooren.
Geen eer of ſchat zal 's Regters hart bekooren,
Om meer uit gunſt', dan naar
Het billyk regt, zyn oordeel uit te ſpreeken.
Hier zal verdrukte deugd
Opluiken vol van vreugd;
Maar dwinglandy, vol helſchen angſt, verbleeken.
d'Apoſtelſchaar, en al,
Die 't kruislievrei hun 's konings Jeſus droegen,
Zal Jeſus nu ook aan zyn' zyde voegen:
Maar, o hoe groot een val
Staat drukkers en vervolgers zyner kerke
Te wagten als de ſtem
Des Engels, vol van klem,
Hen daagen zal van onder hunne zerke!
In welk een' naaren ſtaat
Zal Kaïn en zyn godloos zaad verſchynen
Voor 's Regters oog! hoe zou dan graag verdwynen
Herodes, en Pilaat,
En Judas voor 't gezigt van Iſrêls Koning,

Die

Digitized by Google

Die riet nog doornekrans
Nu draagt, maar, in zyn' glans,
Verſchynt uit zyn' gedugte Hemelwoooning!
Myn God! wat wil het hart
Van Pharaoos, van Neroos, Maximynen
Van Diocletiaanen en Licynen,
Bekneld met eeuw'ge ſmart,
Dan kloppen! o wat zal'er handenwringen
En tandgeknars dan zyn
By hen, die eerſt met pyn,
En hoon, en dood de Kerkbruid wilden dwingen,
Tot laſtring van haar Heer'!
Die grootſte Heer, die Bruîgom, vol ontfarmen,
Red nu zyn' Lieffte, en werpt, met kragtige armen,
Ter heilge weêrwraak, neêr
Zyn' heetſte blixems en zyn' zwaarſte donderen,
Op al dat godloos rot,
Die ſtryders tegen God;
Terwyl de hel haar' muil opſpalkt van onderen,
Gereed om (als weleer
Zig 't muitersrot zoo yſlyk zag verdelgen) *k*
Hen aanſtonds in haar' hollen balg te zwelgen.
O! wat onheelbaar zeer,

Naar

k Num. 16.

Naar lyf en ziel, zal treffen Ongodiſten,
Die God en Godesvrugt
Slegts agten voor een' klugt,
En 't Opperſt ZYN zyn *Zyn* en magt betwiſten!
Hoe deerlyk zal hier 't end
Uitkoomen van de dartle werreldſpelen,
Die Gode 't hert zoo ſchandelyk ontſteelen;
Als eens de Regter wend
't Vergramd gezigt naar al die welluſtſlaaven,
Die keel en buik, en praal
Hun' Aſtaroth, hun' Baâl
d'Eer en den dienſt, dien Gode toequam, gaven!
O welk een helſche ſtank
Zal mond en neus dier weeldrigen vervullen!
Hoe wil de keel van zulke wulpſchen brullen
Met d'allerdroefſten klank,
En ſtrekken een muzyk den helſchen geeſten,
Dien zy, in ſpyt van tugt,
Lof zongen, met genugt,
Voorheenen op hun' dolle Bacchus feeſten.
En eindlyk wat een' ſtraf
Staat zulk een ſchuim van menſchen te verwagten,
Dat toelei om zyn' naaſten te veragten,

Zig

Zig zelf den eerrang gaf
Van Godes volk, en anderen dorſt vloeken
Als 's duivels eigen zaad,
Ontbloot van Gods Genaad',
Dat, ſtaâg gereed om ſplinters op te zoeken,
Helaas! nog nimmer zag
Den zwaaren balk in eigen ooge ſteeken. *l*
Vergeefs zal dat voor Godes vierſchaar ſmeeken
Met bitter zielgeklag.
Een onbarmhertig oordeel zal elk drukken,
Die onbarmhertig heeft
Met anderen geleefd. *m*
Als God eens toont der zulken gruwelſtukken.
Maar welke een' heerlykheid
Word, door dat langgehoopt ten oordeel koomen
Hun 's Opperhoofds, aan alle waare Vroomen
Nu ryklyk toebereid!
Deeze ééne dag zal al hun' jammerjaaren
In gelukzaligheên
Verandren, hun geween
In vrolykheid als die der Engleſchaaren.
Die hier van 's werrelds rot
Als koppige eigenzinnigen gelaakt zyn,

Voor

l Matth. 7. v. 2-5. *m* Jacob. 2. v. 13.

Digitized by Google

Voor zotten of geveinsden uitgemaakt zyn
En dagelyx beſpot;
Die zullen dan hun hoofd omhooge heffen,
Daar hagelbui van ſmaad,
Nog dolle ſtorm van haat
In eeuwigheid hen nu niet meer zal treffen.
Des grooten Regters oog
Schiet op hen neêr een' gloed van liefdeſtraalen.
Zyn' hand wil hen ten Hemel binnen haalen.
Hy roemt hun' deugden hoog,
Hun' deugden, door zyn' Geeſt gewrogt in 't harte,
Waardoorze, zynen Naam'
Ter eere, ſchande en blaam,
Verlies van goed en allerhande ſmarte
Verdroegen; waardoor zy
Den naaſten in zyne ongelegenheden
Verquikten, en getrouwe hulp beſteedden
Aan hen, die zig in ly
Bevonden, by gebrek van goed en vrienden;
Dieze, als hun eigen bloed,
Uit eigen'have en goed,
Om Jeſus wil, in hunnen nood, bedienden.
O! die barmhertigheid,

Met

Digitized by Google

Met nedrigheid gepaard, roemt tegen 't oordeel,
En wint in eeuwigheid het hoogſte voordeel
By 's Hemels Majeſteit.
Een vrekaard hebb' vry ſchatten opgegaderd,
Die mot en roeſt verderft;
Deez' Rykdom nooit verſterft;
Maar groeit, hoemeer de dood en 't Oordeel nadert.
Zoo edelmoedig is
d'Aertsheiland, dat Hy 't minſte, zynen leden
Geſchonken, zal, op 't ryxt, vergelden heden,
Naar zyn' beloftenis. *
O dag! o dag! o laatſte van de dagen!
Een allernaarſte nagt
Zyt gy voor dat geſlagt,
Wiens zonden lang verdienden 's Hemels plaagen.
O dag! o jongſte dag!
Gy zyt de hoogſte feeſttyd van de Vroomen,
Die hen bevryd van al hun voorig ſchroomen,
Vervolging, ſmart', geklag.
Hier eindigen der boozen dwinglandyen,
En 't volk, van hen verſmaad,
Word tot den hoogſten ſtaat
Nu opgevoerd, daar zy 't, vol ſpyt, beny'en.

't Klein

* Matth. 25. v. 34- 40.

Digitized by Google

't Klein hoopje, eertyds veragt,
Ziet Gods Gerigt nu oppervierſchaar ſpannen,
Ter eeuwige verdoeming der tyrannen,
Wier onregtvaarde magt
D'Onnoozelheid vertrapte met de voeten.
Hier word de Deugd herſteld,
Vernederd al 't geweld.
D'Almagtige koomt Sions druk verzoeten.
Gelyk men zag voorheen
Een' Joſeph en een' Mordechaï praalen;
Na datze van vyanden menigmaalen
Eerſt hadden veel geleên: *o*
Zoo zalmen thans zien veel' godvrugte harten,
Vervuld met vrolykheid,
Gekroond met majeſteit,
Die 't godloos rot hier ſmooren wou in ſmarten.
Aertsregter, Voorſpraak ſaam'
Voor 't volk, door U, van eeuwigheid verkooren;
Ai leer my hier naar uwe Wetten hooren,
Eerbiedigen uw' Naam,
Den liefdedienſt, dien Gy vereiſcht, verrigten,
Door kragt van uwen Geeſt;
Opdat, in 't minſt en 't meeſt,

* Geneſ. 41. Eſth. 6. v. 3 enz. en 8. v. 2, 15.

Digitized by Google

Ik hier op aard' betragte al myne pligten:
Dan zal ik, van geklag
Bevryd, vol vreugde, in uwe paden loopen,
En, verre van daarvoor te vreezen, hoopen
Op uwen Oordeelsdag:
Bewuſt dat die my zegenen, voor plaagen,
Geluk, voor ongeluk,
En heilge vreugd, voor druk,
Zal ſchenken, naar uw eeuwig welbehaagen:
Zoo zal ik, naar 't gebrom
Der wekbazuin, als naar een juichſpel, hooren,
En U hier reeds al ſmeeken van te vooren:
Kom! ja, Heer Jeſus, Kom!

AGT-

Digitized by Google

AGTSTE LID.

IK GELOOVE IN DEN H. GEEST.

'k BEſpiegelde dus verr' den Vader in zyn' magt,
Als Schepper aller zaaken,
En die nog alles ſtuurt en onderhoud met kragt,
En hoed door zyn bewaaken. *a*
Ook zag ik zynen Zoon, als 's werrelds Heiland, aan,
Die om der menſchen zonden,
Van zyn geboorte af, heeft den vloek van God gelaên;
En daardoor weêr gevonden
Het heil voor yder, die in zynen Naam gelooft.
'k Beſchouwde, na zyn lyden,
Hem in zyn' heerlykheid opryzen, en gehoofd
In zyn palais, na 't ſtryden.
'k Voorzag ook, naar zyn Woord van allen twyffel vry,
Zyn wiſſe koomſt ten oordeel,
En door beſpiegling van deez' zaaken tragtte ik my
Te ſtigten tot zielsvoordeel. *b*
Nogtans, tot 't ganſch beſlag van 't Werk der Zaligheid,
Staat ook den Geeſt t'erkennen,
Met Vader en met Zoon ſaam' God, door wiens beleid
W'ons tot de Deugd regt wennen.

a Zie 't eerſte Lid. *b* Zie het tweede, derde, vierde, vyfde, zesde, en zevende Lid

Digitized by Google

Wiens ligt ons duiſter hart en blind natuurlyk oog
Doet helder zien en denken,
En onze hartezugt, opleidend' naar omhoog,
Van 't zondige af leert zwenken.
Door Hem, door Hem alleen verſtaat men Godes Woord,
Niet enkel naar den letter,
Maar naar den regten zin, geleezen of gehoord:
Zoo dat de loosſte ketter
Nooit vat kan krygen op een' geeſt, door deezen Geeſt
Geleerd in Godes wegen.
Deez' Gids maakt onze ziel vrymoedig, onbevreesd,
En voor geen' liſt verlegen.
Hy deed d'Apoſtelſchaar, in allerhande taal,
Gods groote wondren melden,
En, voor de Waarheid pal, vervolging, kerker, ſtaal
Braveeren als Gods helden.
Hy is het ook alleen, die ganſch den Vrederaad
Doet kennen, door 't gelooven,
Den Uitverkoorenen hun' zegenryken ſtaat
Toepaſſen koomt van boven,
Hen innig vatten leert de groote Kruiswaardy
Des Heilands, en den zegen
Hen, door verzekering aan 't harte, meld, dien zy
Daardoor voor zig verkreegen.

Wie

Digitized by Google

Wie is de Werker toch van al dit heerlyk Goed?
Is 't niet de Geeſt des HEEREN,
Die, als de Derde, Gods Drieéénheid weezen doet,
Dienwe ook, als God, dies eeren?
En dat met billyk regt; omdat de ſtyl des Woords
Aan Hem geeft al de merken,
Die paſſen aan een' God, en leert zyn' Godheid voort
Uit Naam', Natuure, Werken
En Eer'. Zoo noemtmen Hem, JEHOVAH Sebaoth,
Den HEER der Legermagten. *c*
Hy quetſt het Godlyk Regt, die deezen Geeſt beſpot,
Wêerſtreeft, of ligt durft agten.
Daarom ſtaat Iſraël *d* gebrandmerkt in Gods Boek,
En Ananias *e* mede,
Die, door geen' eerbied voor zyn' Godheid, zwaaren vloek
Verkreeg, in plaats van vrede.
Hy is van eeuwigheid, voor 't wezen van 't Heelal.
Hy ziet, wat in den Hemel
Gebeurt, en weet ook in het ondermaanſche dal
Al 't menſchelyk gewemel.
Ja ſchoon zig iemand wou verbergen in de hel
De Geeſt zou hem daar vinden. *f*
Zyn oog, zyn alziend oog, nog meer dan arendſnel,

c Jeſ. 6. v. 3, 9. vergel. met Hand. 28. v. 25, 26. *d* Jeſ. 63. v. 10. Hand. 7. v. 51. *e* Hand. 5. v. 3, 4. *f* Pſ. 139. v. 7, 8.

Digitized by Google

Laat door geen perk zig blinden.
Hy weet het binnenſte van aller menſchen hart',
En onderzoekt de nieren. *g*
Gods Kabinetgeheim, dat nooit geweeten werd,
Is Hem bekend. *h* 't Beſtieren
Der werreld is zyn werk van Almagt. *i* In 't begin
Schiep Hy die door zyn broeijen, *k*
En onderhoud haar nog, door zynen invloed, in
Haar bloeijen en haar groeijen. *l*
Hy is 't voornaamlyk, die zyn' kragt ook binnenwaart
Den menſch doet ondervinden:
Wanneer Hy dooden tot regtleevenden herbaart,
En zienden maakt van blinden. *m*
Hy deelt verſcheidenheid van gaaven aan den menſch.
Hy draagt met tedre zugten
Onz' nooden hemelwaart, en leert ons onzen wenſch
Uitboezemen. *n* De vrugten
Van waare heiligheid baart Hy in onze ziel. *o*
Hy houd op ons zyn ooge, *p*
En ſtuurt, met 't roer van raad, der Vroomen levenskiel,
Uit

g Jerm. 17. v. 10. *h* 1 Cor. 2. v. 10, 11. *i* Geneſ. 1. v. 2. Iob. 33. v. 4. Pſal. 33. v. 6.
k Het woord het welk onze overzetters Geneſ. 1. v. 2. *zweefde* in 't Hebr. מרחפה *merachpheth* (eigentlyk *was zwevende*) vertaalen, is eene uitdrukking ontleend van vogelen, die hunne eyers uitbroeden, en daarna hunne jongskens met hunne vleugelen koeſteren. *Zie de geleerde Kanttekenaars* daar ter plaatſe, als ook *A. Riveti Exercit. 2. in Geneſ. tom.* 1. en *H. Witſius in Symbol. pag.* 436.
l Pſ. 104. v. 30. *m* Tit. 3. v. 5. Ezech. 36. v. 26, 27. *n* Rom 8. v. 16. Zach. 12. v. 10.
o Joh. 3. v. 5. Tit. 3. v. 5. *p* Pſ. 32. v. 8.

Digitized by Google

Uit 't laage naar omhooge
Ter hoogſte Heerlykheid. Hy wekte Chriſtus op,
Hy zal ons ook opwekken, *q*
En 't heil der zaligen tot d'allerhoogſten top
Van zielsgenugt doen ſtrekken.
Aan Hem dan, als aan God, word billyk toegewyd
Het lichaam aller Vroomen,
Opdat Hy, als zyn' plaats van eer', daar t'allertyd
In neder mooge koomen. *r*
Hem zweert men hulde (als aan den Vader en den Zoon)
In onzen Doop. *ſ* Wy ſmeeken
Den menſchen vrede toe van Hem, die, voor den troon,
Kan voor hun welzyn ſpreeken. *t*
Hy is die Heer des oogſts, van wien de waare Kerk
Heur' Leeraars moet verzoeken,
Die meer nog zyn bequaamd door zyn inwendig werk,
Dan door gehoor of boeken. *v*
Zoo kenne ik U dan; zoo eerbiede ik U, als God,
Wat deeze of geen ook revel',
En, 't zy uit onkunde, of met opzet, als een zot
Of helſche laſtraar prevel'.
D'Orakelrol ſtrekt my 't onfeilbre zegelmerk.
'k Erkenne uw' Godheidswezen

Uit

q Rom. 8. v. 11. en de kanteekening aldaar.
r 1 Cor. 3. v. 16. 17. *ſ* Matth. 28. v. 19. *t* 2 Cor. 13. v. 13. Openb. 1. v. 4. *v* Matth. 9. v. 38.

Digitized by Google

Uit uwen Naam' Natuure, en Eere, en Godlyk Werk;
Voor yder klaar te leezen.
Tot U dies, als tot God en Vader van het ligt, w
En Trooſter x in quellaadjen,
Is 't dat ootmoedig zig de beê myn 's harten rigt,
En ſmeekt om uw' ſchenkaadjen;
't Zy de Voorzienigheid my voorſpoed ſchenke op aard',
Verzeld met haaren zegen;
Het zy ik my met kruis en weêrſpoed voel' bezwaard
En alles my loop' tegen.
Schenk my voor eerſt en al d'opregte weêrgeboort y
In myne ziele en zinnen;
Opdat ik al, wat van ons afeiſcht Godes Woord,
Betragten mooge en minnen;
Opdat de werreld en al 't werreldſch uit myn oog
Als damp en rook verzwinde,
En nergens myne ziel, dan boven 's Hemels boog,
Haar' luſt, haar' ruſtplaats vinde.
Reed my ten ſtryde toe; opdat ik wederſta
Alwat my, met verleiden
Of dreigementen, van de Godlyke Genaê
Zou tragten af te ſcheiden.
Maak yder lid van my Geregtheids wapentuig,

En

w Jacob. 1. v. 17. x Joh. 14. v. 16. en 15. v. 26. en 16. v. 7. y Tit. 3. v. 5.

Digitized by Google

En ſchenk myn' ziel die kragten,
Dat vleeſch en 's vleeſches wil voor 't werk des Geeſtes buig'
En leer' de deugd betragten. z
Werkmeeſter des Geloofs, door Woord en Zegelmerk,
Werk in my 't waar vertrouwen,
't Geen aan een lidmaat paſt der onvervalſchte Kerk',
Door Jeſus kruis behou'en. a
Hoogleeraar van de kern' der Wysheid zonder ſmet,
Die God erkent voor Vader,
Leer my die Wysheid, tot myn zielsheil, uit Gods Wet
En Euangelieader,
Opdat ik eerbied draag' aan zyn' Regtvaardigheid
En ſteune op zyn Genade;
Opdat ik met dien mond van God, die nooit verleid,
My alleszins beraade.
Bewaar my voor den waan van winderig verſtand,
Doe my voorzigtig denken,
En 's Konings Heiligdom doorwandlen aan uw' hand,
En letten op uw wenken:
Zoo zal ik 't groote Werk der Zaligheid verſtaan,
Geſchetſt, door offers, beelden,
Voorſpeld door profecy, en door Gods Zoon voldaan,
Op

z Eph. 6. v. 10- 17. a 2 Cor. 4. v. 13.

Digitized by Google

Op wien die alle ſpeelden.
Als pyn of angſt myn lyf of ziel ooit drukken koomt,
Strek dan myn Trooſt en Helper,
En, eer de droefheid 't hart of zinnen overſtroomt,
Te groote droefheids ſtelper.
Doe my in alle kruis, op een gelukkig eind,
Een' vaſte hoope ſtigten,
Zoo zal die vaſte hoop ook d'allerzwaarſte ellend
Verwonderlyk verligten:
Ja zelfs al quam de tyd, dat ik met eigen bloed
Bezeglen moeſt Gods Waarheid,
Zoo zou uw invloed dan my ſchenken kragt en moed
Genoeg, in zulkeen' naarheid.
Maar niet alleen paſt ons van U, o Heilge Geeſt,
De zaligende gaven
Te ſmeeken, waar door wy, voor ſmaadheid onbevreesd,
Beſteev'nen 's Hemelshaven.
Neen. Wy zyn ook verpligt, in al ons levenslot,
U byſtand af te vraagen:
Opdatwe, in ons beroep en ſtandplaats, wyslyk God
En d'evenmenſch behaagen. *b*
Door U heerſcht d'Overheid, en handhaaft billyk 't regt.
Gy leert de weetenſchappen,
Waardoor iet çierlyx word gewrogt, geboekt, gezegd. *c*
Regt-

b Rom. 13. v. 17, 18. *c* Jacob. 1. v. 17.

Digitized by Google

Regtſchaapen' helden trappen,
Door uwe kragt geſterkt, 't geweld te mortel. 't Land,
Met all', die daar in woonen,
Behoud Gy veilig, by zyn' vryheid, door hun' hand. *d*
Weleer wouwt Gy vertoonen,
In d'Eerſte Chriſteneeuw, de kragt van Wonderdaân: *e*
Gy kunt ten deezen dage
't Verſtand ook menigmaal tot hoogen peil doen gaan,
Zooverr' het U behaage.
Gy leert de taalrykheid. *f* De tonge vloeit van goud,
De veder ſchryft orakelen, *g*
Als Gy haar ſtuurt, en ſnoert der zulken mond, die ſtout
Hun' Waarheid tegenkakelen.
Gy blaaſt den ſommigen het heilig Digtvuur in,
't Geen ſtraalt uit Davids Pſalmen,
En 't Lied van Salomon, dat opzingt Jeſus Min,
Met gadelooze galmen.
Gy doet met ſpeeltuig of met ſtemklank d'Opperheer
Van alle Wezens looven, *h*
En vormt dus vaak op aard' een' hemelblyſchap, eer
Gods Volk verreiz' naar boven.
Gy wyſt den menſchen aan de kragt van mineraal
Van

d Pſ. 60. 2 Sam. 22. v. 30-47.
e Zie de *Handel. der Apoſtel*, en de Kerkgeſchiedenis van den eerſten tyd.
f Hand. 2. v 4. *g* Pſ. 45. v. 2. *h* Pſ. 150.

Digitized by Google

Van boomen, kruiden, bloemen,
Den aardt van koſtelyk geſteente en ryk metaal,
Dat Godes magt leert roemen. *i*
Gy doet den ſterveling zig kennen uiterlyk
In huid, vleeſch, been en leden;
En vormt dus zyn verſtand, dat daar in menig blyk
Zig toont van edle zeden.
Door U beſchouwt hy aarde, en zee, en zon, en maan,
En ſtarren in haar' togten. *k*
Gy leert Bezaleëls. Aholiabs ſpoortge aan,
Tot kunſtige gewrogten. *l*
O Aller volheids Bron, Fontein van alle heil
En alle geeſtesgaven,
Waardoormen, in zyn' ſtand, leert leeven vry van feil
En land in 's Hemels haven;
Geef my, en allen, 't geen, in tyd en eeuwigheid;
Ons kan gelukkig maaken:
In al, dat onze hand ontmoet, een kloek beleid,
Ter redding aller zaaken.
Spoor onzen yver aan, om eerſt het Hemelſch Göed,
Voorts 't noodig aardſch te zoeken. *m*
Bedaauw dus ziel en lyf met al uw zegenzoet,

In

i 1 Kon. 4. v. 33. *k* Pſ. 19. v. 2-7. 65. v. 7-14. 104. 147. *l* Exod. 31. v. 1-6.
m Matth. 6. v. 33.

Digitized by Google

In ſpyt van helſche vloeken;
En voer ons, door de dood, als hier ons leven end,
Ter hoogſte ſchool van Waarheid
En Wysheid, daarmen al, wat goed is, weet en kent,
En God zal zien in klaarheid.

Digitized by Google

NEGENDE LID.

IK GELOOVE EENE HEILIGE ALGEMEENE (CHRISTELYKE) KERK: GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

GOd de Drieéne God, God Vader, Zoon en Geeſt,
Die van alle eeuwigheid is Drie *a* en Eén *b* geweeſt,
Dat nog is, en in alle eeuwigheid zal weezen,
Heeft, naar zyn' vrye keur, een' menigte uitgeleezen
Daar Chriſtus 't Hoofd van ſtrekt: *c* aan wie Hy zyne Wet
En ryxbevelen, als haar wettig Koning, zet, *d*
Die haar ten koſte van zyn eigen bloed gekogt heeft, *e*
En altoos, haar ter hulp', met zynen Geeſt bezogt heeft,
Van dat'er menſchen zyn geweeſt in 't Paradys,
Tot heden op deez' tyd; dog op verſcheide wyz' *f*
Deez Menigt' draagt den Naam van Kerk', zig hier verweerend'
In geeſtelyken ſtryd, dog boven triomfeerend'.
Vergaderd word zy uit het ganſche menſchgeſlagt,
En Chriſtus keurt haar, naar zyne onbepaalde magt,
Uit allerhande Volk, uit allerhande ſoorte
Van menſchen, ryk en arm, laag, edel van geboorte.
Uit 't Ooſt en uit het Weſt, uit 't Zuid en uit het Noord
Koomt

a In orde van beſtaan.
b In weezen.
c Eph. 1. v. 22, 23. *d* Iſ. 33. v. 22. *e* Openb. 5. v. 9.
f Onder de Belofte, onder de Wet, en onder 't Euangelie.

Digitized by Google

Koomt deeze Chriſten' Kerk, door zyn' bevelmagt, voort.
Voorheenen, het is waar, heeft God zig aan Zethiten,
Semiten, en aan 't Zaad van Abrâm, d'Iſrâliten,
Beperkt. Zy waren 't, daar zyn zuivre dienſt hield ſtand.
De Tent en Tempel was zyn Huis, g en d'offerhand
't Doorlugtigſt teken van zyn' hulde en opperſte eere,
Die Iſrêl was verpligt te heiligen den Heere,
Van Moſes tyden af, tot dat de blyde dag
Des Nieuwen Teſtaments Eén', meer dan Moſes, zag,
Het lichaam van zyn' ſchets', de ziel van al zyn' beelden,
Die, onder 't Oud Verbond, op 's werrelds Heiland ſpeelden,
Dien David, dien vooraf de Koning David zag,
En daar 't Proſeetendom ſtaâg van te ſpellen plag.
Thans is de Kerk niet meer aan Tabernakel, Tempel
Gebonden, nog beperkt aan Arons Godsdienſtsſtempel,
Beſtaande in plegtigheên, met d'Ouden Tyd vergaan.
Nu brengt elk werreldsdeel den Heere Bondvolk aan.
Gods Woord word nu alom den Heidenen verkondigd,
En yder, die zig van het quaad bekeert, ontzondigd,
Door bloed van ſtier nog bok, maar door 't verdienend bloed,
Dat 's menſchen ſchuld betaalt, en Godes regt voldoet.
Dit Heil, dit groote Heil heeft Chriſtus eerſt den Jooden
Verkondigd, door zigzelf en door zyn' trouwe Boden,
Die

g Regt. 18. v. 31. 1 Sam. 1, v. 24. 1 Kon. 6, 8, 9.

Digitized by Google

Die, al te bits veragt van 't vleeſchlyk Abrâms zaad,
Zig naar de Heidenen begaven, en Gods Raad
Van Vreê hen predikten, en duizend, duizend zielen,
Die Numaas Afgodsrot weleer voor zig zag knielen,
Strax deeden hart en knie neêrbuigen voor den Heer'
Van Hemel en van aard', alleen waard zulk eene eer'. *h*
Dus trof de Koning met zyn' pylen 's vyands harte, *i*
En maakte van hen, na een' zaalge zieleſmarte,
Zyn' vrienden: anderen trok Hy, uit naaren nagt
Van het afgodendom, tot zynen dienſt, heel zagt. *k*
Door 't Woord wierd deeze en geen in zyne ziel verſlagen,
Door 't Woord quam deeze en geen met vrolyk welbehaagen
Ook over tot den dienſt van Jeſus, die ganſch vry,
Op beide wyzen, dus zyn' nieuwe Heerſchappy
Grondeerde, naar den raad van eeuwigheid genomen,
Waardoor de Vader heeft een juiſt getal van vroomen,
Uit Adams ganſche zaad, den Zoone toegeleid, *l*
Die zulken, in den tyd, door zynen Geeſt bereid
Tot deelgenooten van zyn' gunſte, en onderzaaten
Zyn 's Ryks, uit allen oordt, van allen aardt en ſtaaten,
Een'

h Hand. 14, v. 14, 15. *i* Pſ. 45, v. 6. *k* Hand. 13, v. 48. *l* Eph. 1, v. 3 - 6.

Digitized by Google

Een' groote menigte, die niemand tellen kan, *m*
Een' menigte nogtans, die 't kleinſt gedeelt' ſlegts van
Het ganſche Menſchdom is, dat was en ooit zal weezen,
Tot aan der eeuwen eind. *n* Dit Godstal, uitgeleezen,
Uit alle leevenden, wierd Gode toegebragt
Van 's aardryx aanbegin; uit 't Vaderlyk Geſlagt,
Voor en na Moſes tyd; toen Regters 't Volk regeerden,
Toen Koningen den ſtaat van Iſraël beheerden;
Ook toen, als Iſraël by vreemde Moogendheên
Gevangen zat; en als 't zyn' vryheid weêr te leen
Ontfing, en wierd beſtuurd door eigene Overheden;
Tot dat de Silo quam, die, met nog klaarder reden,
Dan Moſes oudstyds en het ganſch Profeetendom,
Uitbromde wyds en zyds het Euangelium;
Van dat Hy in het vleeſch is wonderlyk verſcheenen,
Tot dat Hy in triomf ten Hemel reiſde heenen;
Van waar Hy altoos, tot nog heden op deez' dag,
Zyn' Kerk, door Woord en Geeſt, tot zig te roepen
plag;
Die ook gewillig door dien Geeſt gemaakt, heur' Heere
Gehoorzaamt op zyn' wenk, en opvolgt zyne leere:
Nu eens vervolgd in druk, dan vry met juichgeſchal;
Nu eens met kleiner hoop, dan eens in grooter tal;

m Openb. 7. v. 9. *n* Matth. 20. v. 16.

Digitized by Google

Nu eens in bangen ſtryd met 's duivels vloekgenooten,
Dan weêr getroeteld op de knieën van de Grooten,
Gevoed van Vorſten, van Vorſtinnen aan de borſt
Van toegenegenheid gelaafd in haaren dorſt;
Nu eens met duiſterheid omzwagteld, dan met glanſſen
Uitſchitt'rende, als de zon aan heldre hemeltranſſen.
Maar hoe 't ook met haar ga, heur grondveſt blyft ſteeds vaſt
En onbeweegelyk. Hoe zeer al d'afgrond baſt,
Hoe dol de golven van geweldenaars en dwaazen,
Gejaagd door ſtorm van drift, rondom haar heenen raazen,
Haar hoekſteen wankelt niet, maar tart gegolfen wind:
D'Almagtige is 't, in wien zy haaren Schutsheer vind.
Deez' Kerk is Heilig, van al 't onrein afgeſcheiden, *o*
Deez' Kerk is Algemeen, en kent geen' Jood nog Heiden
Nog Scyth, nog woeſt Barbaar. *p* Door weêrgeboortenis
Hoort elk tot deeze Kerk, wie en van waar hy is.
Zoo is zy algemeen, op alle plaatſe en tyden
Des Nieuwen Teſtaments, en kan geen' banden lyden
Van deez' of geenen naam, door menſchen uitgedagt.
Zy kent geen' andren heer, en geeft op niemand agt,
Dan

* Exod. 19, v. 6. 1 Cor. 6. v. 11. *p* Col. 3. v. 11.

Digitized by Google

Dan op haar Hoofd en Man, op Chriſus, naar wiens Naame
Zy Chriſtlyk word genoemd. Geen' mannen, groot van faame,
Vernuften, ryk van brein, nog Prinſen, ſterk van magt,
Betaamt het voor het Hoofd der Kerk' te zyn geagt,
Of die naar hunnen naam te tyt'len. Paulus doemde
Alvroeg dat wangebruik, waardoor zig iemand noemde
Naar Cephas of Apol of ook naar zynen naam:
Een werk der duiſternis, van God gehaat, bequaam,
Om Jeſus rok op nieuws in flenteren te trekken,
Om 't Chriſtendom een ſchool van twiſten te doen ſtrekken,
Te voeden hoogmoed, in een' ſchyn van heiligheid,
Te ſtooken broedertwiſt met raazend onbeſcheid,
Zyn' eigen herſſenſchim 't eenvouwig Volk te venten
Voor Gods orakelſpraak, door menſchen dreigementen
Of laffe menſchengunſt de Kerk meer tot haar' pligt
Te willen dryven, dan door ſtraalen van het ligt,
Dat Jeſus aangezigt op zyne Bruid doet daalen,
Om haar, door deezen glans, uit duiſternis te haalen,
Waarmeê de werreld en het vleeſchlyk misverſtand
Haar oog ſloot voor 't juweel, dat haares Bruigoms hand

Digitized by Google

Heur bied ten waarpand van een' zalige ondertrouwe;
Opdat zy eenig en alleen ſtrekk' zyne Vrouwe,
Geen lief kenn' buiten Hem, geen' regel, zedeleer
Nog wet gehoorzaam', dan die zy van haaren Heer', *q*
Haar' Koning, *r* haaren Man, *ſ* dien mond der Oper-
wysheid, *t*
Dien grootſten Leeraar *v* van godvrugte jeugd en grys-
heid,
Door invloed van zyn' Geeſt, door toeſpraak van zyn
Woord,
Met overtuiginge in haar' ziel' heeft aangehoord:
Dat 's regt Godsdienſtigheid, die Gode kan behaagen.
Die Kerk mag regt den naam van Chriſtelyke draagen,
Niet enkel, omdatze is gedoopt in Chriſtus Naam,
Of datze aan zynen Diſch in 't Nagtmaal koomt te
ſaam';
Maar daarom allermeeſt, omdatze, in all' haar' werken,
Door d'invloed van zyn' Geeſt, zyn' eigen aardt doet
merken;
Met haar belydenis doet ſtemmen heure daad;
Verloochening bemint, den ſchyn van trots zelf haat,
Veelmin den hoogmoed voed; d'ontfangene talenten
Tot eer' haars Opperheers, haars Bruîgoms, zet op ren-
ten;

Wel

q Pſ. 45. v. 12. *r* Hoogl. 1. v. 4, 12. *ſ* 1 Cor. 11. v. 2. Openb. 21. v. 2. *t* Spreuk. 8. v. 1. en 9. v. 1. *v* Joan. 3. v. 2.

Digitized by Google

Wel dankbaar is voor 't geen de Godheid aan haar ſchenkt,
Dog van heur' gaven laag en zeer ootmoedig denkt,
En, verr' van 's naaſten doen en zeggen te veragten,
Hem hooger dan zigzelf waardeert in haar' gedagten; *u*
Den vrede en eendragt met een' yder onderhoud, *w*
Dien Godes Woord niet doemt; dus Salems muuren bouwt; *x*
Voor vloek den zegen geeft; voor hen, die haar' vyanden
En Gods vyanden zyn, ootmoedig hart en handen
Ten hemel heft, met beê en ſmeeking', *y* dat toch God
Elk, die zyn'Kerk vervolgt, zyn' heilgen Naam beſpot,
Bekeere als Pauluſſen, *z* Manaſſen, *a* Magdaleenen *b*
En Auguſtynen, *c* die, na 't zalig ſchuld beweenen,
Na hunne opregte boet, geen minder çieraad aan
Gods Huis verſtrekten, als voorheen hun' grouweldaân
Dat verontreinigden en dreigden ganſch te ſloopen,
Eer 't hartverandrend ligt het oog der ziel' deed open.
Dus toont de waare Kerk haar' regten duivenaard, *d*
Zagtmoedig, wars van wraak, geen ander zwaard, dan 't zwaard

u Philipp. 2. v. 3. *w* Rom. 12. v. 18. Rom. 14 v. 19. 2 Cor. 13. v. 11. *x* Matth. 5. v. 44. Rom. 12. v. 14. 1 Cor. 4 v. 12. *y* Luc. 6. v. 28. en 23. v. 34. *z* Hand. 9 *a* 2 Chron. 33. *b* Luc. 8. v. 2. *c* Zie Auguſtyns eerſte levenswyze en opgevolgde bekeering, in zyne *Confeſſiones* of Belydeniſſen. *d* Matth. 10. v. 16

Digitized by Google

Des Euangeliums, erkennende, om te dooden
Vervolgers van Gods Kerk'; geen wapen, in haar nooden,
Zoo kragtig als 't gebed, voor zig, en ook voor all',
Die uit een' blinde drift, toeleggen op haar' val.
Dat was haar 's Heeren les. *e* Die wilze gaarne volgen.
Al raaſt de werreld nog zoo woedende en verbolgen;
Gelyk een vlakke ſtrand breekt zy der golven drang,
Die, tot op deezen dag, haar ſloegen jaaren lang,
En wagt, in lydzaamheid, op de beloftenisſen,
Die haar onfeilbaar van een' heerlykheid verwiſſen,
Welke, in den laatſten tyd, haar eens bekroonen zal;
Wen 't zaad van Abraham voor Jeſus nedervall',
Als den Meſſias, *f* die d'Aertsvaders lang voorſpelden;
Nadat al zulken, die zig tegen Chriſtus ſtelden,
Of onder zynen voet zig zullen zien verplet, *g*
Of, uit des Satans ryk, zig in zyn Ryk gezet: *h*
Als Ooſt en Zuid en Noord en Weſt God zullen kennen,
En, door den Heer' geleerd, zig aan dien Heer' gewennen: *i*
Als twiſt, en haat, en nyd, en hoogmoed uit de kerk'
Zal vlugten, en elkeen in heilig liefdewerk

Zig

e Luc 6 v. 29. *f* Jer. 30. v. 9. Ezech. 34. v. 23, 24. en 37. v. 24. Hoſ 3. v. 5. Rom. 11, v. 26. *g* Pſ. 2, v. 89. *h* Pſ. 68, v. 19. *i* Iſ. 54. v. 13.

Digitized by Google

Zig bezig houden, tot Gods eer en 's naaſten welzyn;
Dan, dan zal Sion eerſt verloſt van al 't gequel zyn,
Dat haar nu nog verdrukt. Dan munt de lieve Bruid
Van 's Hemels Bruidegom in all' haar' glanſſen uit;
Dan krygtze een' blyder verw als 't rood der morgenkimmen,
Wanneer de dageraad begint door 't zwerk te glimmen,
Dan zalze blanker zyn als 't zilver van de maan,
En reiner dan de zon, die rolt langs 's hemels baan.
't Ontzag van heur gelaat, de luiſter van haar wezen *k*
Zal al haar' vyanden verſmelten doen en vreezen.
Zoo zal nog hier op aard' Gods Kerk die heerlykheid
Erlangen, van te voor' zoo menigwerf voorzeid
Van David, Salomon en andre Godsprofeeten.
En 't geen Gods Volk nu hoopt zal het dan zeker weeten.
Maar nog een hooger heil, als dit heil hier opaard',
Staat heur te wagten, wen zy naar den Hemel vaart,
Na 't eind van al haar' ſtryd en wiſſelvalligheden,
Om daar vereend te zyn met alle d'andre leden
Der triomfante Kerk', die, reeds in volle kragt
Verhemeld voor Gods troon, reikhalzende verwagt
Deez' haare wederhelft. O wat een minlyk groeten,

k Hoogl. 6. v. 10.

Digitized by Google

Wat onbeſchryflyke eer en liefderyk ontmoeten
Zal dat zyn, als Gods Zoon, heur Maker en haar Man, *l*
Haar aan zyn' zyde zet! Wat Fenixſchryver kan
Slegts met een' flaauwen trek deez' Hemelbruiloft maalen!
Dat is geen menſchenwerk; maar werk voor Engletaalen.
Een' Schets nogtans van 't heil, dat haar te wagten ſtaat,
Als zy eenpaarig ſaam' ten Hemel binnen gaat,
Is hier die zoete band *m* der geeſtlyke genootſchap
Aan 't grootſte Heiligdom der allerblydſte boodſchap;
Waardoor des Heeren Volk, gelyk één eenig man,
Zig, om hun goed, aan elk gemeen, verheugen kan.
Eén Vorſt regeert hen all'. Zy dienen éénen Koning.
Zy zoeken nergens hulp dan uit zyn' Hemelwooning.
Z'erkennen ſaam' één' Wet, die elks gemoed verpligt,
Geen' menſchlyke inzetting; maar die zyn' wilkeur ſtigt,
En hen in 't harte prent, door Woord en 's Geeſtes werking.
't Geloof, niet rede alleen, verſtrekt hen tot verſterking.
Dit is het wapentuig dat elk van hen bekleed.
Dit 's d'opperweetenſchap, die yder by hen weet,
Van

l Iſ. 54, v. 5.
m Gemeenſchap der Heiligen.

Digitized by Google

Van d'allerſchranderſten tot aan den minſt bequaamen.
Deez' ſchat heeft, onder hen, de ryke en arme ſaamen.
Zy zyn de Bruid des Lams, beſtaande uit veele leên,
Dog als een heerlyk lyf nogtans gehegt aan een'. *n*
Zy zyn des Bruidegoms, en Hy is ook de haare. *o*
Uit alle volkren zynze eene uitgekeurde ſchaare.
Hy is hun' wooning. Hy verſtrekt hun heiligdom,
En zy verſtrekken Hem een huis ook wederom. *p*
Alwat zy hebben hoort, als eigenaar, hun' Heere,
En hun is ook het regt tot al zyn' goedren, eere
En eeuw'ge heerlykheid, *q* daar Hy verheven zit,
En voor hen, zoolang zy op aarde blyven, bid.
Is zoo der Heilgen ſchaar verknogt met haaren Heiland;
Niet minder is zy 't met elkander ook. Geen eiland,
Geen' vergelegen' plaats, geſcheiden door de zee
Van andre landen af, kan deezen knoop aan twee
Ooit ſcheuren. 't liefdryk hart word door geen perk beſlooten,
En geen' liefde is zoo groot, dan by Gods gunſtgenooten.
Eén en dezelfde Geeſt van liefde ſtort hen in
Een' onuitbluſchbren gloed van geeſtelyke min'.
Dit doet hen alszins voor elkanders welzyn waaken
En

n Openb. 19. v. 7, 8. *o* Hoogl. 2. v. 16. *p* Deut. 33. v. 27. Eph. 3. v. 17. Hebr. 3. v. 6. *q* 2 Cor. 8. v. 9.

Digitized by Google

En trouwe hulpe biên, in allerhande zaaken.
Dit doet, dat ſterken in 't Geloof de zwakken met
Hun' trooſt verſterken, en hen helpen door 't gebed.
Dit leert, elkanderen in alle zagtheid draagen,
Te tragten elk om 't zeerſt malkandren te behaagen,
Het goed in d'evenmenſch te roemen, 't onvolmaakt
Te dekken liever, dan dat zulx zy bits gewraakt.
Dit werkt barmhartigheid en 't gulle mededeelen
Van nooddruft, om, daar 't paſt, 't gebrek van hen te heelen,
Die waarlyk armen zyn; zulke armen, die, van 't goed
Der werreld ſchaars bedeeld, vaak ruimer overvloed
Van geeſtelyken ſchat, dan vroome ryken, kreegen,
En door wien wel te doen, men erft dien wiſſen zegen,
Den welken Chriſtus heeft beloofd, aan die een' dronk
Van water, in zyn' Naam, zyn' armen leden ſchonk. *r*
Maar alsze doen dat werk; nooit gaanze 't uittrompetten
Als Fariſeeuwen. Neen. Opregte geevers letten,
Dat het, uit hoogmoed nooit, maar enkle Jeſusmin,
Voortſpruite; en d'eene hand weet nimmer, wat'er in
Hunne andere is bevat, om d'armen toe te reiken. *ſ*
Dat 's van milddaadigheid 't regt Euangelieteiken.

In

r Matth. 10. v. 24. ſ Matth. 6. v. 1-5.

Digitized by Google

In zulke Heiligen heeft geene deugdwaan ſteê.
Zy haaten allen twiſt, en minnen allen vreê,
Met allerhande ſoort van menſchen, zooveel d'Eere
Van God gehengen kan en zyne zuivre leere: *t*
Opdat hun ligt voor elk ſchyne op den kandelaar,
En andren roemen doe hun' Opperzegenaar.
't Zy Vader, het zy Man, 't zy Jongling, het zy Kinderen, *v*
Nooit zullen zy elkaêr, door ſmaad of afgunſt, hinderen,
Maar werken ſaam' tot heil van yder, naar de maat,
Dat te vereiſchen ſchynt elks onderſcheiden ſtaat.
Zy draagen, één livrei, als dienaars éénes Heeren.
Die hunner minſten deert word g'agt hen al te deeren. *w*
Geen luſt tot wederwraak, maar liefde tot elkaêr
Maakt datze elkandren trouw beſchermen in gevaar,
En trouw verdedigen voor 't laſtren aller boozen,
Die hunne pylen op den naam der vroomen loozen,
Een yder, naar zyn' rang, elkeen, naar 't levenslot
En zyn talent, dat hy ontfangen heeft van God:
Zoo mag eene Overheid, die Godvrugt gaat ter harte,
Door kragt van haaren arm afwenden hoon en ſmarte,
Van

t Rom. 12, v. 18. v 1 Joh. 2, v. 12 - 15. w Matth. 18, v. 6. 1 Cor. 8, v. 12.

Digitized by Google

Van vyanden der Kerk' den Heilgen aangedaan: *x*
Zoo mag een Letterheld met mond en pen weêrſtaan
Den laſteringen, die verſmaaders van Gods Waarheid
Uitſpuwen, dol van zin, op d'Euangelieklaarheid;
Niet om te jaagen naar een' wydberugten naam,
Maar om van 't Heiligdom te weeren alle blaam.
Gaat het één' van hen wel, al d'andren zig verblyden.
En allen lyden zy; zoo zy maar één' zien lyden. *y*
Men ſchroomt met Nikodeem *z* niet, in het openbaar
Zig te verklaaren voor Vorſt Jeſus en zyn' ſchaar;
Maar toont het overal, in alle handelingen
Zoowel, als plegtelyk in Godsdienſts oeffeningen.
De Doop en 't Avondmaal is hunne leuz', Gods Woord
Hun wapentuig. All' ſaam' zyn zy van één' geboort',
Die adelyker is, dan ofze uit Salomonnen.
De reekning van hun' ſtam in regte lyn begonnen:
Want Zoons en Dogters zyn zy van den hoogſten God; *a*
Die het Heelal beſtuurt, en geeft aan elk zyn lot;
Die Vorſten werpt in 't ſlyk en graazen doet als oſſen; *b*
Die herders Vorſten maakt, om volken te verloſſen; *c*
Die trotſen ſtraf verneêrt, en laage nedrigheid
Kroont, naar zyn' vrymagt, met de hoogſte majeſteit:

Dies

x Rom. 18. v. 4. *y* Rom. 12. v. 15. *z* Joh. 3 *a* 2 Cor. 6. v. 18. *b* Dan. 4. v. 32 - 34. *c* Sam. 16. v. 11 - 13.

Digitized by Google

Dies zyn zy onderling niet moedig nog hovaardig,
Maar d'een agt d'anderen zyn' liefde en agting waardig.
Een heilge, hoog in rang verheven naar Gods raad,
Bemint de heilgen ook, die minder zyn van ſtaat
In 't werreldſch. *d* Naar den geeſt zyn zy toch al Gods kinderen,
En kennen, onder hen, dus meerderen nog minderen,
Eén en het zelfde Hoofd erkent hen al voor leên. *e*
Eén en het zelfde Brood is yders ziel' gemeen. *f*
O driemaal zalig Volk, wel moet gy eeuwig vaaren;
Wiens eenig Koning is de Heer der Legerſchaaren;
Wiens afkoomſt Hemelſch is; wiens eeuwigduurend heil
Ook Hemelſch weezen zal, oneindig zonder peil!
Hoe lieflyk is het, daar dus broeders ſaamen woonen!
Zooeen' gemeenſchap wil de Heer met zegen kroonen
Veel meer dan Hermons daauw, die Sions kruin beſproeit. *g*
Hierdoor is 't dat de vreê, de liefde en eendragt bloeit,
En toeneemt hand voor hand. Hier is het Huis des Heeren,
De Godshut der woeſtyn', *h* bedekt met dierbre kleêren,
Inwendig ſchoon verçierd, het gadeloos geſtigt

Van

d 2 Sam. 6. v. 20-22. Pſ. 119, v. 63. *e* Colloſ. 1, v. 18. *f* 2 Cor. 10, v. 16, 17. *g* Pſ. 133. v. 1-3. *h* Exod. 26.

Digitized by Google

Van Salomon *i* valt in waardye veel te ligt
By deezen Tempel, die in d'Euangeliedagen
Veel heerelyker blinkt dan d'Ouden immer zagen. *k*
Doe wel by Sion, Heer! geef dat, van dag tot dag,
In grootheid van getal uw' Kerk aangroeijen mag,
Niet van belydren met den mond ſlegts, maar wier zinnen
Geheiligd zyn, om U alleen en hoogſt te minnen:
Vereenig zulker hart in liefde tot elkaêr,
In voorſpoed niet alleen, maar ſterkſt ook in gevaar:
Maak hen all' helden, die in 't ſlyk der ſtraaten treeden, *l*
Niet ſchroomend' voor den nagt der naarſte duiſterheden, *m*
Maar moedig voor hun' Vorſt volhardende *n* op hun' poſt,
Totdat door uwe ſtem zy worden afgeloſt:
Laat nooit de ſnoodſte peſt van vinnige krakeelen,
(Wier oirzaak eerzugt is, geen' Godvrugt) hen verdeelen;
Maar leer de ſterken in 't Geloove, naar hun' pligt,
De zwakken draagen. Laat d'een d'andren nooit te ligt Ver-

i 1 Kon. 6, *k* Hagg. 2, v. 4-11. *l* Zach. 10, v. 5. *m* Hoogl. 3, v. 7, 8. *n* Rom. 15, v. 1.

Digitized by Google

Verkettren om iets, 't welk Gods eer niet krenkt, of klaarheid
Niet godeloos verdraait der Euangeliewaarheid.
Scheurziekte heelt geen' breuk van Salems vredemuur,
Maar liefde tot den vreê maakt, dat zy eeuwig duur'.
Die ſtelt JEHOVAHS Volk tot eenen lof op aarde,
En maalt alreeds een' ſchets diens heilſtaats, vol van waarde,
Daar al wat grouwel doet, daar nyd en haat en ſpyt
Zal eeuwig zyn verjaagd; *o* daar lof en dank altyd
God toegebragt zal zyn; *p* daar Godes gunſtelingen,
Al ſaam' deelagtig aan dezelfde zegeningen,
Hun' Heiland boven al, voorts ook elkandren, met
Een' Serafyne min, volzuiver, onbeſmet
Beminnen zullen. Zoo zal 't Hoofd met zyne leden,
De leden met hun Hoofd in eeuwigheid te vreden,
De heerelykſte Kerk, de reinſte zaamening
Van waare Heiligen uitmaaken onderling.
Dies zy 't ons niet genoeg, o Heer, te zyn getekend
Met uwen Naam alleen, en by uw' Kerk gerekend
Door Doop of Avondmaal; maar geef ons 't zegelmerk
Van uwen Geeſt daar by. Die maake ons vlug en ſterk
Tot uwen heilgen dienſt; die maak' de liefde kragtig,
Om

o Openb. 21. v. 2. en 22. v. 15. *p* Openb. 19. v. 5.

Digitized by Google

Om onderling te zyn behulpſaam en eendragtig;
Die dryf den twiſtluſt weg, den hoogmoed, nyd en haat.
Elk zy te vreên met den van U gegeeven ſtaat,
En bruike dien tot nut van zyne medeleden.
Die veel' talenten heeft leer' hen tot winſt beſteeden;
En die'er ſlegts heeft één, dank' God, en bezig' dat
Ten nutte ook, maar delf nooit in d'aarde zynen ſchat. *q*
De Zon, de Maan, 't Geſtarnt, elk heeft verſcheiden' glanſſen,
En yder, naar zyn' aard, verçiert de Hemeltranſſen:
Dus çiere ook yder lid van Jeſus, door zyn werk,
Schoon op verſcheiden' wyz', den hemel zyner Kerk; *r*
Zoo kanmen hoopen, op onfeilbre Bybelgronden,
Dat God eens onze ziel, van 't zwakke vleeſch ontbonden,
Zal plaatſen by al het gezaligd zielental,
En als des Levens Vorſt ten oordeel'nadert, zal
Hy yder, die zig trouw, met onbevlekt geweten,
Naar zyn vermogen, heeft, in zynen dienſt, gequeeten;
Als eenen dienaar, zyn' belooninge eeuwig waard,
Deel geeven aan die Vreugd', waarnaar hy joeg op aard'.

q Matth. 25. v. 14-31 *r* Rom. 12. v. 6. 1 Cor. 15. v. 41.

TIEN-

Digitized by Google

TIENDE LID.

VERGEEVING DER ZONDEN.

Op de wyze van den 65. Pſalm.

Toen Adam in den hof van Eden
Gods Beeld verlooren had; *a*
Verlooren ook al zyne leden
Dien onwaardeerbren ſchat.
Geen' vygebladers konden dekken
Onze Ouders voor Gods oog;
Geen eigen werk ook onze vlekken
Voor Hem, die heerſcht omhoog.

Daar moeſt een ander middel weezen;
Om weder onzen vreê
Met God te maaken, te geneezen!
't Gemeene menſchdoms wee.
De Wet van Moſes dreigde vloeken
En wees de misdaad aan;
Maar daar vergifnis uit te zoeken
Was regt verkeerd gedaan. *b*

a Geneſ. 3. *b* Rom. 3. v. 20.

Digitized by Google

Het bloed der plegtige Offerhanden,
Dat uit hunne adren droop,
Hun vleesch, datm' op 't altaar zag branden,
Gaf al te kranke hoop
Voor de vergiffenis der zonden:
Zy waren maar een beeld
Van 't Wezen, dat, daarna gevonden,
De scheuring heeft geheeld. *c*

Dat Wezen was van Profecyen
En Wet en Offerdienst,
De ziel. In volheid van de ty'en
Quam dat op 't onvoorzienst,
Om 't Menschdom van den vloek t'ontheffen,
Door Borg te zyn daarvoor,
Den vrede tusschen God te treffen
En menschen, langs dit spoor. *d*

Een mensch was 't, die de schuld begaan had,
En Mensch ook, die de schuld
Voldeed, voor die het quaad gedaan had;
Mensch; maar ook God, vervuld
Met eeuw'ge kragten, om den toren
Van God te draagen, in

De

c Hebr. 9. v. 7 - 15. *d* Ps. 40. v. 7 - 11.

Digitized by Google

De plaatſe van alle Uitverkoren'
'Uit enkle menſchenmin.'

Daartoe moeſt Hem een' Jongkvrouw baaren; *e*
Daartoe moeſt Hy, vol ſmaad,
Doorbrengen alle zyne jaaren,
Der Jood' en Heidnen haat
Verdraagen, en zyn' ſtryd volenden
Aan 't kruis. Zoo moeilyk was
Het werk, daar Chriſtus onze elenden
En vlekken meê genas. *f*

Maar ſchoon dit werk veel arbeids baarde;
't Baarde ook die ſchoone vrugt,
Dat het den Hemel weêr met d'aarde
Vereenigde, en de zugt
Voldeed van hen, die lang van verre
Uit zagen na het hel
En heilryk ligt van Jacobs ſtarre,
De hoop van Iſraël *g*

Dat eenig Offer van Gods Zoone
Stelt d'uitverkoornen vry,

e Iſ. 7. v. 14. Luc. 2. v. 7.
f Zie van dit eenig middel der verzoeninge, breeder boven in het *tweede*, *derde* en *vierde Lid*.
g Num. 24. v. 17. Geneſ. 49. v. 18. Luc. 2. v. 29-33.

Digitized by Google

En wint hen weder 's Hemels kroone,
Ontzegt der dwinglandy'
Des duivels haaren eiſch. De vloeken
Der wet zyn uitgedoofd.
God ſchenkt ſchuldquyting, op 't verzoeken
Van yder, die gelooft. *h*

't Geloof word hier alleen bedongen
(Geen werk der Wet *i*) en dat
Word ook door dwang niet afgedwongen;
Maar 't is de grootſte ſchat,
Dien Godes vrymagt ſchenkt den geenen,
Die, als al d'andren, van
Natuur' ſlegts waren harde ſteenen,
Vervallen in Gods ban:

Maar die, door enkle keurgenade,
Van ſteen zyn vleeſch gemaakt,
En die, het zy vroeg, het zy ſpade,
Weêr zyn in gunſt geraakt
Van hunnen Schepper, hunnen Heere, *k*
Dien zy des geeven lof,
En tot verbreiding van wiens eere
Zy vinden eeuwig ſtof.

Dee-

h Rom. 5. v. 1. *i* Rom. 3. v. 20. *k* Rom. 6. v. 17. - 23.

Digitized by Google

Deeze, anders geene, konnen roemen
Op quyting hunner ſchuld,
En dat geen' Wet hen kan verdoemen;
Schoon zy nog zyn vervuld
Met menigvuldige gebreken
Van doen en laaten. niet
Hun' werken, maar hun 's Heilands ſpreeken
Red hen uit al 't verdriet.

Hoemeer de zulken zig verlooren
Zien in hun eigen zelf;
Hoemeer zy blyken uitverkooren
Te zyn, om het gewelf
Der Hemelen eens te betreeden.
't Verbryzeld hart, de geeſt
Vol ootmoed zyn de regte zeden
Steeds van Gods Volk geweeſt. *l*

Een David, ſchoon in zwaare zonden
Gevallen menigmaal,
Heeft weêr by God zyn' zoen gevonden;
Zoovaak boetvaarde taal
Hem opwelde uit den grond van 't harte,
En hy, onbloot van magt;

l 2 Sam. 7. v. 18. 2 Kon. 19. 2 Chron. 20. v. 3. 2 Chron. 33. v. 12. en 34. v. 19.

Digitized by Google

Zig voor den Heere boog vol ſmarte
Hem ſmeekend weêr om kragt. *m*

Een jongling van beſchaafde zeden,
En (zoo hy dagt) volmaakt, *n*
Een 's Fariſeeuws verdienſtlykheden
Zyn, als te ligt, gewraakt:
In tegendeel wierd aangenomen
De Tolnaar, in zyn oog
Vol ſchuld. Zyn nederbuigend ſchroomen
Behaagde Gode omhoog. *o*

Zy, die maar wou de kruimtjes eeten,
Krygt zielen overvloed. *p*
Daar Jeſus was ten diſch gezeten,
Prees Hy den traanenvloed
En 't diep berouw der Zondaareſſe
Zoo hoog, dat het altyd
Voor yder menſch verſtrekke een' leſſe,
Die zynen Naam belyd. *q*

Dus zend de Hoogſte ryken heenen, *r*
De ziende keurt Hy blind. *ſ*

Den

m Pſ. 6, 32, 38, 51. *n* Marc. 10. v. 17-25. *o* Luc. 18. v. 10-14. *p* Matth. 15. v. 22-28. *q* Luc. 7. v. 37. enz. *r* Luc. 2. v. 53. *ſ* Joh. 9. v. 39.

Digitized by Google

Den armen is zyn heil verſcheenen, *t*
En, by zyn' klaarheid, vind,
Die heilig blind is, hemelſche oogen. *v*
Die zwak is word een held. *u*
Die wankelt, maakt Hy onbewoogen; *w*
Maar hoogmoed word geveld. *x*

Dit doet God, naar zyn welbehaagen,
Uit enkel vryen wil,
Niet op de voorbeê van die, dagen
En jaaren lang al, ſtil
In 't graf, als in hun' ſlaapſteê, ſliepen.
Een Abrâm kent ons niet;
En, ſchoon wy Iſrêls hulp afriepen,
Vergeefs waar' 't in verdriet. *y*

Geen geld, al waren 't Cræſus ſchatten,
Ja ſchoon men het Heelal,
Als eigen, kon alleen bevatten,
Geen geld, geen' werreld zal
Rantzoenprys voor de ziele geeven. *z*
Het waar Geloof in Hem,
Die, door zyn' dood, herwon het leven,
Is hier alleen van klem.

Geen

t Matth. 11. v. 5. *v* Luc. 4. 19. *u* Joël 3. v. 10. *w* Jeſ. 54. v. 11. *x* Spreuk 15. v. 25. *y* Jeſ. 36. v. 16. *z* Luc. 9. v. 25.

Digitized by Google

Geen lichaamsquelling, marteldooden,
Geen Englengeeſt of taal,
Nog al zyn' goedren, aangeboden
Den armen tot onthaal,
Zal ons voor Gods gerigt' bevryden. *a*
Men wint Gods gunſt alleen,
Door het Geloof in Jeſus lyden.
Dit's 't middel, anders geen.

Weg eigene geregtigheden.
Weg hulp van Heil'gen dan.
Weg ſteun op borgerlyke zeden.
Weg rykdom, die niet kan
Den minſten vonk van Godes toren
Uitbluſſchen. Zonder 't bloed
Van Jeſus is het al verlooren:
Maar dat ſtrekt al 't behoed.

Dat is de ſterkſte Burgt, waarheenen
Men vlied, *b* en 't Zöar, daar
Men kan ontwyken Sodoms weenen,
En Gomorrhaas gevaar. *c*
Dat is de Vryſtad, *d* dat het Outer,
Wiens horenen men vat, *e*

Wan-

a 1 Cor. 13. v. 1-3. *b* Pſ. 91. v. 2. *c* Geneſ. 19. v. 19-24. *d* Num. 35. v. 15. *e* 1 Kon. 1. v. 50, 51 en 2. v. 28.

Digitized by Google

Wanneer de Satan daaglyx ſtouter
Ons najaagt op ons pad.

Dat was de hoope der Aertsvadren,
Van 's werrelds aan begin,
Tot Chriſtus toe: als hen quam nadren,
De dood, met blyken zin
Verlieten zy graag d'aardſche zeg'nen.
Van Canâns vrugtbaar land,
Om hunnen Bondgod te bejeg'nen
In een' verzoenden ſtand. *f*

Dit was 't zielanker aller Vroomen,
Sint dat hen heeft verblyd
Des Heilands in den vleeſche koomen,
Tot heden op deez' tyd.
Dit zal altoos de grondſteun weezen,
(Zoolang men tyden telt)
Der zulken, die zyn uitgeleezen,
En in Gods gunſt herſteld. *g*

Derhalven moet een yder Chriſten,
Naar Gods onfeilbaar Woord,
Zig kreunend aan krakeel nog twiſten,

Die

f Geneſ. 49. v. 18. *g* Gal. 2. v. 16. en 6. v. 14.

Digitized by Google

Die 't menſchlyk brein brengt voort, *h*
Zyn' hoop alleen op Jeſus ſtellen,
Verzeld met waare boet',
En nooit zyn' ziel door wanhoop' quellen,
Hoezeer de duivel woed'.

Gods mond ſpreekt waar, de Satan logen.
God heeft nooit menſch verſchalkt,
De Satan menigeen' bedroogen,
En het vernuft bezwalkt.
Het Kruisbloed uit 's Verloſſers wonden
Is overkragtig, om
Te reinigen, van alle zonden,
Elk, wie ooit tot Hem kom'. *i*

Men wanhoop' vry wel aan zigzelven
En zyn' geregtigheid, *k*
Om daar zyn heil uit op te delven;
Maar nooit aan 't geen God zeit,
In 't Euangelie. Allen menſchen,
Die, vroeg of laat, opregt
In Chriſtus bloed vergifnis wenſchen,
Word nimmer hulp ontzegd. *l*

Dies

h 1 Joh. 4. v. 1 *i* Openb. 22. v. 17. *k* Jeſ. 64. v. 6. *l* Jeſ. 55. v. 1. Matth. 11. v. 28. Joh. 6. v. 37.

Digitized by Google

Dies wil ik daar alleen op leunen,
En nooit op anders iet.
O Geeſt! help Gy my onderſteunen:
En 't geen myn ooge ziet
Als Waarheid, doe my dat betragten,
En, op een' goeden grond,
Alleen, uit Chriſtus Kruisregt, wagten
Vergifnis myner zond'.

Digitized by Google

ELFDE LID.

Wederopstanding des Vleesches.

HEt was den goeden God, den Scheppsr aller menſchen,
Den Operwezenaar van alles niet genoeg,
Dat Hy ons worden deed, ons zyn liet, en ons wenſchen,
Uit zynen overvloed, vervulde ſpade en vroeg:
Het ſtaat ook by Hem vaſt, dat zyne kragt, na 't ſterven,
Nadat ons lichaam weêr geworden is tot aard',
Dat zelfde lyf nog eens het zyn zal doen verwerven,
Wanneer d'Aertsregter koomt ten grooten oordeels-
vaart.
Gelyk het Hoofd der Kerk', nadat het had betreeden
De dood in haar' ſpelonk, weêr oprees triomfant,
Zoo zal dat heerlyk Hoofd ook alle zyne leden
Met zig verryzen doen *a* in een volmakter ſtand,
Dan eenig ſterveling (hoe ſchoon van lyf en kleuren,
Hoe wel gevormd van leeſt) ooit op het aardryk was.
Wanneer zyne Almagt hen nogeens *b* uit 't ſtof zal beuren,
En wekken hen, gelyk een' Fœnix uit zyn' aſch.
Ook dunk' dit niemand vreemd, al zyn het wondre dingen
Voor 't menſchelyke brein, en in geen 's menſchen magt.
Die

a 1 Cor. 15. v. 20, 22.
b Want ook eens is de menſch eerſt uit ſtof voortgeſprooten. Geneſ. 2. v. 7.

Digitized by Google

Die wys is, zal zig hier in geene twyffelingen
Belemmerd vinden, als hy ſlegts bedenkt Gods kragt
En de betaamlykheid, waardoor Hy zyne werken
Onmooglyk laaten kan verdwynen tot een niet;
Maar hen, waar in men merkt zooveele Godheids merken,
Nog ſchooner maaken moet, alsmen die heden ziet.
De Hoogſte wysheid heeft nooit iets vergeefs geſchapen.
Zy gaf den menſch een' geeſt, die na d'ontbinding duurt, *c*
En, met dien zelfden geeſt, zal 't lichaam, na 't ontſlaapen,
Volmaakt weêr worden tot Gods eeuwige eer beſtuurd.
De Wezengeever uit een niet zou die niet geeven
't Weêrzyn uit eene ſtoff', wel van elkaêr verſpreid;
Maar welke, ſchoonze her- en derwaarts zy gedreven,
Nogtans gevonden word, en houd haar weezendheid;
Dus kan een kunſtenaar, in zyne kunſte ſchrander,
(Al ſchynt aan anderen de wyze wonderbaar)
Ontſchroeven yder deel zyn 's werks, en 't een met 't ander
Zoo net weêr voegen ſaam', of 't nooit ontbonden waar'.
Dus kan ook God, die uit een luttel vogts doet groeijen
Nog dagelyx den menſch, dat proefſtuk van zyn' kragt,
En veel' gewaſſchen laat, uit kleine zaadjes, bloeijen,
Den

c Matth. 22. v. 31, 32.

Den menſch ligt uit het ſtof hervormen door zyn' magt.
Dit was de vaſte hoop van all' Gods gunſtgenooten,
Van 's werrelds aanbegin tot heden op deez' tyd.
Wanneer de vaale dood 't gezigt meeſt had geſlooten
Heeft deez' verwagting ſteeds hun' veege ziel verblyd.
Een Jacob, nu gereed van d'aarde te vertrekken,
En affcheid neemend' van zyn krooſt, vond zig bereid
Om, met de borſt vol hoop, naar God zig uit te ſtrekken,
Zig vergewiſſend van de hoogſte zaligheid. *d*
Een Job hield zig bewuſt, dat met de zelfde oogen,
Daar hy zyn' ramp eerſt meê beweende, aanſchouwen zou
Zyn' God, zyn Loſſer, als Hy aan des Hemels boogen
Verſchynen zal, naar zyn' vaſttoegezegde trouw. *e*
Gods tolk Ezechiel zag, als in ſchilderye,
De wyze, hoe het ſtof een lyf zal worden weêr,
En hoe des menſchen geeſt, nog hooger van waardye
Dan 't lichaam, keeren zal in 't zelfde lichaam neêr. *f*
In Oud'en Nieuwen Tyd bekragtigde deez' Waarheid
Zoo menig doode, die, door wonderwerk gewekt,
Verlaatende de baar of d'onderaardſche naarheid,
Een blyk van mooglykheid der Opſtanding' verſtrekt. *g*
De Heiland zelf, Gods Zoon, en God met God, wiens re-
den Vaſt

d Geneſ. 49. v. 18. *e* Job 19. v. 25, 26, 27. *f* Ezech. 37. v. 7. - 10. *g* 2 Kon. 4. 32 - 37. en 13. v. 21. Joh. 11. Matth. 9. v. 18 - 25.

Digitized by Google

Vaſt en onfeilbaar zyn, gaf klaar getuigenis,
Dat allen menſchen, die voorheen zyn overleden,
Een' wiſſe opſtanding in Gods raad beſchooren is. *h*
Al zyn Gezantendom, vooral die hoogverligte
En dappre Kruisheld, die, van Saulus, Paulus werd,
Staaft deeze Waarheid aan de Kerken, die hy ſtigtte
Met leere of brievental, uit 't Godgeleerde hert'. *i*
Op deeze onfeilbre hoop zyn Chriſtus Bloedgetuigen,
Door kruis, ſtrop, zwaard, vuur, vloed ten Hemel ingegaan,
Nooit willend' hart of knie voor andre godheên buigen,
Dan voor den waaren God, die hen zal op doen ſtaan,
En brengen voor zyn' troon, op 't heerelyxt herbooren;
Al wierden zy voorheen tot ſtuivende aſch verbrand,
Al dienden zy, tot ſpys, den viſſchen van te vooren,
Al had hen 't wild gediert geſlokt in 't ingewand.
Een ſtoffcheikundige van veelerlei' metaalen,
Gemengeld in elkaêr weet weder yders ſtof,
Uit alle d'andere, ganſch ongemengd te haalen,
Al liggen ondereen veel' ſtoffen fyn of grof.
De zeilſteen kan het ſtaal, gevyld in kleine ſtukken,
En onder koper, lood en tin en zand verſpreid,
Van onder alle die, alleen naar boven rukken. *k*

Zoo-

h Ioh. 5. v. 28, 29. *i* Rom. 8. v. 11. 1 Cor. 6. v. 14. 2 Tim. 4. v. 1.
k Zie W. *van Braakels* Redel. Godsd. 2. d. 74a. bladz.

Digitized by Google

Zooveel vermag Natuur door haare werkzaamheid.
Hoeveel te meer zal God, de Stigter aller zaaken,
De Vader der Natuur', en die haar onderhoud,
De deelen van den menſch, hoever' verſpreid, weêr maaken
Tot een volmaakt geheel, wanneer Hy dien herbouwt?
Gezegend Godes Volk, gy hoeft geen' dood te ſchroomen,
Verrotting van het graf nog't vreeten van den worm.
Gy zult veel ſchooner, als g'ooit waart, te voorſchyn koomen,
Onſterffelyk van Geeſt, onſterffelyk van vorm.
Aertsvader Adam zal, met zyne wedergade,
Verryzen, niet gelyk zy waren na hun' val,
Maar zelfs volmaakter nog, dan toen hen Gods genade
Behoedde, en't Godlyk Beeld in hunne ziel' hield ſtal.
Een Jacob, ſchoon hy wel zal met dezelfde leden
Herluiken, zal nogtans niet hinken; Lea niet
Teêroogig zyn, geen Bartiméus blind, nog heden
Mephiboſeth meer mank. *l* Geen ouderdoms verdriet
Geen pyn, geen hartzeer zal het vleeſch van't been meer byten,
Maar zieleruſt in God, en zondelooze vreugd
Zal 't lichaam en de ziel verquikken, nooit verſlyten,
Maar

l Zie *I. vander Kemp* over den Catechiſmus 426, bladz.

Digitized by Google

Maar houden 't eeuwig in een' volle kragt en jeugd.
Geen matheid, honger, dorſt zal dan de leên vermoeijen.
Geen ſlaap, geen ſpys nog drank tot ſterkte noodig zyn;
Maar invloed van Gods geeſt de zielen mild beſproeijen,
En drenken eeuwiglyk met 's Hemels bruiloftswyn.
Dus zal het lichaam van des Heeren Gunſtgenooten
Gelyk zyn aan het lyf, het heerlyk lyf van Dien, *m*
Den welken zy dan, uit den band des grafs ontſlooten,
Als hunnen Goël, in triomfe zullen zien,
En triomfeeren ſaam' met Hem van all' hun' ſmarten.
Het Bloedgetuigendom, gefolterd om 't Geloof,
Zal hier al 't dwinglandsrot, dat hen vervolgde, tarten,
En treeden, hen tot ſpyt, by hunnen God te hoof,
Verwelkoomd van den ſtoet der vlugge Hemelboden,
Aertsvadren, Koningen, Profeet- Apoſtelry.
Dit heil wagt Gods volk uit d'Opſtandinge der dooden,
En deeze hoop maakt hen in al hun' ſmarten bly.
Maar ſtrekt den Vroomen tot hun' blydſchap deeze Waarheid;
Den booswigt koomtze hard en ganſch onwenſchlyk voor.
Nooit vind hy zig ontruſt met zulk een' helſche naarheid,
Dan als d'Opſtandings maar hem dondert in het oor.

m Philip. 3. v. 21.

Digitized by Google

Hy zoekt, zooveel hy kan, 't gewiſſe in ſlaap te krygen.
Een wulpſche Felix met zyn dartel wyf, gebied
Aan Paulus, ſpreekend' van deez' waarheid, ſtrax te zwygen,
Terwyl het hart hem wroegt van innig zielsverdriet *n*
Maar ſchoon elk quaade trilt voor 't lot, hem dan beſchooren,
Gelyk een Belſazar voor 't handſchrift aan den wand, *o*
Hy zal, hy moet nogtans des Rigters vonnis hooren,
En trillend kruipen, laas! aan zyne ſlinkerhand.
D'Aertsengelſche trompet zal ook godloozen wekken, *p*
Dog hen geen morgengroet nog vrolyk bruiloftsſpel,
Maar een verkondigster van hun' verdoemnis ſtrekken,
En boodſchapbrengſter van hun' banning' naar de hel.
Strax zal d'ontzaglykheid des Heilands, op de wolken;
(Geen Heiland nu voor hen, maar een verteerend vuur)
Hen blixemen van d'aard' in de vervloekte kolken
Des vuurs, *q* daar pyn en klagt zal zyn van eeuw'gen duur;
Zal zyn van eeuw'gen duur, wel folterend de leden,
Dog egter 't lichaam nooit tot aſch verdwynen doen:
Want God zal ook hun lyf onſterfelyk toereeden,
Om d'eeuwigheid zyn 's vloeks onſterflyk te bevroên.

Laat

n Hand. 24. v. 24, 25. *o* Dan 5. v. 5, 6. *p* Hand. 24. v. 15. *q* Matth. 25. v. 41.

Digitized by Google

Laat vry het ongeloof met al deez' ſtraffen ſpotten,
En agten zotteklap r 't geen Gods Orakel meld:
De Hoogſte zal den trots dier tegenwrytren knotten
En ondervinden doen, 't geen hen nu word voorſpeld.
Hoe zal elk dwingland dan zyn' dwinglandy vervloeken,
De vrek zyn' gouddorſt en uitzuiping van 't gemeen?
Hoe zal d'onkuiſſche zig verſchuilen in de hoeken,
(Hoewel vergeefs) voor 't oog, 't welk ziet door alles heen?
Hoe zal de moorder hier zyn 's naaſten bloed verbergen?
De dronkaard, trotsaard zig ontſchuldigen voor God,
Dien hy voorheenen niet ontzag zoovaak te tergen
Door moedwil, aangeregt vlak tegen zyn gebod?
Berouw heeft hier geen kragt. Hier geld geen handenwringen.
't Oor van Genade is doof, dog 't oor van 't ſtrenge Regt
Nu open voor de klagt van Jeſus gunſtelingen,
Ter weêrwraak van elk, die hen heeft gehoor ontzegd.
De weduw zal nu hier niet langer onregt lyden,
D'Onnooſle wees niet meer zig zien beroofd van goed.
Verdrukten zullen thans zig gul in God verblyden,
Verdrukkers zien gedempt hun' dartlen overmoed.
Hier zal dus 't einde zyn van vroomen en godloozen,

r Hand. 17. v. 32.

Digitized by Google

Deez' tot hun eeuwig wee, dien tot hun eeuwig wel,
Dus zullen van elkaêr de goeden en de boozen
Verſcheelen, zooveel ſcheelt de Hemel van de hel.
Der quaaden opſtaan zal gedyen ten afgryzen,
Tot in alle eeuwigheid, ſ d'opſtanding van Gods ſchaar'.
Om haaren Vader, door zyn Heilgen Geeſt, te pryzen,
En dank te zeggen aan heur' Vorſt en Middelaar,
Die voor haar heeft voldaan, haar zaligheid begonnen,
Haar zaligheid voleind, het vleeſch, de zonde, dood,
De hel met al haar magt zeeghaftig overwonnen,
En eindlyk haar volmaakt bevryd van allen nood.
O Heer van het Heelal! o Rigter aller menſchen!
Doe ons aan d'Opſtanding' des vleeſches dag en nagt
Gedenken: maak dat wy reikhalzend' daarnaar wenſchen,
En niet verſchrikken voor dat wonder uwer kragt:
Laat ons, ter leering, ſteeds deez' ſtem in d'ooren daalen,
„ Ryſt, dooden, ryſt, en koomt ten oordeel voor uw' God!
Opdatwe zorgloos niet van uwe wegen dwaalen,
En nooit ook 't onze zy der dwaaze Maagden lot: ‡
Maak ons dies reeds, terwylwe nog op aarde leeven,
Tot tempels van uw' Geeſt, en onze leden voort
Tot wapens van de Deugd, om U uwe eer te geeven,
En

ſ Matth. 25. v. 46. ‡ Matth. 25. v. 2, - 11.

Digitized by Google

En tot des naaſten nut te ſtrekken, daar 't behoort.
Ons *hoofd* zy ryk bedaauwd van uw' Genaderegen, *v*
Ons *oog* zy nederig, welziende, kuiſch, opregt; *u*
Ons *oor* zy nimmer tot der dwaazen kout genegen,
Nog 't geen een vuile tong of dolle vloeker zegt; *w*
Maar open' zig alleen voor uwe Wet, en reden,
Die ons met meer verſtand begaaven dan het vee.
Onz' *mond* en *tong* vloeije om uw' glory te verbreeden,
En ſtigte, door zyn zout, alszins den naaſten meê. *x*
Ons *hart* zy ongeveinſd, vol Gods en menſchen liefde, *y*
En onze *boezem* ſta voor de noodruften op,
Die zugtten onder 't kruis, of welken d'armoê griefde. *z*
Die liefde voere ons dus tot aller deugden top. *a*
Stuur onze *handen* naar uw heilig welbehaagen,
Opdat geen' ledigheid of ydelheid haar vlekk',
Maar laatenze onze zugt al biddend' tot U draagen
En geef dat haar bedryf tot veeler welzyn ſtrekk'. *b*
Wend onze *voeten* van den dwaalweg aller ſnooden,
En laatze nimmer zig in wulpſcheid ſlinx misgaan;
Maar doe hen wandlen in het pad van uw' geboden,
En onbeweegelyk in alle aanvegting' ſtaan. *c*
Dan zult gy ons, na dat wy hier uw' raad voldienden,

v Pſ. 133. v. 2, 3. *u* 1 Pſ. 119. v. 37. *w* Pſ. 1. v. 1. *x* Coll. 4. v. 6. *y* Rom. 12. v. 9, 10. *z* Deuter. 15. v. 7, 8 *a* Coll. 3. v. 14. *b* Exod. 9. v. 33. 1 Kon. 8. v. 22, 54. 1 Theſſ. 4. v. 11, 12. *c* Eph. 6. v. 15, 16.

Digitized by Google

Almoogend Losheer, en na 't opſtaan uit het graf,
Ook leiden eeuwiglyk by U, als uwe vrienden,
Die U uw Vader, tot een eeuwig erfdeel gaf.
Dan zult Gy zetten op ons *hoofd* verwinnaars kroonen. *d*
Ons *oog* zal U dan zien, in alle uw' Majeſteit, *e*
Ons *oor* verheugd zyn op 't geklank der Engletoonen, *f*
De *mond* vermelden Gods en Jeſus heerlykheid, *g*
Het *hart* in zig de kern der eêlſte blydſchap ſmaaken, *h*
De *handen* draagen palm, ten blyk van zegepraal, *i*
De *voeten* geen meer ſtof, maar 's Hemels goudvloer raaken, *k*
En worden opgeleid in 's Heilands Bruiloftszaal;
Daar Hy, met zyne Bruid, gedoſt in ſtacykleêren
Der reinſte heiligheid, volſchoon naar lyf en geeſt,
Aan zyne zyde zal, eeuw uit eeuw in, feeſteeren,
Terwyl de vyanden van Hem en Haar, bevreesd
En eeuwig vol van pyn en hartzeer, in den duiſter,
Met al der duiv'len drom, gevoelen zyne wraak.
Zoo volgt den aardſchen druk der Vroomen Hemelluiſter;
En eindelooze ſmart der boozen tydvermaak.

d Openb. 2. v. 10. *e* Pſ. 17. v. 15. *f* Openb. 19. v. 5, 6. *g* Openb. 5. v. 13. *h* Openb. 21. v. 4. *i* Openb. 7. v. 9. *k* Openb. 21. v. 21.

TWAALF-

Digitized by Google

TWAALFDE LID.

En een Eeuwig Leven.

HAd ik nu een' ſtem van Englen,
Kon ik zulke toonen menglen
Als 't verheerlykt zielental;
'k Wilde hier van 't Eeuwig Leven
Eene klaare printe geeven,
Zooals 't waarlyk weezen zal.

Maar nu zullen flaauwe trekken
In de plaats der zelve ſtrekken;
Trekken uit Gods Woord nogtans
Opgegadert, naar de klaarheid
Van die onbetwiſtbre Waarheid,
Met onopgeſmokten glans.

't Spits van aardſche zaligheden
Had in Ooſtlands bloeijend Eden
't Eerſte paar bereikt alreê;
Eer de duivel, ſnood van vonden,
Hen deed vallen, door de zonden,
Uit dien heilſtaat. in veel wee: a

Maar

a Geneſ. 2. v. 8 - 25. 3. v. 8 - 23.

Digitized by Google

Maar die Puikhof van Gods handen
Zelf gebouwd, vol luſtwaaranden,
Overvloeijend van al 't zoet,
Dat aan ziele en lyf kan ſmaaken,
Haalde op verr' na niet by zaaken
Van 't oneindig Hemelſch goed.

Daar was 't, zoo het bleek, verganklyk.
Hier zal 't altoos zyn onwanklyk.
Daar hing 't aan een 's menſchen trouw'. *b*
Hier is het, in Godes handen,
Vry voor liſten der vyanden.
Eeuwig ſtaat dit Heilgebouw.

Hier zal, voor Gods Gunſtgenooten,
Altoos blyven uitgeſlooten
Alle quelling, alle pyn
Naar het lichaam: all' hun ſtryden,
All' hun' traanen in verblyden
Dan veranderd zullen zyn. *c*

Hier zal Habel niet meer draagen
Doodelyke broederſlagen, *d*
Lot nog Noach ſchampren hoon. *e*

Hier

b Geneſ. 2. v. 16, 17. *c* Openb. 21. v. 4. *d* Geneſ. 4. v. 8. *e* Geneſ. 9. v. 20 - 22. en 19. v. 9.

Digitized by Google

Hier zal geen' Rebekke voelen
Bitterheid der ziele-woelen,
Om de ſtugheid van haar' zoon *f*

Jacob zal geen Eſaus dreigen
Dugten, nog ootmoedig neigen
Zig voor zyn' ontaarden broêr *g*
Joſeph zig niet zien vervolgen
Van zyn Bloed, op hem verbolgen. *h*
Nog beliegen van een' hoer. *i*

Geen' godvrugtige Iſrêls kindren
Zal een wreede Faro hindren. *k*
Moſes zal door muitery
Zyn geduld niet zien beproeven; *l*
Saûl geen' David meer bedroeven,
Door bedrog en dwinglandy. *m*

Job zal hier niet bitter karmen
Arm en naakt om Gods ontfarmen
In zyn' naaren Duivelſtryd,
Nog geen' zieleſmarte vinden,
By meêdoogenlooze vrinden,
En een wyf, vol helſch verwyt. *n*

Ieza-

f Geneſ. 26. v. 34, 35. *g* Geneſ. 32. v. 33. *h* Geneſ. 37. *i* Geneſ. 39. v. 7. enz.
k Exod. 1 - 15. *l* Num. 16. *m* 1 Sam. 28 - 31. *n* Zie 't ganſche Boek van Job door.

Digitized by Google

Iezabel zal geen' Elias
Fel vervolgen; *o* Jeremias
Zugten in geen' poel en band, *p*
Nog, met zyn digtkundig klaagen,
Weenen om de zwaare plaagen,
Treffende zyn Vaderland. *q*

Lazarus zal met geen' wonden,
Als voorheenen, zyn gevonden,
Nog meer bedelen om brood
Van den vrek; daar hy kan ruſten
In 't genot der reinſte luſten
Van den ryken Abrâms ſchoot. *r*

Heilge Steven, *ſ* en de helden,
Welker naam men hoort vermelden
Onder 't Bloedgetuigendom,
Zullen zig niet meer zien moorden,
Door ſteen, kruis, vlam, zwaard nog koorden,
Voor het Euangelium.

Neroos, Decïen, Licynen
Zullen hier niet meer verſchynen
Om aan hen de hand te ſlaan.

Roei-

o 1 Kon. 19, v. 2 enz. *p* Jerem. 38, v. 6. *q* Klaag. v. Jerem. *r* Luc. 1, v. 19-22. *ſ* Hand. 7.

Digitized by Google

Roeibank, nog gevangeniſſen
Zullen hen hun' ruſt doen miſſen,
Nog hun' Godsdienſt tegenſtaan.

Ongeloof nog twyffelingen
Zullen hier de ziel beſpringen.
Hartstogt, die ten quaade leid,
Zal hier baaren twiſt nog toren,
Welluſt oog nog hart bekooren,
Met een ſnoo begeerlykheid.

Sara zal God niet miſtrouwen, *t*
Noäch zig geen 's wyns berouwen,
Dien hy onvoorzigtig dronk; *v*
Loth tot geen ontugtig mallen,
Door den ſterken drank, vervallen,
Dien zyn dogterpaar hem ſchonk. *u*

David zal, in duiſterniſſen,
Godes goeden Geeſt niet miſſen,
Na zyn' zonde aan Bathſeba; *w*
Peter bloo nog haaſtig weezen, *x*
Groote Paulus niet meer vreezen,
Dat hem Satans Engel ſla. *y*

Maar

t Geneſ. 18. v. 12, - 15. *v* Geneſ. 9. v. 21, - 24. *u* Geneſ. 19. v. 30. enz.
w 2 Sam. 11, 12. Pſ. 51. *x* Matth. 26. v. 69. enz. Joh. 18. v. 10, 11. *y* 2 Cor. 12. v. 7.

Digitized by Google

Maar niet ſlegts zal hier bevryding
Van de meeſte en minſte lyding
Of van zondelyk gebrek
Weezen; maar God zal'er geeven
Zynen Volke een Hemelſch leven,
Zonder rampſpoed, zonder vlek.

Hier zal 't Godlyk zaad aanſchouwen
Jeſus, al hun zielvertrouwen,
Jeſus, vol van Godheids ligt,
En, in Jeſus, God zyn' Vader, z
Met des Geeſtes werk te gader,
Dat die hier volmaakt verrigt.

D'Opperwysheid zal dan daalen
Met haare allerreinſte ſtraalen
In het hart der Hemelſchaar',
Daardoor zal hen Godes Weezen,
Meer dan Amrams Zoon voordeezen, a
Kenlyk zyn en zonneklaar. b

Al zyn' wysheid in het maaken,
Al zyn' wysheid in 't ontſlaaken,
Als zyn' wysheid, in ook weêr

Voort

z 2 Cor. 4. v. 4, 6. a Num. 12, v. 8, b 1 Joh. 3, v. 2. 1 Cor. 13, v. 12.

Digitized by Google

Voort te brengen duizend dingen,
Zal aan hun' beſpiegelingen
Stof verſchaffen meer en meer.

Scheppings en Herſcheppings werken,
In 't eerſt vormen en verſterken
Der Natuure en Genaê,
Zullen onderwerpen ſtrekken,
Om hun' aandagt op te wekken,
In verwondring, zonder gaê.

Dan zal hen Gods keurwil blyken,
Die ganſch ledig wegzond ryken,
Armen heeft met goed verzaad;
Zonder werkverdienſt' geroepen,
Tot zyn Ryk, verkoorne troepen,
In den grooten Vrederaad.

Door dit heerelyk beſchouwen
Zal de ziel een' glans behou'en
Van des Heeren gloryvlam. *e*
't Aanzigt zal met edler ſtraalen,
Dan voorheenen Moſes praalen,
Toen hy van den berg afquam. *f*

't Hart

c Luc. 1. v. 53. *d* Rom. 3. v. 19 - 28. *e* 1 Joh. 3. v. 2. 2 Cor. 3. v. 18.
f Exod. 34. v. 29 - 35.

Digitized by Google

't Hart zal hier vol blydſchap hupp'len
Niet door daauw van weinig drupp'len
Uit de Heilbron als te voor';
Maar beſproeid met ganſche ſtroomen,
Die uit welluſtbeeken koomen,
Vloeijende Gods Luſthof door. g

Zuivre Godsmin van de Vroomen,
Eerſt op aard' nog onvolkomen,
Zal daar blaaken in haar' kragt,
Door een' gloed nooit uit te bluſſchen;
Jeſus zal zyn' Bruid hier kuſſchen
Teêrder dan hy immer plagt.

's Konings dogter, in gewaaden
Der volmaaktſte çiergenaaden
Zal eerbiedig haaren Vorſt
Nadren, en uit duivenoogen
Hem de reinſte min betoogen,
Die den troon houd in haar borſt.

In die liefde diep te zinken
In die liefde te verdrinken
Zal de ziel des Hemels zyn

Hoop

g Iſ. 36. v. 9. Openb. 7. v. 15 - 17.

Digitized by Google

Hoop, geloove mag vry wyken;
Eeuwig zal die liefde pryken,
Met een' heldren zonneſchyn. *h*

Schoonheid, ſchooner dan de ſchoonheid,
Die op menſchen ooit ten toon leit
In dit ſterflyk leven, zal
Cieren eeuwig zaal'ge lyven.
Geen gebrek zal overblyven
Van quetſuure of ziekte of val.

D'Allerſchoonſte van de menſchen, *i*
Die al 't ſchoon heeft, dat te wenſchen
En op 't hoogſt begeerlyk zy, *k*
Zal hier de herſchaapen' leden
Zyner lieve Bruid bekleeden,
Met volmaakte praalwaardy. *l*

't Vol genot van al dit heerlyk,
't Vry bezit van dit begeerlyk,
Zondeloos, verzaadend goed
Zal den geeſt, op blyde wyzen,
Den Drieéénen God doen pryzen,
Schenker van dit Hemelzoet.

Men-

h 1 Cor. 13. v. 13, en de kanttek. daar op. *i* Pſ. 45. v. 3. *k* Hoogl. 5. v. 16.
l Philipp. 3. v. 21.

Digitized by Google

Menſchen, in zig zelfs verlooren,
Hier nogtans Gods uitverkooren',
Zondaars van den buik afaan;
Groote zondaars, zondaareſſen,
Nu gewoon aan Hemelleſſen,
Zullen voor Gods aanzigt ſtaan, *m*

Als des Allerhoogſten Zoonen
En zyn' Dogters. *n* Hunne kroonen
Zullen zy, met nedrigheid,
Werpen voor JEHOVAHS voeten,
En, met lofgezangen, groeten
Jeſus, in zyn' majeſteit, *o*

Roepend': Heilig! „ driemaal Heilig
„ Is de Heer! *p* by Hem is 't veilig!
„ Hy is onze rots alleen!
„ 't I am, geſlagt voor onze zonden,
„ Heeft ons welzyn weêrgevonden,
„ Ons verloſt van alle weên. *q*

„ Hallelujah! Laat gezangen
„ 't Kruislam heden doen ontfangen,
„ Als der zielen ſtut en ſteun,

„ Eeu-

m Matth. 21. v. 31. *n* 2 Cor. 6. v. 18. *o* Openb. 4. v. 10, 11. *p* v. 8. *q* Openb. 5. v. 12, 13.

Digitized by Google

„ Eeuwig danklof. *r* Laaten pſalmen
„ Nu zoo 't Hemelruim doorgalmen, *ſ*
„ Dat de poſt en drempel dreun'.

„ Laat nu onze ſtemmen ſchatren,
„ Zooals 't bruiſſchen veeler watren
„ En 't geluid des donders plag; *t*
„ Dan weêr met geſchikte reijen
„ Zig, op zagter toonen, lei'en,
„ Naar de harp of cytherſlag! *v*

Was, op aarde, Godvrugt eenzaam
Liever, dan met veel' gemeenzaam;
Schuwde een Vroome d'ommegang
Met de werreld, om haar' zeden
Niet allengskens na te treeden;
Was hy voor verleiding bang:

Hier, hier hoeft hy niet te ſchroomen,
By 't ontelbaar tal der Vroomen
En der Englen Hofgezin
Te verkeeren. *u* Geen' verleiding
Is hier, nog geen' vrees van ſcheiding;
Door de zonden, van Gods min'.

r Openb. 19. v. 14. 5, 7. *ſ* Jeſ. 6. v. 3, 4. *t* Openb. 19, 6, 7. *v* Openb. 14. v. 2, 3.
u Zach. 3. v. 7. Openb. 7. v. 17. en 21, v, 3.

Digitized by Google

't Zyn Aertsvaders, *w* Heilgezanten, *x*
Helden, *y* Vorſten, *z* Naverwanten
Van hun' Heiland, hunnen Heer'. *a*
Kruisheldinnen, Profeteſſen
Sions Voedſters, Zangereſſen *b*
Zitten hier in ſtacy neêr.

Deeze, op het volmaaktſte ſchrander,
Zullen heiliglyk elkander'
Noopen aan, om, op den toon
Van Gods vlugge Hovelingen,
's Vaders Almagt op te zingen,
En de Liefde van den Zoon;

's Geeſtes leiding, in veel' wyzen
Vrugtbaar, op het hoogſt te pryzen.
Dus zal de Drieééne God
Zyn het Voorwerp van 't beſchouwen
Aller vroome Godsgetrouwen,
In hun opperſt' heilgenot.

Ween-

w Adam, Abraham, Iſaak, Jacob enz. *x* Alle de H. Profeeten en Apoſtels. *y* Zie etlyken der zelven opgeteld Hebr. 11. v. 32. *z* Alle de vroome Koningen en Vorſten van Gods Oud en Nieuw Volk. *a* Boas, David, Salomon, onder 't Oude, Iacobus; Iohannes onder 't Nieuwe Teſtament, en meer anderen. *b* Sara, Rebekka, Mirjam, Debora, Iaél, Hanna, Hulda, 's Heeren Moeder MARIA, enz.

Digitized by Google

Weenden hier Godvrugte maagen,
Als de dood hen quam ontdraagen
Eenen vriend, of een' vriendin;
Hier zal God hun' druk verzagten,
Saamvergaderd, na wat wagten,
In hun 's Vaders Huisgezin.

Hier zal Jacob weêr ontmoeten
Rachel, *c* Joſeph Iſrêl groeten,
Op wiens aangezigt hy viel; *d*
David weêr zyn zoontje *e* erlangen,
D'Een den andren blyde ontfangen,
Ganſch volmaakt naar lyf en ziel.

Vroomen oudren zal niet hindren
't Miſſen hunner booze kindren;
Vroomen kindren niet 't gemis
Van booze oudren. Gods Volks willen
Zal van Gods wil niet verſchillen.
Die God haat, hen haatlyk is. *f*

Quam de groote Hemelkoning
Wel in een' geringe wooning
Neder, op der Vroomen eiſch,

c Geneſ. 35. v. 19. *d* Geneſ. 50, v. 1. *e* 2 Sam. 12. v. 23. waar op zie de kanttek.
f Geneſ. 3. v. 15. Pſ. 139. v. 21, 22.

Toen zy nog op aarde waren; *g*
Hier, hier geeft Hy zynen ſchaaren
Wooning in zyn ruim Paleis, *h*

Schooner en met meerder zaalen
Dan waarmeê het Huis kon praalen,
Dat Jeruſalem den Heer'
Zag, door Salomon, toewyden,
Met een algemeen verblyden,
Spelmuzyk en offereer. *i*

Godes Paradys omhooge
Is nog çierlyker voor 't ooge,
Dan de Tuin van Middelvliet * *Meſopotamie.
Het Jeruzalem daarboven
Is gewis vry meer te looven,
Dan 't geen Titus ſloopen liet. *k*

Deeze Stad heeft hegte gronden,
Winbaar door geen' kragt nog vonden,
Van de helle. Zy ſtaat vaſt. *l*
Perrelpoorten, goude wegen
Heeft zy. Vol van allen zegen
Isze, vry van allen laſt.

Zon

g Openb. 3. v. 20. *h* Ioh. 14. v. 2. *i* 1 Kon. 8. en 2. Chron. 7.
k Zie wydloopig Jeruſalems verwoeſting door deezen Titus Veſpaſianus (toen veldheer, naderhand Roomſch Kaizer) by *Fl. Ioſephus* in zyn VI. B. der Joods. Oorlog.
l Hebr. 11. v. 10.

Digitized by Google

Zon en maan is haar te duiſter.
Haar verligting is de luiſter
Van den Vader en den Zoon.
God zal hier geen' nagt gehengen.
Vorſten zullen in haar brengen,
Al de glory van hun' kroon. *m*

O Hoe heerlyk moet haar' ſchoonheid
Weezen, op wier grond ten toon leit
Een tapyt van 't reinſt azuur,
Daar de zon en maan en ſtarren
Heen door zwieren, nooit verwarren,
En vaſt flonkren met haar vuur! *n*

O Wat moeten deez' gebouwen
Lieflyk zyn om aan te ſchouwen,
Die de Hoogſte heeft geſtigt,
Die Gods Wysheid eerſt bedagt heeft,
Die zyne Almagt voortgebragt heeft,
En die Hy ciert met zyn ligt! *o*

Zulk een Heil der vroome ſchaaren
Duurt geen' duizend, duizend jaaren;
Maar zoolang God God zal zyn,

m Openb. 21. v. 10. *n* Pſ. 8. v. 4. *o* Hebr. 11. v. 10.

Digitized by Google

Zoolang zullen zyn' Beminden
In den Hemel volheid vinden
Aller vreugde, zonder pyn'. *p*

't Stadig, onophoudlyk ſmaaken
Van zoo aangenaame zaaken
Zal nooit walgen, door zyn zoet,
Zooals 't Man deed d'Iſrâliten; *q*
Maar men zal, vol luſt, genieten
Altoos nieuwen overvloed. *r*

Een' verligte ziel zal zweeven
In het lichaam; 't lichaam geeven
Aan de ziel' volzuivre leên,
Vlug, om, als Gods troontrouwanten,
Op zyn' wenk, aan alle kanten,
Trouw te zyn in dienſtbaarheên. *ſ*

Nooit zal het verſtand verlegen
Zyn tot oefning. All'de wegen,
Die de Hoogſte met 't Heelal
En met ons ook heeft gehou'en
Zal men hier op 't netſt beſchouwen,
In elk tydſtip en geval. *t*

Al

p Pſ. 16. v. 11. 1 Theſſ. 4. v. 17. Matth. 25. v. 21. *q* Num. 11. v. 5. 8. *r* Pſ. 16. v. 11. Matth. 26. v. 29. *ſ* Matth. 22. v. 30. *t* 1 Cor. 13. v. 12.

Digitized by Google

Al de wondre Godsregeering,
De Driéénheid, Genereering
Van den Zoon en wat'er meer
Nu te boven gaat ons denken,
Zal men dan zien, zonder krenken
Van ons oog, nu nog te teêr. *v*

Vraagt hier een nieuwsgierig vraager,
Of'er hooger en ook laager
Trap zal weezen by die all'?
'k Andwoord' 't heil van all' de Vroomen
Zal daar weezen zoo volkomen,
Dat geen één meer wenſchen zal.

Niemand zal, om zyne werken,
Krygen meer of minder merken
Van Gods gunſt'. *u* verdienſtlykheên
Van den Heiland onze Voorſpraak
Zyn van elks heil d'eenige oorzaak,
En den zaligen gemeen. *w*

Dog wil iemand trappen ſtellen; *x*
Verre blyf 't nochtans te hellen

Tot

v 1 Cor. 13. v. 12. *u* Rom. 3. v. 27, 28. *w* Rom. 5. v. 1, 2.
x Verſcheiden is het gevoelen der Godsgeleerden hieromtrent. Sommigen, en daaronder de vermaarde *Muſculus*, zyn van gedagten dat'er geene trappen zullen weezen, maar

Tot die meining, dat de loon
Groot en klein alsdan zal weezen,
Naar verdienſt van dien of deezen,
Buiten 't Kruiswerk van Gods Zoon.

Niemand, van aertsvader Adam
Tot al 't menſchdom, dat hem naquam,
Heeft ooit iets verdiend te voor'
Dan den dood en 't eeuwig lyden.
Chriſtus werkte alleen 't bevryden
Van hen, die Gods gunſt verkoor.

Dus word Chriſtnen 't Eeuwig Leven,
Door hun Hoofd alleen, gegeeven.
Dat werkt ook, door zynen Geeſt,
Deeze hoop in aller harte.
Hierdoor lydenze alle ſmarte,
Daar 't zyne eere eiſcht, onbevreeſd. *y*

Deeze hoope doet hen draagen
Braaver 's werrelds wiſſelvlaagen,

Dan

maar eene evengelykheid; dewyl de Geloovigen even groot deel aan Chriſtus aangebragte Geregtigheid, en vervolgens ook aan de Heerlykheid hebben. Anderen in tegendeel (met uitſluiginge egter van eenige verdienſten) meenen, om verſcheidene Bybeltexten, als by voorbeeld, Dan. 12. v. 3. 1 Cor 15. v. 41, 42. Luc. 19. v. 12-19 en 1. datter zoowel trappen in de Heerlykheid als Verdoemeniſſe zullen plaats hebben. Zie I. *Hoornb. Iriſm. Theol. loct.* 13. en *Brekels Red. Godg.* 2 deel 763. bladz.

y Hebr. 11. v. 33 - 39.

Digitized by Google

Dan al der Stoïken waan,
Die hun' wysgeert' hoog verheffen,
Maar die, op het minſte treffen,
Ras tot wanhoop overſlaan. *z*

Ziet Gods Volk van het geheele
Slegts een' ſchittering ten deele.
Hier op aarde; alle eer en lof,
Staat, ſchat, ſchoonheid, daar de werreld
Haare minnaars meê beperrelt,
Schynt hen, daarby, min dan ſtof. *a*

O Gelukkig, die mag treeden
Meê naar Tabor, van beneden,
Zoo als 't Drietal met hun' Heer'! *b*
O Gelukkig, welker ooren
Hemelwoorden moogen hooren,
Van geen vleeſch belemmerd meer! *c*

O Gelukkig die geleid word,
Daar de ziele toegezeid word
Deel aan dit volheerlyk goed,

En

z Dus agtten zy den zelfsmoord den hoogſten trap van grootmoedigheid, die ondertuſſchen niet anders was, dan eene klaare proef van d'uiterſte laf hartigheid: want hier toe namen zy hun' toevlugt, zooras het in Staats- of andere belangen hen tegen begon te gaan, om zig van de gedurte rampen t'ontſlaan, liever als ten einde toe hunne tegenpartye edelmoedigen wederſtand te bieden. Blyken daar van gaven Cato van Utica, Brutus, Caſſius, en diergelyke.

a 2 Cor. 4. v. 17. b Matth. 17. v. 1-12. c 2 Cor. 12. v. 2, 3, 4.

Digitized by Google

En de Heer, met zyn' bewerking
Van verzekrende verſterking,
Zynen gunſtgenoot ontmoet! *d*

Zulke zalige gedagten
Doen den geeſt te meerder tragten
Naar 't volkomene bezit.
Zulk een kuſch van Jeſus minne
Noopt het hart van zyn' Vriendinne,
Dat het om de Bruiloft bid. *e*

Faroos Ryxhof, al de ſchatten
Van Egypte niet bevatten
Dat vermaak, 't welk Jeſus kruis
Geeft aan hen, die, na het ſmaaken
Van zyn' hoon, ook de vermaaken
Proeven zullen van zyn Huis, *f*

En met Hem, als vrye heeren,
In zyn Koningryk regeeren,
Over al het ſchepſeldom. *g*
Billyk zugten zy geſtadig:
„ Wees ons wenſchen eens genadig;
„ Kom, o Koning Jeſus, kom! *h*

„ Neen

d 1 Cor. 2. v. 12. 1 Pet. 1. v. 8. *e* Hoogl. 1. v. 2. 4. *f* Hebr. 11. v. 24. 26.
g Openb. 3. v. 21. *h* Openb. 22. v. 20.

Digitized by Google

„ Neem onz' zielen in uw' handen!
„ Hoed haar daar voor heur' vyanden!
„ Maak haar met heur vleeſch vereend,
„ Op den laatſten aller daagen,
„ En doe ons dan tot U draagen,
„ Daarmen eeuwig juicht, nooit weent! *i*

Miſſen Vroomen vroome vrinden;
Hier, hier zullenze hen vinden.
Die eerſt gaan, gaan maar vooraf,
Om hun' volgers daar te wagten.
Juichzang paſt hier meer dan klagten.
't Strekt hun weg tot heil, geen' ſtraf. *k*

Koomt de Dood ook in de kamer
Der Godvrugten; aangenaamer
Bode quam hen nimmer toe,
Dan deez' boo, die hen de boodſchap
Brengt van 't nadrend deelgenootſchap
Aan Gods Heil, al 't werreldſch moê.

Dan, dan konnen hunne keelen
Somtyds dit triomflied queelen:
„ Dood

i Pſ. 69. v. 19. Philip. 1. v. 23. 2 Tim. 4. v. 7, 8. Openb. 7. v. 16, 17.
k Openb. 14. v. 13. Rom. 6. v. 7.

Digitized by Google

„ Dood waar is uw prikkel? Hel
„ Wat vermoogtge? Door de zonden
„ Zynwe wel voor God bevonden
„ Doembaar, hooploos aan herſtel.

„ Schoon de Wet wel, met haar' vloeken,
„ Koome onze overtreeding zoeken;
„ Nogtans, tegen dood en Wet,
„ Roemen wy, Gods gunſt ter eere,
„ In d'Aertsheiland, onzen Heere;
„ Die ons heeft volmaakt gered. *l*

Schenker van het Eeuwig Leven,
Die dat ook aan all' zult geeven,
Welker naam, naar uwen raad,
In de ry' van hen, die hooren
Tot uwe eeuwige Uitverkooren',
Door uw' hand getekend ſtaat: *m*

Wil hier reeds ons zoo bewerken,
Dat wy, uit de wiſſe merken
Van behoorelyk gedrag,
Leezen konnen, datwe ook vinden

Plaat-

l 1 Cor. 15. v. 54 - 57. *m* Matth. 25. v. 34. Openb. 13. v. 8. en 19. v. 9.

Digitized by Google

Plaatſe by deeze uwe vrinden;
Schoon zulx 's lichaams oog nooit zag.

Duifopregt zy onze handel, *n*
Heilig altoos onze wandel, *o*
Voor U nederig van hart', *p*
Dankbaar voor all' uwen zegen, *q*
En, als rampſpoed ons bejegen',
Heilig lydſaam in de ſmart.' *r*

Leer ons, naar uw welbehaagen,
Alle wederſpoeden draagen
Zonder morrend ongeduld: *ſ*
Maar verzorg ook, in ons lyden,
Dat het eeuwige verblyden *t*
Ons met vaſte hoop vervult.

Laat dan ryzen, laat dan daalen,
Laat dan dreigen, woelen, maalen
Werreld, vleeſch, zond', duivel, hel:
Laat dan d'aardkloot uit zyn' ſtede
Wyken; zend Gy maar uw' Vrede
Op ons, als uw Iſraël. *v*

Hoopt

n Matth. 10. v. 16. *o* Philip. 3. v. 20. *p* Matth. 5. v. 3. *q* Pſal. 103, 116. *r* Klaagl. van Jerem. 3. v. 27-29. *ſ* Jeſ. 53. v. 7. *t* 2 Cor. 7. v. 4. *v* Pſ. 29. v. 11.

Digitized by Google

Hoop op d'eeuwige victory,
Hoop op nooit verwelkbre glory
Van de kroon op 's levensbaan
Zal ons, zonder af te wenden,
Doen den regten loop volenden,
Tot datwe aan heur' eindpaal ſtaan. u

Daar zult Gy ons dan ontmoeten,
Ons, als overwinnaars, groeten,
Spyzen met uw Hemelbrood,
Cieren in triomfkleedye,
En, in uwe Heerſchappye,
Naaſt uw' zetel, maaken groot. w

't Heidendom plaatz' zyne helden,
Na hun' dood, in welluſtvelden,
Altoos welvernoegd en bly;
't Chriſtendom, uw Volk, zal ſmaaken
Waare en vry doorlugter zaaken,
By uw' heilge Heldenry.

Spreekt Gy tot ons dus van vrede
Reeds op aard'; wy zullen mede

Vro-

u 1 Cor. 9. v. 24. w Openb. 2. v. 17. en 3. v. 5. 21.

Digitized by Google

Vrolyk wagten op uw heil;
Heil, waarvan geene aardſche denking,
Zonder ſchemering of krenking,
Kan doorgronden 't peillos peil. x

Roept G'ons eindlyk, van deeze aarde,
Vrienden, goedren, hoogſt van waarde,
Staat en ſtandplaatſe af, omhoog;
Stand, nog ſtaat, nog goed, nog vrinden
Zullen dan ons harte binden.
Gy zult trekken hart en oog. y

Onze ziel zal in uwe armen,
Armen, vol van teêr ontfarmen,
Vallen, en in uwen ſchoot
Ruſten; tot dat ziel en leden
Weder zullen ſaamentreeden
By elkandren, na de dood.

Dus vereenigd, dus herſchapen
Zullen wy nooit meer ontſlaapen;
Maar, naar uw' beloftenis,
Zonder nood of dood te vreezen,

On-

x 1 Cor. 2. v. 9. y Pſ. 73. v. 25, 26.

Digitized by Google

Onophoudlyk by U weezen,

Daar 's Lams Bruiloft eeuwig is. z

z Openb. 19. v. 7. 8.

E I N D.

Digitized by Google

BERYMDE
UITBREIDING
VAN
HET GEBED
DES
HEEREN.

Digitized by Google

Digitized by Google

BERYMDE UITBREIDING VAN 'T GEBED DES HEEREN.

Matth. 6. v. 9-13. Luc. XI. v. 2-4.

AANSPRAAK.

ONZE VADER, DIE IN DE HEMELEN ZYT.

Op de wyze van den 24. Pſalm.

O Grondbegin van al wat leeft,
Dat al, wat is, zyn wezen geeft,
En onderhoud, door uw' verſterking,
De menſchen en ook 't reedloos vee,
't Welk leeft op aarde, in lugt en zee,
En ſtuurt die all' door uw' bewerking:

Maar die, by uitſtek, Vader zyt
Van zulken, die zyn ingewyd
Tot 's Allerhoogſten waarde zoonen
En dogters van den Hemelheer',
Dewelke Gy met eeuwige eer
Als Vorſt en Vader wilt bekroonen. *a*

a 2 Cor. 6. v. 18.

Digitized by Google

Al zytge een koning groot van magt;
Den Vadernaam, zoo lief en zagt,
Guntge egter ons U toe te ſpreeken. *b*
O Voorregt, zonder wedergaê!
Een aardworm koomt zyn' God zoo na,
Dat hy Hem mag als Vader ſmeeken;

Als Vader, wegens weêrgeboort',
Dewyl Gy ſommigen verkoort,
Uit 's duivels zaad, tot uwe kindren,
Door zielsherſchepping van uw' Geeſt,
Die tot U nadren onbevreesd
In ſpyt van al hun 's vyands hindren:

Nu alle, uit yder volk en land,
Die aan U geeven hart en hand,
U, zonder onderſcheid, ontmoeten
Met vryheid van het Nieuw Verbond,
En, uit een' algemeenen mond,
U met den Naam van *Onzen* groeten.

O eenige Drieéénigheid,
O Wezen hoogſt in majeſteit,
O Geeſt, o Zoon, ſaam' met uw' Vader
In

b Rom. 8. v. 15.

Digitized by Google

In Gods huishoudinge vereend,
Van wien het al zyn' glans ontleent:
O onuitputbre rykdoms Ader;

O Troonmonarch van 't Hemelhof,
Dien aarde en hemel toejuicht lof,
Die zee en aarde en yder ſtarre
Regeert, die op een vloertapyt
Van 't ſchoonſte blaauw gezeteld zyt,
Wiens ſtarregoud ons ligt van verre;

Dog ſtrekt alleen een buitenrand,
Een' nette kas van 't diamant,
Van het Smaragd, Sapphier, Topaazen,
Beryl, Chryſopraas, Chryſolyth
En hun 's gelyken, juiſt geryd
Tot fondamenten, die verbaazen; *c*

Tot fondamenten van die ſtad,
Waar van uw' hand den ryksſtaf vat,
Waaruitge, van uw' troon, naar ondren
Strooit lelyen en roozegeur
Op 't Volk, gezaligd door uw' keur,
En werpt op boozen gloed en dondren;

c Openb. 21. v. 19, 20.

Digitized by Google

Die ſpreekt alleen, en ziet het daar;
Die eene ontelbaare Engleriſchaar
Ootmoedig dient; voor wien de zielen,
Van dat de werreld oirſprong nam,
Uit elk, die ooit ten hemel quam,
Met lofgegalm ter neder knielen;

Die U niet enkel daar verluſt
In eene zorgelooze ruſt,
Gelyk hier veel' rampzaalgen dwaalen, †
Maar zelf geen muſchje vallen laat,
Eerdat daar op uwe ooge gaat,
En nooit geen hair laat aardwaarts daalen.

Die vorſten ſnyd, als druiven, af, *d*
Wiens gunſt vaak nederigen gaf,
(Al warenze uit geringen zoonen,)
Bekleed met uwe heerlykheid,
Vol Godgewyde Majeſteit,
Hoogvorſtelyke glorytroonen. *e*

O Tugtheer, vol der hoogſte ſtraf,
O Zegenaar, wiens hand ook gaf

Uw

† Voornaamelyk was dit het gevoelen der volgeren van Epicurus.
d Pſ. 76. v. 13. *e* Pſ. 113. v. 5 - 8.

Digitized by Google

Uw Keurvolk alle zegeningen,
Voor deezen tyd en voor hierna;
Die rykdom ſchenkt en lyd geen' ſchaê;
Die eeuwig zaligt ſtervelingen.

O aller magten Oppermagt,
Tot U word ons gebed gebragt.
O Onze Vader in den Hemel,
Ons boven ganſch den Hemel waard,
Hoor in den Hemel ons van d'aard',
En leid ons daar uit dit gewemel.

Digitized by Google

I. BEDE.

Uw Naam worde geheiligd.

Op de wyze van Onze Vader.

VOor eerſt en al ſtygt hart en oog
En hand tot U, o God! omhoog,
Dewyl Gy altoos heilig zyt,
Met beê, datge ons maakt godgewyd,
Opdat door zulkeen' wydings kragt
U hulde regt zy toegebragt.

Geleid door uwen Heilgen Geeſt
Worde al ons leven, naar de leeſt
Van in uw' Woord gegronde deugd,
Ten grave toe, van onze jeugd,
Van ons begin des levens aan,
Totdatge onz' hartaêr ſtil doet ſtaan.

Gy ſchiept den geeſt. Gy ſchiept het lyf,
Opdat die beide, in hun bedryf,
Niet naar hun' zin', maar naar uw' wet,
Zig ſchikken zouden zonder ſmet;

Maar

Maar och! door Adams val verviel
Zyn zaad te verr', naar lyf en ziel.

Wy kunnen niets; zoo Gy 't niet werkt. *a*
Dies ſmeekenwe, datge ons verſterkt;
Opdat de ziel geheel en al
Haar neiging leide U ten gevall',
Om U ganſch 't eigen ik verzaak'
En enkel in uw' liefde blaak'.

Geheiligd zy ons oog en mond
En oor, o Heer, tot allen ſtond;
Opdatmen nooit geef 't quaad gehoor;
Opdatmen ſluit' zyn' lippen voor
Al 't welk naar wulpſche weelde ſmaakt
En 't hart in gloed van ontugt blaakt.

Dat zotteklap, dat ſcherp gekyf,
Dat vloek en ſpot en logen blyf
Verbannen uit de zaamening',
Die menſchen houden onderling; *b*
Maar laaten wy alleen uwe eer
Betragten, in al ons verkeer. *c*

Rigt

a 2 Cor. 3. v. 5. *b* Coll. 3. v. 8, 9. *c* 1 Cor. 10. v. 31 - 33.

Digitized by Google

Rigt dus den gang van onzen voet,
Dat die geen' ſlinxen weg ontmoet',
Maar wandle op 't enge en regte pad,
't Welk vroomen leid naar 's Hemels ſtad,
Daar hen de kroon op 't eind' bekranſt,
Terwyl de dwaas ter helle danſt.

Als Gy dus, Heer, van 't aangezigt
Afaan, ons ganſch hebt toegerigt
Totaan den voet, met heilçieraad
Van uw' kragtdaadige genaad';
Zoo geef dan, datwe, vol genugt,
U offren des alleen de vrugt.

Bezien wy ganſch het aardſche vak;
Beſpieglen wy het ſtarredak;
Spanſſeeren wy door land of vloed;
Beſchouwen wy het geen Gy doet,
Daar erts, metaal en vuurſtof leit;
In al dit worde U lof gezeid.

Door all' die groote wonderdaân
Gelokt, moet onze ziel uitgaan
In heilige verwondering'
Tot U, wiens almagt yder ding

Zoo

Zoo çierelyk heeft geformeerd,
Zoo juiſt in orde geſchakeerd.

De zon, die voorttreed uit haar' tent,
En als een held vol fierheid rent, *d*
Trekke oog en geeſt tot U omhoog,
Die haar eerſt plaatſte aan 's hemelsboog.
De zee en aarde moeten ſaam'
Ons leeren roemen uwen Naam.

't Zy 't Zuiden ons ſchenk' koeſtrend weêr;
't Zy 't Noord blaaz' guure buijen neêr;
Of als m'in 't Ooſt het morgengoud
En 't roozeverwig Weſt aanſchouwt;
In zonneglans of onweêr zy
Uw Naam verheerlykt naar waardy.

Zooras de morgenſtond ons wekt,
Wanneer de middag diſſchen dekt,
Of als ons d'avond bedwaarts troont,
Zy naar de plaatſe, daar Gy woont
Verheerelykt in majeſteit,
Uw' grooten Naame dank gezeid.

Laat

d Pſ. 19. v. 5, 6.

Digitized by Google

Laat al 't geſtarnte, zon en maan
Van uwe glory zwanger gaan.
Laat al 't gedierte en boom en kruid
Steeds brommen uw vermogen uit.
Door Engelen in 't Hemelhof
Zy vrolyk uitgegalmd uw lof.

Van jongeling en jongkvrouw' ſaam'
Worde eer beweezen aan uw' Naam,
Zoowel als van hen, die door trouw
Elkandren noemen man en vrouw.
Het zogelingtje zelf, hoe teêr,
Juiche U, zyn' Schepper, eeeuwige eer.

Behoed ons dus, dat ons gedrag
Den naaſten nooit ontſtigten mag
Met ergernis, die ſteunt op reên; e
Maar laat, door grooten en 't gemeen,
Door leeraar en die word geleerd,
Uw Naam zyn, naar uw wil, geëerd.

Dog bovenal zy lof en prys
Aan U geofferd, tot bewys

Van

e Matth. 18 v. 7.

Digitized by Google

Van dankbaarheid voor 't heil, vergond
Aan 't menſchdom, door het Vreêverbond,
Waardoor Gy op het heerlyxt toont
Der deugden glans, die in U woont.

Geheiligd zy uw wys beleid,
Dat ons een middel heeft bereid
Om weêr te koomen in uw' gunſt,
Niet door een 's menſchen kragt of kunſt,
Maar door 't zoenoffer van uw' Zoon,
Voor ons vrywillig aangeboôn.

In dit genadige beſluit
Blinkt met den ſchoonſten luiſter uit
Uwe algenoegzaamheid, uw' magt,
Geregtigheid in volle kragt
Aan d'een' zyde, en aan d'andren kant
Genaê, die d'eerſten vloek verbant.

O dat zoo groot een heil ons, dag
Aan dag, ſteeds bezig houden mag
Met lofzegginge op aard', tot dat
Wy eens in uwe Hemelſtad
U juichen, door geen' tyd ooit moê,
Het heilig, heilig, heilig toe!

TWEE-

Digitized by Google

TWEEDE BEDE.

Uw KONINGRYK KOOME.

Op de wyze van den 45. Pſalm.

O Majeſteit, ten hoogſten gloryzetel
Verheven, tot een' ſchrik van die vermetel
Met harden ſchild braveeren 't ſtarredak,
Op welker hoofd zig drukt uw donderkrak,
Uw ſchrikſtorm waait, en Gy ſchiet blixempylen,
Welke op hen uit uw' wraakboog nederylen,
En U dus toont een' triomfanten held,
Die, voor uw Volk, den vyand nedervelt;

Maar die ook aan uw' vrienden en beminden,
In hunnen nood, uw' hulp laat ondervinden,
Uw' moogendheid doet ſtrekken tot hun nut,
Met uwe kragt hun' zwakheid onderſtut,
Uwe Engelen doet zyn hun' lyftrouwanten,
Hen hoedende voor onraad t'allen kanten, a
Die in hun heil uwe eigene eer vertoont,
Hen tydlyk hier, en eeuwig boven kroont:

Geheng, o Vorſt, omſtuwd van Hemeladel,
Daar Gy verſchynt gezeteld in den zadel

Van

a Matth. 4. v. 6.

Digitized by Google

Van 't belryk paard, uw Euangelium; *b*
Dat yder roepe: „ uw Ryk, o Koning, kom'!
Zeeghaftigſte, laat alle koningryken
Hun' hulde doen aan U, als Leenheer', blyken!
O dat al 't volk, 't welk leeft in 's aardryks ſtof,
Gehoorzaam zy den Vorſt van 't Hemelhof!

Waaragtig God der liefde, laat uw' pylen
Van liefde in 't hart van al de zulken ylen *c*,
Dien Gy eerſt met een' zaalge zieleſmart'
Geleenigd hebt, als waſch, het ſteene hart,
Doe hen zig ganſch en gader onderwerpen:
Wil hunne vlyt door uwen invloed ſcherpen;
Opdat zy U hier dienen ganſch volmaakt,
Totdat hun voet by U de ſtarren raakt.

Wil tot dat eind bekleeden uw' Gezanten
Met heil. Doe hen uwe egte waarheid planten
In zulker hart, die Gy, voor hun' geboort,
Tot deelnoots van uw' hoogſte gunſt' verkoort. *d*
Laat het getal van uwe heilgen groeijen
En rykelyk de tuin der kerke bloeijen,
Vol planten, vol van boomen, welker vrugt
U geeve het beminnelykſt genugt. *e*

Wil

b Openb. 6 v. 2, en 19. v. 11, 12, 16. *c* Pſ. 45. v. 6. *d* Matth. 25. v. 34. *e* Jeſ. 55. v. 12, 13. Hoogl. 4. v. 10, en 7. v. 12, 13.

Digitized by Google

Wil koningen en magten 't oog verligten;
Opdat zy, die nu nog vervolging ſtigten,
Als Pauluſſen door uw' genaê bekeerd, *f*
En in den weg van 't waare heil geleerd,
Aan menſchendwang geen' laffe hulde toonen;
Maar U alleen, van wienze hunne kroonen,
En agtbaarheid ontfingen, liefde en eer
Aanbieden, als hun' eenig' Opperheer'.

Laat Vorſten dus, als voedſterheeren, bouwen
Uw' Sion, hier en elders: laat hun' vrouwen
Zoo tederlyk uw' Kerke gadeſlaan,
Als zoogſters, die de zuigelingen aan
Haar' boezem met de reinſte melk verfriſſchen. *g*
Wil, Vredevorſt, alszins den twiſtluſt ſliſſen,
En geef één hert, één oordeel en één' ſtem *h*
Aan elk, die 't heil zoekt van Jeruſalem.

Dat Babel vall' *i* met zeven trotſe bergen,
Die met hun' kruin den God des Hemels tergen.
Dat het verzink', gelyk een molenſteen
Ter neder zinkt in 't hart der diepſte zeen. *k*
Die hoer, wier hand nog veel' met zwymelkelken
Durft drenken, *l* zie haar ſchynſchoon haaſt verwelken.

f Hand. 9. *g* Jeſ. 49. v. 23. *h* Hand. 4. v. 32. *i* Openb. 18. v. 2. *k* v. 21. *l* v. 3. Openb. 17. v. 2. 4.

De

De ſchande heurer naaktheid ſtrekke een ſpot *m*
Voor ydereen', die U bemint, o God!

Dus daal' de waan des Myters voor U neder.
Dus geeve uw Geeſt aan elk, die blind was, weder
't Gezigt; opdat hy zie den dierbren ſchat
Van 't Oud en Nieuw Verbond, in 't Bybelblad.
Zoo moeten eens, Aertsherder, by uw' ſchaapen
Zig zien geteld, die godvergeeten' paapen
Nog volgen als onfeilbaar; ſchoon ze zyn
Geheel vervuld met alle helſch fenyn.

Maak ook eens dat de bleeke Turkſche maane,
O Gloryzon, voor uwe glanſſen taane.
De Kruiszon ſta de halvemaane in 't ligt,
Opdat heur glimp in aklig duiſter zwigt'.
Dat Bethlehem en Nazareth braveere
Den troon van d'Ottomanſchen Overheere
En Mecchaas graf. Dat eens het Heilig Land
Geloſt worde uit de Mahometſche hand.

Het Heidendom van Afgodsrook beneveld,
Daar duivelsklap gewaande godsſpraak prevelt,
Daar Moloch groeit door 's menſchen offerbloed,
Daar, op het felſt, de Vorſt der helle woed,

m Openb v. 26.

Digitized by Google

Daar beeldendienſt, vol grouwelyke zotheid,
De wraak uittart der een'ge waare Godheid,
Daar duiſternis, door prieſtervond, 't gezigt
Van eenvouwd ſluit voor 't zaligmaakend ligt;

Dat Heidendom, nog blind laas! en vermetel,
Braveerende de Godheid op haar' zetel
Buig' zig eerlang, met walge aan zyne goôn,
Zyn' drekgoon, voor des Allerhoogſten troon. *n*
Die woeſte leeuw voeg' zig by tamme dieren.
Men zie dien wolf by zagte lammers zwieren,
En, dempende zyn' aardt en boſchgeſchrei,
Spanſſeeren in een' ryk begraaſde wei. *o*

O dat eerlang Egyptenaars en Mooren
Zig vlyen neêr in Sions tempelchooren! *p*
Men zie eerlang van aller vorſten keur' *q*
Toezwaaijen Gode een' reinen wierookgeur.
Men zie eerlang veel koninglyke joffren
Aan Chriſtus Bruid haar 's harten reukwerk offren,
En ſluiten, in de ſchoonſte heilkleedy
Gedoſt, alom haar' prinſelyke zy. *r*

Doe

n Jeſ. 30. v. 22. *o* Jeſ. 11. v. 6, 7. *p* Pſ. 68. v. 32. *q* Pſ. 72. v. 10, 11. *r* Pſ. 45. v. 10, 13, 15.

Digitized by Google

Doe eindlyk de Beminden, om hun' vadren,
Tot U, hun' Vorſt, tot U, hun' David, nadren; *s*
Gelyk voorheen ganſch Iſrêl tot den zoon
Van Ieſſe quam, daar hy tot kroon en troon
Van 't Heilig Land door God was uitgekooren; *t*
Gelyk voorheen de Ryxvorſtin quam hooren
De wysheid van der ryxmonarchen Zon'. *u*
Gy, Salomon! verwint dien Salomon. *v*

Zoo vall' 't Moſaïſch dekkleed van hunne oogen
En harten af. Zoo ſtraal' van 's Hemels boogen,
Uit eenen ſpiegelklaaren hemeltrans,
Geregtheids Zon hen toe, met gullen glans:
Zoo doe haar gloed hun hart op nieuws ontluiken,
Om, laatende uitgediende plegtgebruiken,
De ziel van Moſes wet en profecy,
D'Aertsheiland huld' te bieden, naar waardy.

Zoo wyken al de duiſtere onweêrvlaagen.
Zoo ziemen 't heerlyxt ligt op Sion daagen. *w*
Zoo ſta uw hof, o Heer, met ſpecery
En freuit gevuld. *x* Zoo vlugt' de dwinglandy,
Die uwe Bruid ooit durfde ſnood ſchoffeeren:
Zoo moete zy, by d'Opperſten der Heeren,

s Hoſ. 3. v. 5. *t* 2 Sam. 4. v. 3-5. *u* 1 Kon. 10. *v* Matth. 12. v. 42. *w* Jeſ. 35. v. 2. *x* Hoogl. 4. v. 16. en 2. v. 10-13. en 7. v. 11-13.

Digitized by Google

Haar Bruîgom, ſchitteren vol majeſteit
Op aarde eerſt, en daarna in heerlykheid. *y*

Welaan, o Held! gord moedig aan uw ſlagzwaard.
Ry dapper voort, daar U de zege dagvaart.
Sleep vorſten en hun volk van heind en verr',
O Michaël, aan uwe zegekar!
Uw' regtehand leere U doorlugte dingen,
Tot vyands ſchrik, tot vreugd der gunſtelingen.
Van U, die in hun Hoofd dan triomfant,
Volvrolyk zullen klappen in de hand. *z*

Verhef u! op, verhef u, Eerepoorte,
Ter eere van den Hoogſten van geboorte,
Ter eere van den zegerykſten Held!
Wie is die Held? die zonde en helle velt.
Voorttreedende uit zyne elpenbeene wooning
Wykt 's vyands rot voor deezen grootſten koning.
Verhef u! op, verhef u, Hofpoort, dra,
Opdat de Vorſt tot zyn palais inga! *a*

O Schoonſte der volmaaktſte menſchenzoonen; *b*
Koom ons uw' glans, als God en Menſch, vertoonen! *c*

Ge-

y Pſ. 45. v. 14, 15, 16. *z* Pſ. 45. v. 4, 5. Pſ. 68. v. 19, 20. *a* Pſ. 24. v. 7- 10.
b Pſ. 45, v. 3. Hoogl. 5. v. 10. *c* 7. v. 11.

Digitized by Google

Gezegende des Heeren, ry op galm
Van juichzang in, langs een tapyt van palm! *d*
Belonk uw' Bruid, vol minne, uit duivenoogen! *e*
Koom, Hartewelp, ten bergen afgetoogen! *f*
Omhels uw' Schoone in 't heimniskabinet, *g*
Daar Gy haar op uw' arm en harte zet. *h*

Dus koome uw Ryk, vol heerlykheid en wonder.
Dus koome uw Ryk, voor yder in byzonder.
Dus koome uw Ryk, in alle landen, steên.
Dus koome uw Ryk, by grooten en 't gemeen.
Dus koome uw Ryk, by Jood en Turk en Heiden.
Dus koome uw Ryk, by allen, die verbeiden
Met hertenwensch uw' koomst vol majesteit.
Dus bloeije uw Ryk tot in alle eeuwigheid.

d Matth. 21, 5-9. *e* Hoogl. 5, v. 12. *f* Hoolg. 2, v. 8, 9, en *g* v. 14 *h* 8. v. 2-4. 6.

Digitized by Google

DERDE BEDE.

UW WIL GESCHIEDE, GELYK IN DEN HEMEL, (ALZOO) OOK OP DE AARDE.

Op de wyze van den 65. Pſalm.

VRymagtig God, die van uw' daaden
Ons geene rede meld
En den geheimweg uwer paaden
Voor ons verborgen ſtelt; *a*
Die, met één woord, de ganſche werreld
Bragtvoort uit enkel niet,
En door uw' wil haar zoo beperrelt
Gelyk men haar nu ziet: *b*

O Neiger van der vorſten harte,
Waarheen Gy 't ſtuuren wilt: *c*
O Geever van geluk en ſmarte, *d*
Die nu beroert dan ſtilt: *e*
O die gebied in lugt en water,
En voert 't bewind van aard'
En vuur: *f* die ſlegts gebied, en 't ſtaat'er: *g*
Ons hart ryſt hemelwaart.

Ons

a Rom. 9. v. 18. Pſ. 36. v. 7. *b* Geneſ. 1. Rom. 1. v. 20. *c* Spreuk. 21. v. 1. *d* Pſ. 127. v. 1, 2. *e* Job 34. v. 29. *f* Job 26. v. 7-11. en 38. *g* Geneſ. 1. v. 3. Pſ. 33. v. 9.

Digitized by Google

Ons hart klimt ſmeekend tot U boven
Naar 't Hof vol heerlykheid,
Daar Engelen en Zaal'gen looven
Uw' vrymagt en beleid.
Uw' vrymagt hoor' tot onze bede,
Die haar beperkt nog bind.
Gelukkig, zooze by U vrede
En gunſt in d'oogen vind!

Uw wil, altoos volkomen heilig
In alles watge doet,
Voor boozen ſtraf, voor vroomen veilig,
Alszins geſchieden moet'.
Uw wil, ganſch vry en zonder paalen,
Zy 't rigtſnoer onzer daân;
Opdatwe nimmer van U dwaalen
Op ſlinkſche zydepaên

Wy wormtjes, die op aarde woonen,
Wel wenſchten U, van hart',
Eene Englevlugheid te betoonen,
Zoo 't ons gegeeven werd'.
Wy wenſchten wel geſtadig vaardig
Te zyn op uw gebod;

Zooge

Digitized by Google

Zooge ons uw' ryxwet agtte waardig,
Als onze Vorſt en God.

O Wat waar' 't, Heer, voor ons begeerlyk,
Indien wy, onverkort,
U dienen konden, hier zoo heerlyk,
Als Gy 't omhoog wel word!
Daar 't alles, aan uw' wet verbonden,
Vlug is, zoo ras Gy wenkt,
Daar geen' gebreklykheid van zonden
Den reinſten Godsdienſt krenkt.

Geene Engelen alleen, die zwieren
Rondom uw' ryxtroon; maar
Ook lampen, die den hemel çieren,
Zyn U gehoorzaam daar.
Twee groote ligten ryzen, daalen,
Naar een' geſchikte wet,
En houden zig in juiſte paalen,
Die Gy hun' loopkring zet; *b*

Daar 't een den dag in 't goud doet blaaken,
En 't ander 't hemelrond
Op 't ſchoonſt verzilverd ſchynt te maaken,

Door

b Geneſ. 1. v. 14-18.

Door glans van 't eerſt vergond.
De Noord- en andre ſtarrevuuren
Doen, door haar ſlonkrend ligt,
Den ſtuurman op hun' merken ſtuuren,
Daar hy zyn' ſtreek naar rigt.

De regendroppels vallen neder,
Zooras Gy 't ſlegts gebied.
Uw donder treft den hoogſten ceder
Zoohaaſtge uw' blixem ſchiet.
Spreekt Gy; de wind barſt uit de wolken,
Sleept dak en torens meê,
Of zegent ook wel ſteên en volken
Met ſchepen op de reê.

Uw ſchietgeweer van hagelkogels
En ſneeuwjagt volgt uw' wenk. *i*
Het peſtvuur, wiltge 't, dood de vogels,
Vee, menſchen, eermen 't denk',
Wanneer Gy zend uw' ſlaanden Engel,
Opdat hy, niet, gelyk
De ziekte dood, de ziel ontſtrengel',
Maar 't lyf ſtraks grafwaarts ſtryk' *k*

En

i Job 28. v, 22 -- 38. *k* 2 Sam, 24, v, 15 - 17.

Digitized by Google

En wederom, eer wy het denken,
Gebied Gy 't ſchoonſte weêr,
Om menſch en dier herſtel te ſchenken. *l*
Dus volgt, o Opperheer,
De ganſche Hemel uw behaagen
Met een' gelyken tred,
En is bereid zig ganſch te draagen
Wilvaardig naar uw' wet.

En och! een muſchje, een nietig ſiertje,
By dit groot, heerlyk Al,
Een ſtofje, een waterbel, een miertje
Ontzegt U ten gevall'
Te weezen al te menigwerven.
Het doet vaak uw' gebod
Door wanbedryf zyn oogmerk derven.
Vergeef het ons, o God!

W'erkennen, datwe in ſchuld verſmagten;
Maar wy erkennen ook,
Dat by ons zyn geen' hemelkragten.
Ons ligt by 't haare is rook.
Blaas, Heilgeeſt, in ons 't hemelleven;
Zoo zullenwe ook den Heer'

Ge-

l 2 Sam. 24. v. 16. Pſ. 104. v. 30. Pſ. 107. v. 24 - 33

Digitized by Google

Gehoorzaamheid des Hemels geeven,
En luiſtren naar uw' leer.

Ai! maak ons vlug als Hemelboden;
Dan zullenwe onbevreesd
Onz' eigen aardt, vol logheid, dooden,
En dienen, U vol geest.
Regeer ons als de tintelſtarren,
Die aan den hemel ſtaan;
Dan zullenwe nooit ſlinx ververren
Nog op een' dwaalkoers gaan:

Dan zullen wy, als Sion, mede
Onwrikbaar zyn gegrond,
En ſchoon de hemel nedergleede,
Staan vaſt in uw verbond:
Dan zal geen 's vleeſches zwakheid klaagen,
Al miſt dat ſchoon zyn' wenſch;
Maar elk zal roemen uw behaagen,
Als een verhemeld menſch.

Dan zal geen zondig murmureeren
Ons ſtadige onruſt biên.
Wy zullen nimmer dan begeeren
In uw geheim te zien;

Maar

Digitized by Google

Maar als een teder kindtje ruſten,
In uw' beſtuuring' ſtil,
En ons op 't allerhoogſt verluſten,
In 't volgen van uw' wil.

Als blaaſt een ſtorm veele onweêrbuijen,
Geen nood: Geregtheids Zon
Zal ons toelonken uit het Zui'en,
Eer 't iemand denken kon.
Al dynt de kruiszee, hol van baaren;
Geen nood, Zeeſtiller, wilt
Gy, als onz' ſtuurman, mede vaaren.
Gy hebt de zee geſtild. *m*

Al dreigen hel, en helgenooten,
Wat ſchaad dat, Michaël?
Blyft van U onze zy geſlooten;
Dan tarten wy de hel. *n*
G'ontnaamt den wetvloek zynen prikkel,
Gy braakt het ſlangenhoofd,
Het leven ſchenktge, voor den ſikkel
Des doods hem, die gelooft.

Geef ons, ai! geef ons dan 't geloove,

Opdat

m Matth. 8. v. 24. 27. *n* Matth. 16. v. 18.

Digitized by Google

Opdat het, als een ſchild,
Dus all' de vuurge pylen doove,
Die vleeſch en duivel ſpilt. *o*
Triomf is in ons Hoofd bevogten,
En, in dat triomfant,
Braveeren wy des vleeſches togten,
En leggen hel aan band.

Dus zullen wy, als Hemellingen,
Schoon 't voor- of tegenga,
U egter alszins dank toezingen,
Tot roem van uw' genaê.
Zoo ſteun' men op U, eeuwge Rotſe,
Die Gods Verkoornen drenkt, *p*
En ſchoon de vloed van rampen klotſe,
Uw volk hartſterkdrank ſchenkt.

Gebie dan, Heer; en wy ſtaan vaardig.
Gebie dan, ſterke God;
Nadatge ons, door uw' kragt, zoo waardig
Eerſt ſchonkt een zielelot:
Zoo zullen wy, als vrygevogten
Door U, zeeghaftig Held,

U

o Eph. 6, v. 16. *p* 1 Cor. 10, v. 4.

Digitized by Google

U heilig wyden onze togten,
Van zonden ongequeld.

Dan heffen wy het hoofd naar boven,
En zien uw' hemel aan,
Om in dat kunſtgewrogt te looven
Des grooten Bouwheers daân.
Dan zien wy het tapyt der aarde
Vol lachgend kruid en bloem;
Opdat wy, door dat zigt, naar waarde
Gewekt, U bieden roem.

Dan zeggen wy op zee en ſtroomen
Uw' groote wysheid prys,
Geruſt in wat ons toe moog' koomen
Van U, vol magt, alwys;
Van U, die dondert op het water,
Van U, die kalmt de zee
En vloed, als die met hard geklater
Beukt oeverrand of reê.

Dan moeten ſaam' alle onze leden
Tot werrektuigen zyn,
Om uwe glory te verbreeden,

Be-

Digitized by Google

Bevryd van valſchen ſchyn. *q*
Dan ſchikkenwe onze lyfsgewaaden,
Naar uw 's Woords rigtſnoer, Heer,
En zullen g'oorloofde çieraaden
Ook bruiken, tot uwe eer. *

Dan moeten onze geeſttalenten
U glinſteren tot lof,
En geeven van de hoofdſom' renten:
Dan vindenwe ſteeds ſtof,
Om U met liederen en pſalmen,
Uit een godvrugt gemoed,
Dankzegging eeuwig toe te galmen,
Voor al 't verkreegen goed.

Wanneer de dageraad heur' drupp'len
Langs haare roozekaak,
Als perledauw op 't kruid, doet hupp'len,
D'Aanſchouwer tot vermaak;
Dan walme uit onzen mond en ooge,
Bedaauwd van uwen geeſt,

Ons

q 1 Cor. 6. v. 20.

* Dat alle cieraardjen van kleedye, goud zilver en juweelen, wel ten opzigte van hun misbruik, niet van hun wettig gebruik, den Chriſtenen verboden zyn, word bondig betoogt door den Chriſtelyken Zedeleeraar *P. Wuterwrengel* in zyne *Chriſtel. Huishoud.* 2, d. 1141 - 1147. bladz.

Digitized by Google

Ons morgenreukwerk naar omhooge,
Op 's vroomen Davids leeſt. *r*

Dan moeten wy uw' gunſtgeſchenken
Des middags aan den diſch
Verheffen, en uw 's roems gedenken,
Voor 't geen ons voedſel is. *ſ*
Dan ſmeek' men U, by ſchemeringen,
Zooals eens Iſâk dee, *t*
En moete U lofgezangen zingen
Op onze legerſteê. *v*

Dit zy het werk van Werreldgrooten,
Leidſtarren van 't gemeen.
Hun wil zy uit uw' wil ontſprooten.
Wil Gy hun' harten kneên,
En leiden die als waterbeeken;
Tot 't geen uw wille was. *w*
Doe hen zig rigten, naar de ſtreeken
Van uwes wil kompas.

Maak arenden uw' Kerkehoeders,
Die vliegen op uw' wenk.
Dat noodelooze twiſt de broeders

In

r Pſ 92. v. 2. *ſ* Pſ. 145. v. 15, 16. *t* Geneſ. 24. v. 63. *v* Job 35. v. 10. Pſ. 63. v. 7.
w Spreuk 21. v. 1.

Digitized by Google

In hunne vlyt nooit krenk'. *w*
Dat zy in liefde uw' wil volbrengen *x*
Al 't volk volg' hunnen ſtap.
Wil dus lang 't heil der Kerk' verlengen
En 't nut der borgerſchap.

Laat ouden heilge droomen droomen.
Leer hunner zoonen kroon. *r*
Laat maagden U verwelkoomen,
O groote Davids Zoon,
Met hooger toon en teêrder agting,
Als joffers David deên,
Toen hy, na heilge reuzeſlagting,
Quam in triomf gereên. *y*

Stort uwen geeſt, o Vryheidsſtaaver,
Ook neêr op dienſtbaarheid.
O Geeſt, o ruwe zeên beſchaaver,
Maak die door U geleid:
Dan zullen, neffens hunne heeren
En vrouwen, knegt en maagd,
Met 't lichaam dienſtbaar, profeteeren
Ganſch vry, dat U behaagt. *a*

O Zoo

w 1 Cor. 1 v. 10-13. 11. v. 16, 17, 18. *x* 1 Cor. 6. v. 14. *y* Joel 2 v. 28. *z* 1 Sam. 18. v. 6, 7. *a* Joel 2. v. 29.

Digitized by Google

Zoo moet' de ganſche Hemel looven
En doen, ô Heer, uw' wil.
Zoo volge 't aardryk 't Hof daar boven,
In weldoen nimmer ſtil.
Zoo moete, o Heilig God, naar waarde,
Uw wil geſchieden daar
In 't Hemelryk, en hier op aarde,
Van uw' verkoorne ſchaar'.

Digitized by Google

VIERDE BEDE.

GEEF ONS HEDEN ONS DAGELYKSCH BROOD.

Op de wyze van. O Kersnagt enz.

O Schepper van de vette graanen
Van bronnen, wolknat, druivetraanen,
Verquikking, zuivel, freuit en vee,
Die ſchept en zegent alle ſpyze,
Gebruikt op nieuwverbondſche wyze,
Daar vol van is ganſch d'aarde en zee: a

O Kleeder van den eerſten Adam,
Die al het krooſt, dat Adam naquam,
Nog kleed met ſtoffe, uit dierenvagt
Gevormd; die vorſten ciert met kroonen
En ryxgewaaden, welke toonen
Den onderdaan hunne oppermagt.

Ai! ſchenk ons yder, hoog' of laagen,
's Daags onze ſpys naar uw' behaagen.
Dek ons voor ſchade van de lugt
Met een' betaamlyke kleedye,

a Pſ. 104, v. 14, 15.

Digitized by Google

Waarin uitblinke t'aller zy'e
De zedigheid en Chriſten tugt: *b*

Wend van ons dartle Bacchus maalen, *c*
Maar gun ons 't maatig vriendonthaalen;
Zooals voorheen plag Abraham, *d*
En, na hem, veele Heilgen mede; *e*
Gelyk ook 's werrelds Heiland deede,
Daar Hy by menig Gaſtheer quam:

Het zy de Bruiloft door zyn' wynen
Een Hemelsfeeſtbanket kon ſchynen: *f*
Het zy Hy zat by Simon aan, *g*
By Martha; *h* ja geen' zondaars ſchroomde,
Om, daar zy Hem verwellekoomden,
Met tollenaars ten diſch te gaan. *i*

Voorwaar ganſch anders als die veilig
Op eigen' deugd, zig waanen heilig
En heiliger dan menig een';
Daar zy vaak in de ziel van binnen,
Wel verre van God regt te minnen,
Zyn ſtank, verrot en mergloos been. *k*

Gun

1 Tim. 2. v. 9. 6. v. 17. *c* Rom. 13. v. 12, 13. *d* Geneſ. 21. v. 8. *e* Geneſ. 26. v. 30. en 29. v. 22. en 43. v. 31-24. *f* Joh. 2. v. 1-11. *g* Luc. 7. v. 36-50. *h* Luc. 10. v. 38, 40. Luc. 5. v. 29-32. 19. v. 5-10. *k* Matth. 23. v. 23, 27.

Digitized by Google

Gun ons het regt, om bly van harte,
Bevryd van quelling, ziekte en ſmarte,
Uw' gaven te gebruiken met
Dankzegging'. doeze wel gedyen. *l*
Schenk ons vrugtbaare jaargety'en.
Uw zegen maak' den akker vet.

Uw zegen kroone alle onz' bedryven.
Laat al ons handenwerk beklyven
In dat beroep, waarinwe zyn.
Doe 't land van melk en honig vloeijen.
Maak vrugtbaar 't vee. doe 't koren groeijen.
Schenk mild uw'oly en uw' wyn. *m*

Hoed egter ons voor gulzigheden.
Geef zelf in vreugde ons Chriſten' zeden.
Brooddronkenheid zy verr' geweerd,
In diſchpragt, huizing', kleedçieraadjen: *n*
Schoon 't onderſcheid van perſoonaadjen
Ons ook worde in uw' Woord geleerd. *o*

Geef elk, naar zyn' verſcheiden' ſtaaten,
Den vorſten en hun' onderzaaten,

l Predik. 2. v. 24. *m* Pſ. 144. v. 13-15. *n* Spreuk 16, v. 18, 19. *o* Gen. 41. v. 42, 43. Dan. 5. v. 29.

Digitized by Google

Bequaamen nooddruft, in hun' ſtand.
Laat koningen zoowel U maanen,
Als hun' behoeftigſte onderdaanen,
Om daaglykſch voedſel uit uw' hand.

Gewis dat paſt zoowel den grooten
Als kleinen; want Gy kunt verſtooten,
De trotſe vorſten van hun' kroon,
En doen hen by de beeſten weiden:
En weder kuntge herders leiden
Van agter 't vee op 's Konings troon. *q*

Nu, Heer, laat elk zig dus geneeren,
Dat hy ook hebbe, om te vereeren
U ryke tienden *r* van zyn goed,
Naar Moſes wet niet, maar naar orden,
Waarby ons is gelaſt geworden
De zorg voor eerlyke armoed'. *ſ*

Laat dus door dit dankoffer blyken
Aan U de dankbaarheid der ryken,
Die van U, Hoorn des rykdoms, zelf
Naar uwe vrymagt zyn gezegend

En

p Dan. 4. v. 33. *q* 1 Sam. 16. v. 11, 13. 2 Sam. 22. v. 7. *r* Lev. 27. v. 30. 32.
ſ Luc. 14. v. 7. Matth. 25. v. 35. - 36. en 42 - 45.

Digitized by Google

En als met goederen beregend
Uit uw verheven hofgewelf.

Maar och! wat zal al 't brood ons baaten;
Wanneer 't flegts word by brood gelaaten,
Dat enkel 't lyf ter dying ftrekt;
Indien uw geeft niet 't hart naar boven,
Om voor 't lichaamlyke U te looven,
Door 't geeftlyk voedfel, tot U trekt? *t*

De menfch leeft immers niet alleenig
(Dit fpraaktge zelf toen Gy het fteenig
Verftrikgefchenk des duivels zaagt *v*)
De menfch leeft niet alleen by brooden,
Maar by het Woord, o God der goden,
't Welk meld wat aan uw' wil behaagt.

Nu

t Verfcheiden was al van ouds 't gevoelen der Uitleggeren over deeze Bede, Sommigen verftonden, door het *daaglykfch brood*, het *gewyde brood des H. Avondmaals*, wiens gebruik by d'eerfte Chriftenen byna dagelyx gefchiede, fommigen verftaan daar door het *geeftelyk*, anderen het *lichaamelyk brood* alleen, eindlyk zyn'er die agten dat wy hier geleerd worden te bidden *om allen overdruft zoo wel tot het geeftelyk als tydelyk leven behoorende*. En dit laatfte gevoelen zou my ook beft behaagen. De wydberoemde *I. Coccejus* fpreekt'er, in zyne *Aantek. over Matthaus VI. Hoofdft.* §. 10. dus van. *Die de geiftelyke zinduidingen niet veragt, zal erkennen dat hier ook om aangroei der kennifle van God uit zyn woord gebeden word: want wy beftaan niet alleen uit een lichaam, maar ook uit eene ziele, wier fpys is chriftus, en zynen wil te doen.* Met deezen ftemt, ond r veele andere mannen van naame meer, ook over een de geleerde *I. Bierman* in zyn *kort Begrip van de Leere der waarheid* 272 - 281. bladz. daar by klaar en beknopt de tegenredenen der anders gevoelenden beandwoord.

v Matth. 4. v. 4.

Digitized by Google

Nu leer dan, door uw' Geeſt en woorden,
Hoe wy ons te gedraagen hoorden.
In alles, ook in ſpyze en drank.
Laat dies, by 't nutten uwer ſpyze
En drank, op een' godvrugte wyze,
De ziel zig voên met dankloſs klank. *u*

Zien wy hoe 't brood ons lichaam voede;
Laat ons, aandagtig van gemoede,
Niet kleevende aan het ſtoffelyk',
Zinſpeelen op het Brood van 't leven,
Dat Gy uw volk op reiz' wilt geeven,
In deez' woeſtyn', naar 't Hemelryk. *w*

Zien wy den drank aan onze diſſchen
Het hart met nieuwe jeugd verfriſſchen;
Geef dat de ziel nog meer gedrenkt
Te weezen wenſch' met wyn van boven,
Waardoor de zaalge zielen looven
't Heil, dat uw kruisbloed aan haar ſchenkt. *x*

Zien wy het kleed onz' naakte leden
Bedekken; 't ſpoore ons tot gebeden,
Dat 's Heilands zuivre onnoozelheid

Ons

u 1 Cor. 10. v. 31. *w* Joan. 6. v. 35. *x* Luc. 22. v. 20.

Digitized by Google

Ons wangeſchapenheid vol vlekken
Met haar rein linnen wil bedekken
Voor 't oog der Oppermajeſteit. *y*

En wilt Gy in dit aardſche leven
Door uw' voorzienigheid ons geeven
Het regt tot een' kleedy van ſtaat,
Nooit worde 't hart daardoor verheven;
Maar wenſche in nog vry beter leven
t'Ontfangen ſchooner ſtaatgewaad,

Daar ſchaaren zig in 't wit vertoonen
En torſſen pallemloof *z* en kroonen,
Die zy eerbiedig voor uw' voet,
Als mannen van uw' Hemelleenen,
Ter neder leggen *a* op die ſteenen,
Wier glans verſpreid een gulden gloed. *b*

Wilt Gy ons met een' woonplaats zeeg'nen,
Daar zig vermaak en kunſt bejeeg'nen;
Het maak' de ziel niet vaſt aan 't ſtof,
Maar ſtuur' haar, om met adlaars pennen
Door wolk en firmament te rennen
Naar een volmaakter Hemelhof:

Daar

y Openb. 3. v. 5. en 19. v. 8. *z* Openb. 6. v. 9. *a* Openb. 4. v. 4, 10. *b* Openb. 21. v. 21.

Digitized by Google

Daar Gy beſchikt een' vorſtenwooning
Voor yder vroome, als voor een koning; *c*
Daar Englen, tot hun dienſt bereid,
Veel vlugger nog dan aardſche boden
Hen bieden wyn en mannabrooden,
Tot ſpys en drank der heerlykheid. *d*

Geef, dat aldus uw' zegeningen,
Die Gy ons daaglyx in veel' dingen
Vergunt op 't dagelykſch gebed,
De ziel reeds voên met Hemelweelden,
En haar, door zooveel' zinnebeelden,
Affchetſen 't hoogſte feeſtbanket.

Wil ook noodlydenden en armen,
Met lyfs en 's geeſtes ſpyz' beſchermen.
Stel hen ſlegts voor den korten ſtond
Des druks en naakende eeuwge glory,
Die, naar de ſtem der kruishiſtory,
Hen worden zal van God vergond; *e*

Daar eens geen onderſcheid zal weezen
Van ryken, om hun' praal gepreezen,

Van

c Joan. 14. v. 2. *d* Openb 2. v. 17. en 21. v. 6. *e* Luc. 16. v. 22. Matth. 13. v. 28.

Digitized by Google

Van armen, om hun' nood veragt:
Maar daar van armen en van ryken,
Die vroom zyn, eeuwge danklofs blyken
U zullen worden toegebragt.

Digitized by Google

VYFDE BEDE.

VERGEEF ONS ONZE SCHULDEN, GELYK WY VERGEVEN ONZEN SCHULDENAAREN.

AErtsregter, die het hoogſte regt
Gewiſlyk hebt om ons te ſtraffen,
Dog daar zig Eén ons borge zegt, *a*
Weêr ſtraf en wetvloek af kunt ſchaffen,
Behoudens 't regt der Majeſteit,
Behoudens roem van gunſtrykheid:

Barmhertig Vader in uw' Zoon,
Langkmoedig, gunſtryk, goedertieren,
Die, met zyn bloed, uw's Volks ſchuld ſchoon
Schryftaf op uw' gedenkpapieren,
En maakt, dat al die ſchulden doof
Staan by den glans van hun' geloof:

O Gy, die, als, na baarens wee,
Een' vrouw haar 's buiks vrugt koeſtert teder, *b*
Uw Volk bejegent, en in zee
Hun' feilen eeuwig werpt ter neder: *c*
O Gy, die aan hen ernſtig denkt,
Zoo haaſt berouw hen tot U zwenkt; *d*

Zie

a 1 Joh. 2. v. 1, 2. *b* Jeſ. 49. v. 15 *c* Mich. 7. v. 19. *d* Jerem. 31. v. 18-20.

Digitized by Google

Zie ons hier nedrig voor uw' troon,
Met hartekniën neêrgeboogen,
U, om de kruisdood van uw' Zoon,
Met handgevouw en weenende oogen,
Vergifnis ſmeeken vol berouw,
Zoo ryk als arm, zoo man als vrouw.

Vergeef ons, roepen wy te gaêr,
Vergeef genadig onze zonden;
In JESUS onzen Middelaar
Zy van ons by U zoen gevonden,
Zoowel voor grove zondenval,
Als ſtruikelingen zonder tal!

Want niet alleen voor ſtruikeling
Ligt uw verkooren erfdeel open; *e*
Maar in de groffte ontheiliging
Kan dat by wylen zig verloopen
Als ſlegts uw' hulp een weinig wykt,
Gelyk aan Loth en David blykt. *f*

Wie toch kan zeggen; groot of klein
Of man of vrouw, of arme of ryken;
„ Myn hart is zuiver: ik ben rein? *g*

Wie

e Jacob 3 v. 2. *f* Geneſ. 19. v. 30-36. 2 Sam. 11, 12. Pſalm 51. *g* Spreuk. 20. v. 9.

Wie kan volmaaktheid ooit doen blyken?
Wie kent zyn' dwaaling? *h* och! och! och!
Vol zonde is 't hart en vol bedrog. *i*

Ja zelfs onz' beſte werken, verr'
Van daar den Hemel door te winnen,
Zyn, laas! zoovuil, dat niemand darr',
Hoe zuiver hy ook zy van zinnen,
U die vertoonen, als een goed,
Dat onze groote ſchuld voldoet. *k*

Wy werpen onz' geregtigheid,
Als 't allervuilſte kleed, daarheenen. *l*
Wy hebben voor uw' Majeſteit
Alleen te zugten, klaagen, weenen,
Te roepen onrein! onrein! uit. *m*
Niets hebbenwe dat reekning ſluit.

Dus koomende, ganſch arm en ſlegt,
Berooid en blind met geen' çieraadje,
Agt Gy ons zeker meer opregt
Als die volmaakter perſoonaadje
Zig ſchatten in den ſchyn van ryk,
Dog zyn nogtans van 't vuilſte ſlyk. *n*

Dat

h Pſ. 19. v. 13. *i* Ieſ. 9. v. 9. *k* Luc. 17. v. 10. *l* Ieſ. 64. v. 6. *m* Levit. 13. v. 45 *n* Openb. 3. v. 17.

Digitized by Google

Dat vry een Farizëer boog'
En pochge op veele heilge daaden;
Wy koomen liever, laag van oog
En klein van hart, met boet' belaaden,
En ſmeeken, zotten waan ten ſpot,
Ontfarm U onzer, gunſtryk God! o

Ontfarm U uwer handenwerk,
Vermoogend Schepper aller menſchen!
Zorgdraagend Vader uwer Kerk',
Verhoor toch uwer kindren wenſchen!
Opregt berouw ſchutte uwe ſtraf,
En lokke uw liefde t'henwaarts af!

Dit doet den Hemel meer geweld:
Dit kan meer zegen naar ons trekken,
Dan datmen U voor oogen ſtelt
Wat ſchyn van deugd, dog vol van vlekken
Van winzugt of laatdunkenheid,
Die ſlegts onnoozelen verleid.

Geen Farizeeuw krygt hier genaê,
Al vaſt hy driemaal in de weeke;
Al koomt hy d'armen mild te ſtaê;
't Is

o Luc. 18. v. 10-14.

't Is ſlegts opdat zyn' glory bleeke:
Maar d'arme Tolnaar, vol van boet',
Word rein door 's Heilands offerbloed.

Wy wenſchen enkel door dat bloed,
Geen bloed nu meer van ſtier of bokken, *p*
t'Ontfangen quyting op de boet',
En, van de ſchuld en ſtraffe ontrokken,
Te leeven heilig en regt vry
Op aarde, en namaals eeuwig bly.

Gelukkig nu; zoo wy ook aan
Onz' ſchuldenaaren 't al vergaven,
Wat ons van hen is aangedaan:
Dan zoudenwe onze bede ſtaaven
Met deezen aandrang „ doe ons, 't geen
„ Wy onzen ſchuldenaaren deên.

„ Volmaaktſte, geef aan ons volmaakt
„ 't Geen wy, ſchoon vol gebreklykheden,
„ Nogtans, door liefde in 't hart geraakt,
„ Onz' naaſten geeven, door wiens zeden
„ Of daad of onbezonnen woord
„ Onze eer of ruſt ooit wierd verſtoord!

Maar,

p Hebr. 9. v. 11, 12.

Digitized by Google

Maar, Heer, wie is zoo rein van hart',
Dat hy zulks kan volmondig zeggen?
De heiligſte moet wis met ſmart'
Zyn' feil van liefde U openleggen,
En tuigen, dat van hem te kort
In deezen pligt gekomen word.

Stort gy dies, door uw' liefdegeeſt,
In ons dat Chriſtelyk vermogen,
Datwe onze ſchuldnaars, minſt en meeſt,
Hun' ſchulden te vergeeven poogen
Zoo hartelyk, als wy van U
Affmeeken ſchuldvergifnis nu.

Gunt Gy ons dit, vrymagtig God;
Guntge ons die deugd dus te betragten;
Zoo zalze ons daaglyx dryven tot
Vergifnis van hen, die ooit plagten,
Door ſlinkſche vonden, naam en faam
Van ons te ſmetten met hun' blaam.

Wy zullen naar uw' wet dan, Heer,
Den boozen hun misdryf vergeeven,
Al ſtonden zy naar goed en eer;
Ja zelfs al dongenze ons naar 't leven.

Digitized by Google

Al vloektenze ons, 't zy luide of ſtil;
Wy gaan 't voorby om Godes wil:

Om Godes wil alleen, die leert,
Dat ſeventigmaal zevenmaalen,
Wen onze naaſten zig bekeert,
Wy met vergifnis hem betaalen,
In plaatſe dat vergelding hem
Straff' met een' ſmartelyken klem. *q*

Wy zullen voor onz' vyand zelf
Dan vol van eerbied tot U ſmeeken,
En ongeveinsd naar 't ſtargewelf
Tot heil van al het zyne ſpreeken
Wy zullen minnen, die ons haat,
En zegenen, elk die ons ſmaad. *r*

Dit zullen wy dan, door uw' Geeſt,
Niet door ons zelfs, werkſtellig maaken,
O Heer, die zellef zyt geweeſt
(Daar 't Joodendom aan U deed ſmaaken
Veel ſchimp en pyn) een voorbeeld van
Geduld, dat niemand volgen kan;

Dat

q Matth. 18. v. 21, 22-35. *r* Matth. 5. v. 44.

Digitized by Google

Dat yder egter volgen moet,
Zooveel hy kan. *f* Daar zy U ſteeken,
En roepen: „ op ons zy zyn bloed!
Roept Gy tot God met teder ſmeeken:
„ Vergeef, o Vader, ſmaad en hoon,
„ Dien blinden aandoen uwen Zoon! *t*

Uw' wraak aan het verraders rot
Was, datge Malchus oorwond heelde. *v*
Gy ſloegt niet weêr, nog ſchold op ſpot
Of ſlag. *w* Schoon men uw' kleedren deelde,
Nog ſtondge niet op ſtrengſte regt,
Gy hebt geen twiſtpleit aangelegd. *x*

Gy maakte een uitverkooren vat
Hem, die uw Volk eerſt bond en ſpande,
Toen hy, met Stevens bloed beklad,
Uw' grooten Naam met ſmaad aanrandde. *y*
Deez' koort Gy tot uw' heilgezant,
Die uwe leer heeft voortgeplant. *z*

Zoo gingtge ons met uw leerbeeld voor,
O Judaas Leeuw, vol lammrezagtheid:
Geef kragt aan ons, om dit uw ſpoor

f Matth. 5. 48. *t* Matth. 27. v. 25. Luc. 23, v. 34. *v* Joh. 18. v. 10. 11. *w* Luc. 22, v. 63, 64.
x Joan. 19. v. 23, 24. *y* Hand. 8. v. 1. en 9. v. 1, 2. *z* Hand. 9. v. 15.

Digitized by Google

Te volgen; opdat wy veragtheid,
En ſchade, en kruis, en bittren ſpot
Verdraagen, als dat word ons lot;

Verdraagen? ja, gelyk als Gy
Vergaaft ons misdoen, ook vergeeven
De vonden all', daar dwinglandy
Ons ooit meê ſtond naar heil of leven,
Den druk, het kruis, den ſchampren hoon,
Die ons ooit ſtrekte een' doornekroon:

Het zy iet zulks ons toequaam' van
Geveinsdheid, die in ſchyn zig momde,
Of van een' magtigen tyran,
Waarvoor d'onnoozelheid verſtomde:
Het zy een vyand opentlyk
Ons gaave van zyn' boosheid blyk.

Dusdaanig Chriſtelyk geduld
Zal ons, dit doende, beter paſſen,
Dan dat het hart, van wraak vervuld,
Zig pooge in 's naaſten bloed te waſſchen,
Om ééne misgreep of één woord,
Quanſuis door 't punt van eer' geſpoord.

O

Digitized by Google

O dolheid, zonder wedergaê!
Een aardworm wil, om niet, zig wreeken
Met 's naaſten dood, en zou genaê
Nog durven van d'Aertsregter ſmeeken!
Een Chriſten ſla nooit hand aan 't zwaard,
Dan daar de dwang hem noodzaak baart:

Het zy des vyands trots den ſtaat
Doe wapentuig en trommel roeren: *a*
't Zym' openbaar geweld opſtraat
Of binnen 's huis de kragt moet' ſnoeren: *b*
Eer 's vyands magt den ſtaat verderf,
Eer ons een guit treff', datmen ſterf.

In andere gevallen ſteek'
Of houmen 't zwaard in zyne ſcheede, *c*
En, naar de Chriſten' leſſe, wreek'
Men 's naaſten ſchuld met zegenbede, *d*
En laate voorts het regt tot wraak
Gode en der Wet, naar eiſch der zaak'. *e*

O Wreeker, Wreeker, dog vol blyk
Van Hemelſche barmhartigheden,
U zy de wraak; maar maak ons ryk

a Luc. 3. v. 14. *b* Exod. 22. v. 2. *c* Matth. 26. v. 52. *d* Matth. 5. v. 44. *e* Rom. 13. v. 3, 4.

Digitized by Google

In Euangelievredezeden. *f*

Geef dat de hooge en mindre kan
Vereend, zyn als een eenig man.

Gun, datwe, dus verknogt door vreê,
Hier moogen 't Hemelsch voorhof stigten,
Totdatge ons in de Vredesteê
Des Hemels voert, van werreldwigten,
En vleesch, en zonde, en wraak' bevryd,
Daar Gy, o Vorst der vrede zyt.

f Rom. 12. v. 19, 20.

ZES-

Digitized by Google

ZESDE BEDE.

LEID ONS NIET IN VERZOEKING: MAAR VERLOS ONS VAN DEN BOOZEN.

Op de wyze van den 118. *Pſalm.*

REgeerder van alle aardſche zaaken,
Die ſtuurt naar uwen wil en wet,
't Geen menſchen kan gelukkig maaken,
Of door verzoeking brengt in 't net
Van rampſpoed: niet dat Gy het quaade
Der zonde, o Goedheid, werkt, maar doet,
Dat zulk' een menſch, die U eerſt ſmaadde
Het quaad der ſtraf, naar ſchuld, ontmoet:

O Leidsheer aller vroome menſchen,
Die ſtrekt hun gids op 't enge pad,
Het geenwe nedrig van U wenſchen,
Almagtige, verleen ons dat.
Wy eiſchen geene koningryken,
Geen' welluſt, geenen hoogen ſtaat;
Maar datge ons uwe hulp laat blyken,
Wanneer 't ons voor-of tegengaat.

Leer

Digitized by Google

Leer ons, o God! ons zelfs verwinnen.
Wy konnen door ons zelfs toch niet. *a*
Los nooit den toom zoo onzen zinnen,
Als gy hen deed, die Gy verliet. *b*
Sta ſteeds aan onze regte zyde,
O Held, die altoos overwint.
Leer onze vingeren ten ſtrydé,
Als zond', vleeſch, hel den ſtryd begint.

Behoed toch teder tedre kindren,
O Noodiger der kinderſchaar'. *c*
Laat hen 's verzoekers liſt nooit hindren,
Hoe zeer hy op hen mikke. Spaar,
Spaar hen als d'appel uwer oogen:
Voed hen alvroeg met melk van geeſt;
Opdatze van jongsaf dus moogen
Verzoeking weêrſtaan onbevreesd.

Bewaar de jeugd der jongelingen
En die der Chriſten' maagdenſchaar',
Dat nooit hun geeſt, door quaade dingen
Bekoord, zig ſchat van toorne gaar'.
O Gy, die geeſtlyke gezigten
Den jongelingen, profecy

a 2 Cor 3. v. 5. *b* 1 Kon. 9, v. 6 9. *c* Matth. 19. v. 13-15.

Be-

Belooft in 't jongkvrouwſchap te ſtigten, *d*
Houd hen ganſch rein van zotterny;

Daar wulpſche weeld' met haar' geſpeelen
Aanloklyk tooit haar' valſche ſchoont',
Met dartle deunen 't oor durft ſtreelen,
Zig onkuiſch kleed, in 't oog vertoont
Het lonken van Jeruſlems joffren,
Leert treeden op haar' trippeltrant, *e*
Haar' bloei koomt aan 't ſalet opoffren
En trouwt aan ſpel en dans de hand; †

Daar agterklap, door quaad te ſpreeken,
(Quanſuis met puntreêns glimp verniſt)
Den naaſten graag in d'eer wil ſteeken

En

d Ioel. 2. v 28. *e* Ieſ. 3. v. 16.

† Schoon het waar zy dat'er voornaame Godsgeleerden gevonden worden, die het lotſpel, als ſpel, in zig zelf, onverſchillig agten (van welk gevoelen ook de vermaarde zedeleeraar *de la Placette* was) egter is het mede waar, dat het des niettemin van de allergematigſte daaromtrent, om des zelfs byna onſcheidbaare zondige omſtandigheden, als den Chriſtenen onvoegzaam billyk afgekeurd word: immers op dien grond redeneert daar over de beroemde *B. Pictet* in zyne *Morale Chrétienne tom. 2. pag.* 196-198. Trouwens Paulus zelf, de onfeilbaarſte leermeeſter in deezen opzigte, gebied wel duidelyk, dat al ons doen tot Gods eer gerigt moet weezen; eene zaak die men zeker te vergeefs in het ſpel zou zoeken. Even zoo is het gelegen met den dans, welke in den pas aangehaalden text (myns oordeels) door Ieſaias, uit Gods naame, in de Dogteren van Sion duidelyk, met bygevoegde bedreigingen, beſtrafd word; weshalven dezelve ook met veel regt van beroemde Godsgeleerden, als *Aretius*, *Ameſius*, *Voetius*, *Rivetus* en veele andere, zoo oude als hedendaagſche, onder zaaken, den Chriſtenen ongeoorloofd, geſteld worden. Men zie ook de korte dog kragtige drangredenen daar tegen aangehaald, by den reeds gemelden, vermaarden *Pictet*, in zyne *Morale Chrétienne* tom. 2. pag. 199. 200.

Digitized by Google

En yder rokknen haat en twiſt; *f*
Daar ook de hoogmoed, trots van ſchreden,
Elk fier wil trappen met den voet, *g*
En, wars van deugd en edle zeden,
Betovert ſlegts door pragt en ſtoet.

Beteugel ook in laater' jaaren
De menſchen, die door dwaaze praal
Steeds poogen elk voorby te vaaren,
Niet zorgend' hoe of waarmen 't haal'.
Dat gierigheid, die ſnoo harpye,
Gevloekt van God, by menſch veragt, *h*
Door hebzugt nooit hun hart beſtry'e
En baare aan hunnen naaſten klagt.

Laat wraakzugt om verboden' zaaken
(Want weer, om Gods eer, en zig ſaam'
Beveiligd voor geweld te maaken,
Is g'oorlofd zelf uit Godes Naam *i*)
Laat wraakzugt dies om quaade dingen,
Gegrond alleen op zotten waan,
Nooit ſcherpen driften, veelmin klingen,
Om wreed elkaêr te keer te gaan.

Laat

f Jacob. 4. v. 11. Spreuk. 26. v. 20. *g* 1 Petr. 5. v. 5. *h* 1 Cor. 6. v. 10, Spreuk. 15' v. 27. *i* 1 Sam. 17. v. 45 - 49. Exod. 22. v. 2.

Digitized by Google

Laat nooit geſchenk het oog verblinden
Der Grooten. nimmer weeg' de ſchaal
De zaaken dus, dat zugt tot vrinden
't Goed regt der vreemden overhaal'. *k*
Geen geeſtelyke hoogmoed maake
De Leeraars ſchuldig. heiligheid
Zy zuiver, ongeveinſd; en wraake
Alwat door valſchen ſchyn verleid. *l*

Wil zulke en diergelyke boosheid
Verr' van ons bannen, jong en oud.
Geheng niet, dat door godeloosheid
Onnooz'len word verderf gebrouwd.
Laat nooit 't vernuft te dartel weiden
In zaaken, boven menſchenpeil; *m*
Maar doe uw' goeden Geeſt ons leiden
Tot waare kennis van ons heil.

Bevry ons voor des duivels rellen,
Waar door hy veel' ten quaade raad.
Beſcherm ons tegen al zyn quellen,
Wanneer hy daaglyx om ons gaat. *n*
Scheld, Opperveldheer der heirkragten,

Scheld

k Exod. 23. v. 8. *l* 1 Petr 1. v. 4-8. en 2 v. 19. *m* Pſ. 131. v. 1. *n* 1 Pet. 5. v. 8.

Digitized by Google

Scheld, Heirtogtleider Michaël,
Den Satan; o maak uw' legermagten
Beſtandig tegen draak en hel;

Het zy hy koom' tot zonden lokken
Door lachgend, maar ook doodlyk ooft,
Of, barſtende van ſpyt en wrokken,
Mikke op uw's Keurvolks hart en hoofd.
Wil dit met uw helmet omſluiten,
Beſchors dat met uw borſtpanſier,
Zoo vliegen, ſchampende af van buiten,
Zyn flitſen, vol vergiftig vier. p

Hoed ons dus niet alleen voor 't quaade;
Neen, Heer: de plaatſe, leêg van quaad,
Geef eenen aangroei van genade,
Die lyf en ziel ſtell' braaf in ſtaat.
Doe deugd op ondeugd winſt behaalen.
Doe vroomheid door uw' kragt, o God,
Van huichelaaren zegepraalen
En van al 't ydle werreldrot.

Cier kinders op met Chriſten' zeden,
De zuigeling vermelde uw' lof. q

Doe

p Zach 3. v. 2. p Epheſ. 6. v. 11-18. q Pſ. 8. v 3.

Digitized by Google

Doe d'eerſte jongkheid vroeg reeds treeden
Op 's levens weg: haar leerens ſtof
Strekke om den geeſt op 't beſt te vormen
Naar waare deugd: de wysheid Gods
Leer' haar al vroeg de hel beſtormen,
En 's duivels zaad, vol ſchimps en ſpots. r

Kroon jonglingſchap en maagdenkroone
Met voorzigt, ſchranderheid en tugt,
Met deugdglans, die in zig vertoone
Een' Gode aanminnelyke vrugt:
Maak hunne zaameningen trappen
Tot eerbaarheid en 't geen wel luid,
Ja ſchoolen zelfs van weetenſchappen,
Daar Godsvrugt blinke op 't ſchoonſt in uit. ſ

Laat zoonen ſtrekken forſſe pylen,
Die, vaderen en vaderland
Tot vreugd, in 's vyands boezem ylen, t
Of ſtaaven met hun' mond en hand,
Ganſch regt door zee, Gods regt, 's Lands wetten,
En kreunen zig aan gunſt' nog haat,

Schoon

r Spreuk. 1. v. 7. ſ Pſ. 144. v. 12. t Pſ. 128. v. 4 5.

Digitized by Google

Schoon d'aarde mogt' heur' plaats verzetten,
Vooral daar 't geld de Kerk en Staat, v

Doe Chriſten' dogters in haar leven,
Haar beſte leven, ſtreeven naar
Het huiſlyk voorbeeld, haar gegeeven
Door Iſrêls wysſten koning, daar
Hy maalt met levendige kleuren
Het innigſchoonſte vrouwebeeld, w
Vry ſchooner dan wat ydle leuren,
Die weelde en trots en veele teelt.

Laat d'Ouden Iſrêls Oudſten ſtrekken,
Wars van vervloekte gierigheid : x
Hun regtsbewind loon' deugd, ſtraff' vlekken.
De ſtaat vertrouwe op hun beleid.
De nedrigheid çiere uw' Gezanten
Met 't edelſt Chriſtlyk pronkçieraad. y
Laat hen uw' zuivren Godsdienſt planten
Door leer wel, maar nog meer met daad. z

De koopman handle juiſt zyn' waare
En dryve handel, naar Gods wet.

Hy

v 2 Chron. 19. v. 6 - 10. w Spreuk. 21. v. 10. enz. x Exod. 18. v. 21. y Jacob. 1. v. 9. 10. en 3. v. 1. z v. 17, 18.

Digitized by Google

Hy ſchuw' voor eeuwig zulk een' ſchaare,
Die valſche waag of epha zet; *a*
Die 't Land doet zugten onder vloeken
Van meineed, en vol argeliſt
Poogt zynen naaſten te verkloeken,
En daardoor rokkent twiſt op twiſt. *b*

Laat yder liever trouwlyk handlen. *c*
Zoo bloei' de neering overal
Zoo ziem' op blyde paden wandlen
's Lands borgery in elk geval.
Dus eer' de mindre met grootagting
Den meerdren, die Gods beeld vertoont. *d*
Dus zoeke elkeen, in deugds betragting',
Zyn' adeldom, zyn' ſchat, zyn' ſchoont'.

Bewaar, o Heer, dus voor verkloeking
Van 't booze elkeen' in zynen rang.
Leid ons dus nimmer in verzoeking
Door al ons ovrig leven lang.
Verlos, verlos ons van den boozen.
Voer ons, langs 's werrelds dorenpad,

Tot

a Amos 8. v. 5. Hoſ. 12. v. 8. Mich. 6. v. 10, 11. *b* v. 12. Zach. 5. v. 3, 4. Mal. 3. v. 5.
c 2 Kon. 12. v. 7. *d* Rom. 13. v. 1-4. 1 Pet. 2. v. 13, 14. Pſ. 82. v. 6.

Digitized by Google

Tot in den beemd der ſchoonſte roozen,
Die bloeijen in de Hemelſtad.

BE-

Digitized by Google

BESLUIT.

WANT UW IS HET KONINGRYK, EN DE KRAGT, EN DE HEERLYKHEID IN EEUWIGHEID.

EN zoudge dit niet doen? hoe kan het feilen?
Gy zyt een God van verre en van naby, *a*
Volgoed, volwys, ganſch onbeperkt en vry.
Uwe almagt is van geen vernuft te peilen.
Gy zyt geen God uit enkel ſteen gehouwen
Of hout, nog uit metaalen geformeerd, *b*
Zooals zy, die de blinde Heiden eert,
En daarmen nog ziet Roomen op vertrouwen.
Gy zyt geen God, als Baäl, die niet hoorde
Nog trooſt gaf, ſchoonmen zig met meſſen ſneed. *c*
Gy zyt geen God, die groeit in 's menſchdoms leed,
Als Moloch, dienmen kinderoffers moordde. *d*
Gy zyt geen God, die meerder op de bergen
En heuvelen, dan op het vlakke land,
Verblixemen kunt met uw oog, en hand
Verdelgen hen, die uwe hoogheid tergen. *e*
Gy zyt een God, die net in eenwigte
Het wonder Al (uit niet door uwe magt,
Slegts met één woord, zoo konſtryk voortgebragt)

a Jerem. 23. v. 23 *b* Hand. 17. v. 24. *c* 1 Kon. 18. v. 26-28. *d* Lev. 20. v. 2. *e* 1 Kon. 20. v. 23.

Digitized by Google

Geſtadig houd volſchoon voor elks gezigte. *f*
Gy zyt een God, die uwes ryxhofs zetel
Geplaatſt houd in den Hemel, en al d'aard'
Ten voetbank hebt, *g* die op de wolken vaart *h*
En dondert neêr elk die zig draagt vermetel. *i*
Gy zyt een God, omſtuwd van duizend Englen,
Met duizenden tienduizend wederom
Verdubbeld. *k* in uw heiligſt heiligdom
Ziet Gy hun choor U loffeſtonnen ſtrenglen. *l*
Op uwen wenk ſloeg één dier Hemelhelden
Ganſch Sanheribs onwinbre legerkragt
Geheel tot niet, alleen op éénen nagt.
Zoodat naauw één hun' nederlaag kon melden. *m*
Voor uwen glans moet ſchemeren al 't ſterflyk.
De lugt, de zee, het aardryk trilt en beeft,
Als gy uw' ſtem uit zwavelwolken geeft
En weêrligt ſpreid, voor 't godloos rot verderflyk. *n*
Gy ſtrooit den ryp als aſſche, 't ys als ſtukken. *o*
Al 't Hemelheir is vlug op uw gebod.
De zon en maan en ſtarren volgen God,
En doen zyn' wil in zeeg'nen of verdrukken. *p*
Gy zyt een God niet ſlegts van Aarde en Hemel,
Maar

f Job.26.v.7,8. *g* Jeſ.66.v.1 *h* Pſ.68 v.19. en 104.v.3. *i* 1 Sam.2.v.10. *k* Dan.7.v.10. *l* Luc.2.v.13,14. *m* 2 Kon 19.v.35. *n* Job.26.v.11. en 38.v.35. Pſ.97.v.3,4. *o* Pſ.147.v.17. *p* Rigt.5.v.20. Joſ. 10.v.12-14.

Digitized by Google

Maar van al wat in Aarde en Hemel is.
Ja onder d'aard', van menſch, gedierte en viſch
Op aarde, in lugt en in het ſtroomgewemel.
Gy voed die al, een yder op zyn' wyze.
Het malſche gras, den koeijen wellekoom,
Geeft weder uit haar' vollen uijer room.
Gy ſchaft aan menſch, vee, voglen hunne ſpyze.
Gy zegent huis, ſtad, weide en landeryen,
Met vrugten, die de zwangre moeder baart,
Met vrugt van vee, en veld, en ryke vaart.
Nu ſchenktge eens gulle en dan weêr ſchraaler ty'en. q
Behaagt het U; Gy bonſt ter helle neder
Den trots, die in de wolken veſt zyn' troon. r
Behaagt het U; Gy maakt een' herders zoon
Een' Koning, ſ en een rietje een' Libans ceder.
De harten van de vorſten moeten neigen
Zig voor U neêr. Gy zwenkt hen naar uw' luſt,
Al loerenze op der zwakkren heil en ruſt.
Gy bind hun' magt, en houd te rug hun dreigen. t
En wederom maakt Gy hen voedſterheeren,
Zoogvrouwen hun' vorſtinnen uwer Kerk'.
Zooras 't U luſt kan uw' genadewerk
Hen, en, naar hen, het ganſche volk bekeeren. v

q Pſ. 104. v. 10 - 18, 30, Pſ. 127, 128. r Matth. 11, v. 23. ſ 1 Sam. 16. v. 11. 13.
t Dan. 3. v. 9 - 30. v Jeſ. 49, v. 22, 23.

Digitized by Google

Gy dood den dood met triomfante handen;
Gy overwint den draak met al zyn rot;
Gy ſluit hen op ſaam' met een eeuwig ſlot,
En kluiſtert hen met nooit ontſluitbre banden. *
Dus rydge voort, omſtuwd van Hemelriddren,
Op 't witte paard. * dus heerſchtge alleen omhoog
En ook omlaag, en trooſt met 't glansryk oog
Uw Keurvolk, daar de boosheid moet voor ſiddren.
Voor zulk een' God, zoo onbepaald van kragten,
Drieéénig God! erkennenwe U alleen.
Wie zou nu van uw' kragt, op zyn' gebeên,
Uit 't eeuwig Ryk niet alle hulp verwagten?
't Feilt niet aan U, genaderykſte Ontfarmer,
Als ware uw' hand nog ooit of ooit verkort;
Maar 't ſchort aan ons: aan ons is 't, dat het ſchort,
Als Gy ons ſtrekt eer wreeker dan beſchermer.
Wy hebben U zoodaadlyk voorgedraagen
Onz' ſchulden, * die daarvan de bronnen zyn,
Wy meldden U, met waare hartepyn',
Datze ons, vrymeer dan eenig ding, mishaagen.
Ook blyven wy daarby, en zullen blyven
By deez' rondborſtige belydenis,
Zoolang ons bloed in d'adren vloeijend is,

Zoo

* Openb. 20. v. 2, 3, 10, 14. * 19. v. 11 - 16.
* Zie de vyfde Bede, 220 Bladz.

Digitized by Google

Zoolangmen aan 't azuur ziet ſtarren dryven,
Met hoop nogtans, datge ons die zult vergeeven.
Om 't eens geplengde en al uitwiſſchend' bloed
Grypt onze ziel een' nieuw ontlooken moed,
En ſmeekt U hulp voor al haar ovrig leven;
Dus heerſche in haar het Ryk van uw' Genade:
De gunſtſtaf van uwe Oppermajeſteit
Zy haar gereikt: zoovaak uw Geeſt haar leid
Voor uwen troon, koom' haar dat heil te ſtade:
Zoo ſtrekkeze, een trouwhartige onderzaate
Van 't Koningryk der hem'len in haar doen
En laaten: zoo moete ydereen bevroên,
Dat ſteeds uw' Wet haar zy een' regelmaate.
Daartoe verleene uw Heilgeeſt zyne kragten;
Die daale op ons en maake ons ganſch bequaam,
Om, in de vreez' van uw' gedugten Naam,
Godvrugtigheid in alles te betragten;
Die leide ons hier in vrede, o Hemelkoning,
Die al het aardſch zyn perk en tydpaal zet,
Totdat Gy ons ganſch zuiver, onbeſmet,
Eens brengen zult in uwe Hemelwooning,
Daar alles is, wat onder naam van heerlyk
Bevatbaar zy; daar uwe Majeſteit
Uw volk beglanſt tot in alle eeuwigheid.

Digitized by Google

Daar alles is voor ziele en lyf begeerlyk;
Daar 't zilver niet, maar 't goud zelf ſtraat de vloeren
Ter wandelplaats der blyde Hemelry;
Daar Vredeſtad zig ziet aan alle zy
Met eenen muur vol konſte en ſterkte omſnoeren,
En, in ciment gelegd, op fondamenten
Onwrikbaar ſteunt; daar Godes Lam zyn' Naam
En die van zyne Apoſtelen te ſaam',
Ter eeuwige gedagtniſſe, in liet prenten;
Daar een getal, een Hemelwagt van Englen
Op 't naauwſt bewaakt de twalef poorten, uit
Eén' paerel elk gemaakt, en buiten ſluit,
Die, tegen regt, zig onder vroomen menglen;
Daar, vol van glans, de twalef edle ſteenen
(Zoo ſchoon, als ooit het pragtig çieraad was,
Dat ſlonkerde in Aärons borſtſteenkas)
Zig met den gloed van 't zuiverſt goud vereenen;
Daar zon, nog maan, nog ſtar meer hoeft te ſchynen,
Maar daar Gods Lam deed ſtar en maan en zon,
Zooras het ligt van zynen glans begon,
Voor majeſteit van 't Godlyk oog verdwynen;
Daar 's Levens Boom belommert met zyn' bladen
De volken, en voed veelen met zyn' vrugt
Aan 't ſtroomchryſtal, in d'allerreinſte lugt;

Daar

Daar vorſten en vorſtinnen, in gewaaden
Vol hemelpragt, regt paſſend' voedſterheeren
Voorheenen en zoogvrouwen van Gods kerk',
Zig zullen oeff'nen in 't hoogadlykſt werk
Van d'Alpha en d'Omega eeuwig t'eeren,
Voor zynen troon, als aangenoomen' zoonen
En dogters van de hoogſte Majeſteit,
Gezeteld op een' ſtoel van heerlykheid,
En rondom 't hoofd bekranſt met zegekroonen. *
Dus zal uw Ryk zig eens volmaakt van leden
Bevinden; dus zult Gy, o eeuwig Al!
Eens worden 't Al voor uwer kindren tal, †
Daar geen meer tyd zal zyn, ~~meer 't eindloos heden.~~
Dus zultge, op 't ryxte, ons uw' genaê bewyzen
En heerlyk zyn in al uw heiligdom.
Drieéénig God en Schepper! kom! ai, kom!
Wy wenſchen U daar op 't volmaaktſt' te pryzen.

* Openb. 21. v. 10 - 27. † 1 Cor. 15. v. 28.

SLOT-

Digitized by Google

SLOTWOORD

AMEN.

Op de wyze van den 4. Pſalm.

DUs boezemden wy ſtervelingen
Onz' hartezugten tot U uit,
O Heer, om alle noodrufts dingen,
Verquikkingen en zegeningen.
Nu zeggenwe Amen, tot beſluit.
Wy zeggen Amen, met bewuſtheid
Van uwe trouwe zonder feil:
Wy zeggen Amen, met geruſtheid
Datge onze geeſtlyke beluſtheid
Vervullen wilt met noodig heil.

Wy baden, Amens God, te ſaamen
Van U, die alles werken kan,
Dat Gy wouwt ziel en lyf bequaamen
Tot alles goeds: nu zeggenwe Amen
Ook ſaamen, als een éénig man.
Ons Amen ſmeekt U roem toe, vrede
Aan Sion, elk gehoorzaamheid

Aan

Aan U; lyfs- en zielsvoedſel mede,
Schuldquyting, ſchikking naar de rede
Uws Woords, dat ons van 't quaade afleid.

Dit Amen zy en blyf zoo, Koning
Der koningen, vol eeuw'ge kragt!
Nu zend, ter uwer gunſtbetooning,
Verzekring uit uw' Hemelwooning,
Dat gy ons ſmeeken niet veragt!
Dan zullen wy met regt gelooven,
Dat Gy, Drieéénig God en Heer,
Zoowel onz' wenſch keur goed daar boven,
Als wy dien, naar uw Hof der hoven,
U zugtten toe, opregt en teêr.

E I N D.

Digitized by Google

DRUKFEILEN

Dus te verbeteren.

Bladz.	Regel		Leeft
In de Voorred.	5	bladz. 1 r. zyer	zyner.
22	9	gtoot	groot
33	10	opmoord	op moord.
39	6	ter quader uur?	ter quaader uur'.
41	10	ſmaart	ſmart
43	7	't lot geweeſt,	't lot geweeſt zou zyn
44	8	ſchoot	ſchoot
—	16	ſlangfenyn,	ſlangfenyn
—	18	gtoote	groote
46 in d'aantek.	3	zyn'	zyn'
47		Blyde	blyde
49		GELOOFSBEL.	GELOOFSBELYD.
53	16	naat	naar
59	7	Gods Zoon	Godes Zoon
84	3	waare	ware
93	20	Bacchus feeſten	Bacchusfeeſten.
102 in d'aantek.		1 Jerm.	Jerem.
—	—	*Wiſſius*	*Witſius*
106		eind	end
—	17	's Hemelshaven	's Hemels haven
110	3	dat nog is enin	dat nog is en tot in
116	5	Operwysheid,	Opperwysheid,
119	15	opaar d'	op aard'.
135	15	Cræſus	Croeſus
137	4	aan begin	aanbegin
—	6	blyken	blyden
140	1	Scheppsr	Schepper
—	2	Operwezenaar	Opperwezenaar
—	12	volmakter	volmaakter
—	16	Fænix	Fœnix
157	6	en Genaê	en der Genaê
169 in d'aantek.	6	Brutus	Brutus
183	12	eeeuwige	eeuwige
204	5	Als	Al
224	14	ſchuldenaaren	ſchuldenaaren.

Wat hier, zoo ten opzigte van misſtellingen der letteren of zinſtippen mag overgeſlagen moete zyn, daarmede handele de Leezer naar beſchaafdheid.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google